STRIPSCHRIFT

353 14/09/01

VERSCHIJNT MAANDELIJKS
NUMMER 150
PRIJS f 4,95

Oude nummers Stripschrift

Deze zijn nog steeds verkrijgbaar tegen de oorspronkelijke prijs. Vul de antwoordkaart in het hart van het blad in.

19 (*f* 2,25): Kabouterstrips, Paulus de Boskabouter nr. 14

55/56 (*f* 3,75): Special Peter de Smet de oer-Generaal, Fulco en de Miesmannetjes (uit 't Kapoentje).

65 plus (*f* 2,25): Interview Tibet, Rik Ringers leidt de dans (1955); Chick Bill; Tina; Jay Linch door Evert Geradts; De wonderen van Mu.

66 (*f* 2,25): Interview Franquin, Guust Flater, The Spirit van Wil Eisner, Dick Matena (over de Macaroni's); De wonderen van Mu.

68/69 (*f* 3,75): Marten Toonder-story Tom Poes en de schoonschijners Akim en Tarzan-pulpuitgaven; De wonderen van Mu.

70 (*f* 2,25): Marten Toonder 2 (Panda, Toonder-studio's); Jan van Haasteren; De wonderen van Mu; Tom Poes en de Schoonschijers.

74 (*f* 2,95): Zuiptor, Uco Egmond, Raymond Macherot (Chlorophyl. Poezekat); Domien ten Berge, Marten Toonder; profesor Pi...

75/76 (*f* 4,25): Peter O'Donnell, Modesty Blaise; Willy Lohmann, Kraaienhove persiflage...

77 (*f* 2,95) Special Gerrit Stapel, Mijn vriend Andries; Aart Clerkx.

78 (*f* 2,95): Daan Jippes, Intercity Incident; interview 'Forest Bud' Sagendorf Popeye; Modesty Blaise.

79 (*f* 2,95) Jules Feiffer; Moem; Piet Wijn De Moorse Tovenaar; Tintin et moi

80 (*f* 2,95): Robbedoes, Fournier, The Hulk; De Tovenaar van Fop; De Moorse Tovenaar van Piet Wijn...

81/82 (*f* 4,25): Special Peyo, Smurfen; Depuis tekenaars; Tillieux en een Felix-herdruk

83 (*f* 2,95): Sjors en Pep (nu Eppo); Loriot; Dick Bos reclamestrip Glashard.

85 (*f* 2,95): Professoren in het Europese beeldverhaal (Zonnebloem, Barabas Adhemar, Sickbock, Prilwytskofsky, Kalker, Lupardi): Patty Klein. stripscenario's; Dick Bos...

86 (*f* 2,95): inhoudsopgave van Stripschrift nr. 49/50 t/m 84; Eddy Paape, SDCN...

87 :(*f* 2,95) Bert Bus, herdruk Nitokris, kartoenrubriek Ong-gezien, Toni Ungerer, Simpelman, Lucky Luke, LL-persiflage.

88 (*f* 2,95): Ridderspecial; Prins Valiant, De Rode Ridder, Vlaamse Ridderschap, Bob de Moor. Prins Valiant-persiflage, Wood, Tarzoon.

89 (*f* 2,95): Uitgeverij Casterman, Jacques Martin, Jacques Tardi, in de voetsporen van Jules Verne, Tardi-oorlogsstrip, Kuifje en de Picaro's, de 4 Helden, Craenhals, Kresse.

90/91 (*f* 4,60): Disney-special met Art Babbit, Floyd Gottfredson, Barks index, Fantasia, Donald Duck weekblad, Mickey Mouse- Donald Duck, een Bill Elder-persiflage, MM als oorlogsvrijwilliger.

92 (*f* 2,95): De auto in de strip, Jean Graton's Michel Vaillant, Julie Wood, MV strip, Strip en werkelijkheid bij MV, en Van strijd tot strip, Wim van Wieringen.

93 (*f* 2,95): herdrukken Pogo, Walt Kelly, Paulus de boskabouter, Toonder's Magister Hocus Pas, Jan Gerhard Toonder: De stripkunst van Marten Toonder. Ongezien: kartoen Yrrah uit VN.

94/95 (*f* 3,60): 2000 nummers Robbedoes-weekblad, hoofdredakteur Karel Cavens, de geboorte van Robbedoes in herdruk... Robbedoes index t/m nr. 2000; de dertigste verjaardag van het weekblad Kuifje, Pogo.

96 (*f* 3,25): Jijé-special interview, Pogologie, Jan Gerhard Toonder en Lo Hartog van Banda, Frans nieuws: La France Oh la la.

97 (*f* 3,25): Keizerstrip Trigië tekenaar Don Lawrence, Verdwenen Kuifjes door Har Brok teruggevonden, Selby Kelly weduwe van Pogo-tekenaar Walt.

98 (*f* 3,25): documentatie-nummer, Strips in de dertiger jaren, Herman Pieter de Boer: De Toverwereld van Doe mee. Mr. van Veen: De relatie kinderpretstripverhaal., Tripje, Gerrit Theodoor Rotman, George van Raemdonck, Bulletje en Boonestaak Soete suikerbollen van W.G. van de Hulst en Zn, Thijs IJs, Toonder's eerste beer... Barend Servet over Gijsje Goochem GG.

101 (*f* 3.95): Scenaristen special, Greg, Jacques Lob, Jean Michel Charlier, Pierre Dionnet; Blueberry, Pogo-persiflage door Wallace Wood/Harvey Kurtzman 66-ste en laatste Eric de Noorman-verhaal: De eerloze krijg.

102/103 (*f* 3,95): Kuifje weekblad, E.P. Jacobs, Bob de Moor en Claude Auclair, Lombard uitgaven, Henk J. Meyer, Rik Ringers, Eric de Noorman: De eerloze krijg.

104 (*f* 3,95): Subliem omslag van Joost Swarte en interview door Herman Pieter de Boer, verslag Kartoenale, Hollandse Stripschool, Pogo-herdruk, De eerloze krijg.

105)(*f* 3,95): 'Duckman' Carl Barks herdruk van een van zijn eerste Donald Duck verhalen, Daan Jippes; tien jaar Het Stripschap Tante Leny, Pogo en Eric de Noorman.

106 (*f* 4,95): Hugo Prattnummer, Luck Star O'Hara, VNU-story III, jaarlijkse stripdoorsnede, Pogo, Eric de Noorman.

107/108 (*f* 4,95): kapitein Rob, Pieter Kuhn, kapitein Robmusical, Evert Werkman, Eric de Noorman en Smurfen...

109/110 (*f* 4,95): Eppo-special, Henk Kuijpers (Franka), Bert Bus, René Follet, Peer en Uco, De VNU-story IV, kritiek op vooroordelen strips, Kuifje in Zwitserland, Pogo en Eric de Noorman...

111 (4,25): Stripproduktienummer: ontstaan van strips, tekenwerk (door Matena) scenaria, lettering, inkten, inkleuring, merchandising en syndication. Kapitein Rob, Pogo en Eric de Noorman...

112/113/114 (*f* 5,95): detectivestrips, Eisner en zijn Spirit, The Shadow, Schlomo Raven, Jack Palmer (Pétillon), Loro, Jess Long, Detectivefilms, Eric de Noorman.

115 (*f* 4,25): Strips en politiek, Willem, Peter van Straaten, Behrendt, Crumb, Eric de Noorman.

116 (*f* 4,95) Centsprenten en strips, Ben van Voorn en Piet van Elk, Alain Saint-Ogan, Toonder en Piëts Bassie, Chantal Montellier, Martin Lodewijk en Eric de Noorman.

117/118 (*f* 6,50): Interview Blanc-Dumont, Jijé-polemiek, inhoudsopgave Stripschrift nrs. 85-117/118, redaktionele Top 20, 1978, een boekenspecial, Pogo afsluiting, Eric de Noorman.

119 (*f* 4,95): Lucky Luck, Morris en Goscinny, De Ballade van de Daltons, 50 jaar Kuifje, Marketing van Stripschriften op de Nederlandse markt...

120 (*f* 4,95): Science Fiction met Leloup, Arman en Ilva, Dick Matena en Enki Bilal.

121 (*f* 4,95): Berni Wrightson, de horrorstrip op zijn best. De striphandel. De Stripkatalogus.

122/123 (*f* 6,50): Willy Vandersteen, Jerom, De blauwe reeks, Suske en Wiske wegwijzer.

124 (*f* 4,95): Palacios, strips op z'n Spaans, Noel Sickles, Stichter v.d. Caniffschool.

125 (*f* 4,95): Cuvelier-nummer met artikelen en herdruk, Pogo etc.

126/127 (*f* 6,50): De strips van Claire Bretécher, Ralph Bakshi, de animatieman.

128 (*f* 4,95): Guido Crepax en Valentina.

129/130 (*f* 6,50): Al Capp (1909-1979), Li'l Abner, Vakbond voor striptekenaars, Jacues Tardi.

131 (*f* 4,95): Dick Tracy, The Studio, Jeff Jones, Mike Kaluta, Berni Wrightson.

132 (*f* 4,95): Engelse dagbladstrips: Andy Capp, Jeff Hawke, Garth, Jane, The Perishers, Romeo Brown.

133 (*f* 4,95): Joost Swarte, Droomprijsvraag, Rose, Enquête.

134 (4,95): Beeldverhaal in de oorlog, Het beest is dood, Striphelden trekken ten oorlog.

135/136 (*f* 6,50): Willy Vandersteen artikelen, Klassieke strips uit Sprint, Blueberry, Jordaan.

137 (*f* 4,95): De kleine uitgevers, Rijperman, Yendor en Espee, De Vrije Balloen 5 jaar, Uderzo drinkt toverdrank.

138 (*f* 4,95): De familiestrips: Familie Snoek, Blondie, familie Doorzon, Jan, Jans en de kinderen, Prins Valiant.

139/140 (*f* 6,50): Theo van den Boogaard, Martin Lodewijk, Zweedse Strips.

141 (*f* 4,95): Daan Jippes naar Disney Studio's, Rostrum, Minitoe, Kapitein Rob + Romeo Brown.

142 (*f* 4,95): Droomprijsvraag, Dick Matena's witte kerst, The Empire strikes back, Indeks, Top-twintig.

143 (*f* 4,95): Amsterdam in strips, Kuifje voor het Amsterdamse gerecht, Lucca 14 Del Castillo.

144 (*f* 4,95): 1984, Ravian, Stripalbumkopers onderzocht, Prikkebeen.

145 (*f* 4,95) Frank Frazetta's Fantastische Wereld, 25 jaar Yrrah, Enki Bilal, Mort Walker: Sam's Strip.

146/147 (*f* 6,50): Floc'h, Dominique Hé, Terug naar de Klave Lijn.

Ter gelegenheid van de komende Strip 2 daagse in het Turfschip te Breda op 19 en 20 sept. a.s. gaan wij 2 specials uitbrengen t.w.

Willy Vandersteen **Lucky Luke**

***f* 19,50** ***f* 19,50**

Deze specials zullen in september verkrijgbaar zijn in de stand van Vonk/Uitgevers.

U kunt ook nu al bestellen,
door het desbetreffende bedrag over te maken op giro 209948 t.n.v. Vonk Uitgevers B.V. onder vermelding: Vandersteen-special / Lucky Luke-special. Excl. porto-kosten.

Zie ook voor wijze van bestellen de antwoordkaart in dit nummer.

Beide ook leverbaar in hardcovers ***f* 24,50**

14.09.81

STRIPSCHRIFT

nr. 150 – 15e jaargang, augustus 1981

Uitgegeven door Vonk/Uitgevers B.V. voor Het Stripschap, Nederlands Centrum voor Belangstellenden in Strips, goedgekeurd bij K.B. 30 sept. 1968.

Redaktie: Postbus 15628, 1001 MG Amsterdam.

Uitgever: Vonk/Uitgevers B.V., Postbus 420, Zeist, tel. 030-791496 (b.g.g. 03404-52292), telex 70042.
Advertenties: Vonk/Uitgevers B.V., Postbus 420, Zeist, tel. 03404-52292, tst. 24.

Klachten over bezorging, adreswijzigingen en inlichtingen over abonnementen uitsluitend via Postbus 420 Zeist.

Redaktie: Hans van den Boom, Kees de Bree, Har Brok, Jac Drewes, Rob van Eijck, Hans Frederiks.

Vaste medewerkers: Wim van Helden, Henk J. Meier, Jean-Pierre Mercier, Rob Møhlman, Nico Noordermeer, Ernst Pommerel, Jan Smet, Albert Tol, Hennie Wesseling.

Aan dit nummer werkten verder mee: Martijn Daalder, Evert Geradts en 'Bo'Ventura.

Omslagontwerp en kleurscheidingen: Hans Frederiks.

Lay-out: Ad Vredenduin.

Stripschrift is verkrijgbaar:
- via een lidmaatschap/abonnement à *f* 53,—. Postgiro 1513000 of bankrekening 42.11.38.114, beide t.n.v. Het Stripschap te Amsterdam.
- via een abonnement (jan. t/m dec.) à *f* 42,50 (buitenland *f* 52,—)
- via een CJP-abonnement à *f* 38,—
- losse nummers (ook verkrijgbaar in de boekhandel) à *f* 4.95. Dubbele nummers *f* 6,50. Postgiro 209948 t.n.v. 'Stripschrift' te Zeist.

Houders van een CJP-paspoort dienen zich via hun CJP-buro op te geven.

Lopende (bestaande) abonnementen kunnen eerst worden omgezet in het komende kalenderjaar.

Abonnementen op Stripschrift, opgegeven in de loop van een kalenderjaar, omvatten alle in de desbetreffende jaargang te verschijnen nummers.

Distributie voor België: Standaard Uitgeverij, Postbus 212, Belgiëlei 147a, 2000 Antwerpen, tel. 031/39.59.00.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotocopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Stripschrift en auteurs.

De verantwoordelijkheid voor de geplaatste artikelen berust bij de auteurs.

ISSN NR. 0165-845

Druk: Vonk Zeist.

Redaktioneel

Hoewel twee redaktieleden zwaar allergisch zijn voor katten, (benauwdheid, dikke ogen en niezen!) besloot de redaktie unaniem jubileum-nummer 150 (!) het thema 'krankzinnig-leuke dieren' te geven.
Er zijn nogal wat strips met en over dieren en een selektie maken was niet eenvoudig. Selektie-kriterium is vooral geweest of de betreffende redakteur enthousiast was over een strip of niet.
De bekendste Nederlandse dieren-strip Tom Poes viel af, omdat die al behoorlijk uitgekauwd is in dit blad. Kijkt u er de vorige 149 nummers nog maar eens op na. 'Dierenleed', een nieuwe Nederlandse krantenstrip en de 'Dieren bij Evert Geradts' leken ons interessanter. Dat er nog nooit een artikel over 'Krazy Kat' in dit blad heeft gestaan is natuurlijk schandalig: eindelijk recht voor 'ze king of komikz'. 'Shoe' eindigde op de lijstjes van diverse redacteuren zeer hoog. Vandaar! En overjarige hippie Ventura haalde een stapel underground-comics uit de kast en vond 'Nard'n'Pat' en 'De dieren bij Crumb' nog steeds bijzonder aktueel! 'Fat Freddy's Cat' en een herdruk van een artikel van Morris over de 'Shtunk' kompleteren het geheel. Voor u, de lezer is het resultaat een extra-dik nummer, met extra-veel strips. En om die strips gaat het tenslotte!

H.F

In dit nummer:

Krazy Kat: stenen voor een dwaze kat *door Kees de Bree* pagina 4
Krazy Kat: *twee pagina's strip* pagina 8
Van Krazy Kat tot Moe Koe: Evert Geradts en zijn diertjes *door Har Brok* pagina 10
Mensen in dierenvermomming: *door B. Ventura* pagina 13
Patricia Pig Stays at Home, *een strip van R. Crumb* pagina 16
Nard'n'Pat: een eigenaardige kat en zijn baas *door B. Ventura* pagina 18
Garfield, de gemeenste kat ter wereld *door Hans van den Boom* pagina 21
De Shtunk, het meest nutteloze dier ter wereld *door Morris* pagina 22
Li'l Abner, *drie pagina's strip door Al Capp* pagina 23
Ook dierlijk leed kan leuk zijn *door Jac Drewes* pagina 26
Dierenleed, *strips door Wil Raymakers* pagina 27
Jeff MacNelly's Shoe: het leven in een krant verpakt *door Jac Drewes* pagina 28
De dieren van Shelton: Wonder Warthog en Fat Freddy's Cat *door Evert Geradts* pagina 30
De avonturen van Fat Freddy's Cat *door Gilbert Shelton* pagina 32
Dieren in het kort, *een speciale aflevering van* **Boeken in het kort** pagina 33
Barcelona 1, *een verslag van het stripcongres aldaar door Hans van den Boom* pagina 35
Vlaamse smetjes, *Vlaams nieuws door Jan Smet* pagina 36
Romeo Brown, *onze vervolgserie door Mazure* pagina 39
Nieuws pagina 40
Sam pagina 43

Sommaire:
Stripschrift 150 (!) vous offre un dossier 'Animaux' avec: des articles sur Krazy Kat, les animaux de Robert Crumb, Evert Geradts et Gilbert Shelton, Shoe et Dierenleed une nouvelle bande Hollandaise
Aussi les rubriques habituelles: les critiques de la B.D. et les nouvelles.

Summary:
Stripschrif 150 (!) brings you portfolio 'funny animals' with articles on Krazy Kat, Nard'n'Pat, Robert Crumb's, Evert Geradts', and Gilbert Shelton's animals, Shoe, and Dierenleed a new dutch newspaper comicstrip.
As usual: book reviews and news.

Door Kees de Bree

Krazy Kat: stenen voor een dwaze kat

Ergens in een vreemd ogende woestijn, op een steenworp afstand van Kelly's Exclusive Brickyard, zit een kat. Hij bespeelt met gevoelige vingers de harp terwijl hij zijn longen uit zijn lijf zingt. Het is een weemoedig lied dat hij zingt, vol zoete herinneringen, en nog te vervullen beloftes: 'The hours I spend with you dear hah-ha-hart, is like a string of puh-huh-hearls t'meee. I count them o-va, evereee one uh-part, my Rosie, Ree, my Rosie Ree. Each hour a brick, each brick a puh-rayer'. Terwijl de kat zich in alle bochten wringt om zijn gemoed zo goed mogelijk in de hartverscheurende muziek om te zetten, zweeft boven zijn hoofd een gedachtewolk waarin zijn wensdromen plastisch vorm krijgen. De kat ziet zichzelf in innige omstrengeling met een spichtige muis en vervolgens krijgt hij een regen van bakstenen tegen het achterhoofd gesmakt. Tot volle tevredenheid van de kat want hij zakt zelfs voor zijn bed op zijn knieën om te bidden dat het toch maar bewaarheid zal worden, ieder uur van de dag een baksteen tegen het hoofd. In de werkelijkheid zien we een muis bezig zich een steen aan te schaffen in Kelly's Brickyard. Zal de droom van de masochistische kat verwezenlijkt worden? Nee, helaas voor hem wordt de muis ingerekend door een hond, Offisa Pupp, een politiedienaar die zich tot taak gesteld heeft het object van zijn liefde, de muzikale kat te beschermen tegen stenen gooiende muizen.

Dit tafereel van een nogal vreemde dieren-driehoeksverhouding komt uit de strip KRAZY KAT, nog steeds de onbetwiste nummer één op mijn lijst van beste strips aller tijden.

Krazy Kat en zijn stenen gooiende muis staan niet alleen in de stripwereld die wordt bevolkt door talrijke katten en muizen. Sommige van hen zijn zelfs wereldberoemd. Denk maar eens aan Micky Mouse van Disney, Felix the Cat van Pat Sullivan, Fritz the Cat van Robert Crumb en een befaamd strip- en tekenfilmduo als Tom (Cat) and Jerry (Mouse). De meest geniale en fantasievolle stripkat en muis zijn volgens vele kenners echter nog steeds de in 1911 geboren Krazy Kat en Ignatz Mouse van George Herriman.

Ze ontstonden in een tijd dat de machtige produktie en distributie maatschappijen, de syndicates, in korte tijd monopolieposities wisten op te bouwen. Enerzijds betekende dit een stimulans voor de verspreiding van strips, anderzijds werd de inhoud van de strips steeds meer aangepast aan de middelmaat. Geen lezer mocht geschokt worden, de verkoop moest zo groot mogelijk zijn. Deze toestand was vooral merkbaar aan het aantal gezapige dierenstrips en familiestrips die in die tijd een grote vlucht namen.

LAFAARD

Onder dit ogenschijnlijk ongunstig stripklimaat ontstond 'Krazy Kat'. Inderdaad ook uit een familiestrip, de 'Dingbat Family' die later veranderde in 'The Family Upstairs'.

Omstreeks 1910 tekende Herriman als een soort toegift een strook van 5 plaatjes onder zijn gewone strip. In deze ministrip voerden een kat en een muis kibbelachtige conversaties. De avonturen en woordgrappen waren nog eenvoudig. Hier kreeg de kat voor het eerst zijn definitieve naam. Op 15 augustus 1910 zit de kat met een aantal katjes (of poesjes) voor een muizenhol. 'Lafaard', zegt de kat tegen de in het hol duikende muis. Het is een misvatting. De muis springt snel naar buiten en verdrijft de katten door ze een fikse hoeveelheid stenen en hoefijzers naar het hoofd te slingeren. De muis maakt het zich dan gemakkelijk naast het hol, met een kop koffie en een zacht kussen. Als hij de kat weer gewaar wordt, spreekt hij voor het eerst de historische woorden: 'Krazy Kat'.

De oorspronkelijk als belediging bedoelde naam wordt al spoedig de eigennaam van de kat. Datzelfde gebeurt

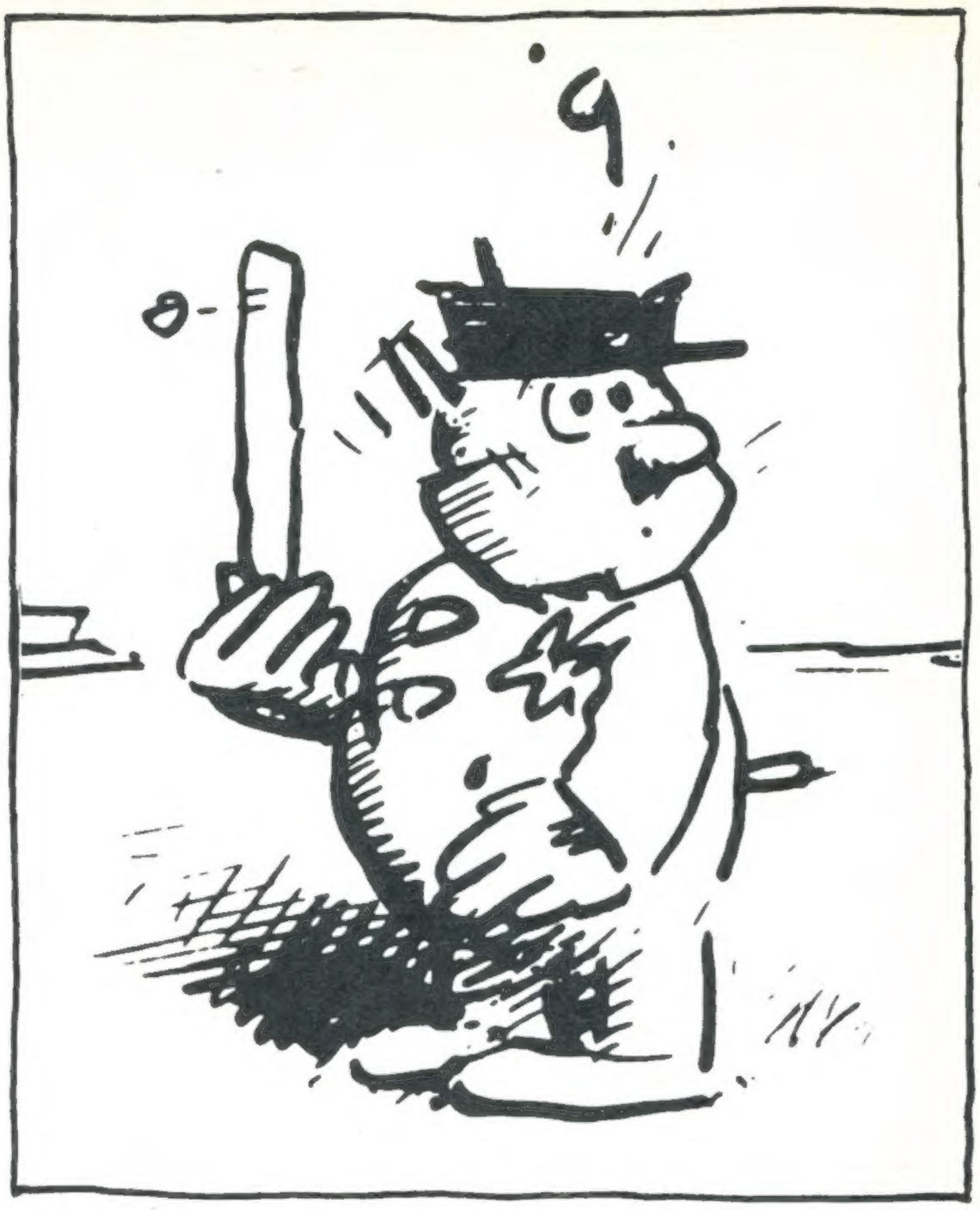

met de strip. Vanaf 1911 verschijnt de strip zelfstandig, los van 'The Family Upstairs', onder de titel 'Krazy Kat and Ignatz'. In 1913 verdrongen de kat en de muis de familiestrip voorgoed, en de strip bleef tot aan de dood van Herriman in 1944 de naam 'Krazy Kat' dragen. Dankzij de heel aparte sfeer, omgeving, structuur en het taalgebruik werden Krazy en Ignatz immens populair in de Verenigde Staten. De cultuurfilosoof Gilbert Seldes wijdde in zijn boek *The Seven Lively Arts* (1924) een heel hoofdstuk aan Krazy Kat en kwam tot de konklusie dat Krazy Kat evenals Charlie Chaplin bij de film, eenzaam aan de top van de *popular arts* stond. De dichter E.E. Cummings die de inleiding verzorgde voor de twee bloemlezingen van Krazy Kat bezong in hoogdravende en lyrische taal de grootheid van de strip. Wijlen president Woodrow Wilson prees Krazy Kat in het openbaar. Krazy Kat was eveneens de lievelingsstrip van krantenmagnaat William Randolph Hearst. Componist John Carpenter schreef een ballet voor Krazy Kat. In 1963 werden er tekenfilms van de roemruchte kat gemaakt en Roy Lichtenstein maakte in 1970 in zijn serie antropomorfe dieren, een enorm doek van Krazy Kat.
En dat was nog lang niet alles. Amerikaanse psychiaters en kunstcritici bogen zich over de strip en noemden Krazy Kat in zwaarwichtige essays: 'dadaïstisch, een voorloper van het existentialisme, surrealistisch, masochistisch en een symbool van zuiver christelijke naastenliefde'. Kortom, er werd waarschijnlijk van alles in de strip gelegd dat George Herriman van zijn levensdagen niet bedoeld had. Het maakt echter wel duidelijk dat de strip niet onder één noemer te vangen is.

FATALISME

Hoe kon een strip zo razend populair worden dat de ene helft van Amerika bezig was hem te lezen terwijl de andere helft bezig was hem te analyseren? De kern van de strip is immers zo simpel. Een eeuwenoude driehoeksverhouding. In dit geval tussen drie diertjes: een hond, een kat en een muis. Een bizarre verhouding, dat wel. Want duikt de muis schichtig weg als hij de kat (van nature zijn aartsvijand) ziet die hem ongetwijfeld op wil eten? Ligt de kat voortdurend voor het hol van de muis op de loer om deze als smakelijk hapje te verorberen zodra hij de punt van zijn spitse snuit laat zien? Holt de hond geestdriftig blaffend achter de kat aan zodra hij die ziet om vervolgens urenlang waakzaam loerend de wacht te houden onder de boom waarin de kat zich bibberend verschuilt?
Niets van dat alles. Het tegenovergestelde is nog eerder waar, zoals trouwens alles in Coconino County, waar de strip speelt, voortdurend anders is of bezig te veranderen. De strip is één grote ontkenning van alle natuurwetten en spelregels in de natuur.
Krazy Kat is hopeloos verliefd op Ignatz Mouse die totaal onverschillig staat tegenover deze liefde en die niets liever doet dan zoveel mogelijk bakstenen zo hard mogelijk tegen de kop van Krazy Kat te gooien. De melancholieke en fatalistische kat beschouwt de bakstenen die Ignatz hem tegen het hoofd gooit als een blijk van affectie. Hij ziet de stenen als symbolen van liefde. Iedere keer als hij bewusteloos tegen de grond smakt, verschijnt er een hartje boven zijn hoofd. De gegooide stenen roepen totaal geen wraakzuchtige gevoelens bij hem op maar vergroten alleen zijn liefde voor Ignatz. Daarmee wordt precies het tegenovergestelde bereikt van wat Ignatz voor ogen heeft. Krazy Kat is intens dankbaar voor de steenworp. Als hij een afspraak maakt met de muis zegt hij dikwijls: 'Don't forget the brick'. En als hij Ignatz een tijd niet gezien heeft is hij ogenblikkelijk bereid om het lot (en zijn genot) een handje te helpen door een steen neer te leggen vlak bij de plaats waar hij gaat zitten. Soms gaat hij ook quasi achteloos voor de steenbakkerij zitten. Als dat niet om moeilijkheden (of bevrediging) vragen is! Hij mijmert dan over alle mooie dingen die er gaan gebeuren. Het moet gezegd, de strategie van de baksteen is altijd raak. Als er iets is dat Ignatz niet kan weerstaan, dan is het de gelegen-

heid om Krazy een baksteen tegen het hoofd te smijten. Zo verliefd als Krazy Kat is op Ignatz, zo gek is die op de baksteen.

DUIVELS

Dan is er als derde belangrijke figuur, Offisa B. Pupp, de handhaver van recht en orde in Coconino, die verplicht is om de overtreder van de wet (de monomane stenen gooiende muis) keer op keer in zijn gevangenis te stoppen. Offisa Pupp bemint in alle stilte Krazy Kat (die daar niets van af weet) en probeert met een niet aflatende waakzaamheid zijn beminde kat tegen het stenen gooiende monster te beschermen.

Pupp en Ignatz liggen dus altijd met elkaar in de clinch maar ook Krazy ziet Pupp en zijn gevangenis niet graag. Immers: geen Ignatz, geen steen.

Krazy Kat en Ignatz lopen wel eens, als twee broeders verenigd in het kwaad, treiterig arm in arm, langs de voor zijn gevangenis zittende Offisa Pupp. Uiteraard beide met een verschillend motief. De plichtsgetrouwe politieman die Krazy wil beschermen tegen datgene wat hij het meest lieft heeft, mompelt dan wantrouwig voor zich uit: 'Evil walks with beauty. Beauty with evil, and yet, and yet'.

Een pikant detail is dat Ignatz getrouwd is en een niet geringe hoeveelheid kleine muizen heeft geschapen, die zowel zijn naam dragen als erfelijk belast zijn wat betreft het gooien met stenen. Dit weerhoudt de zwerfmuis er overigens niet van om af en toe met Krazy Kat in de woestijn te gaan slapen. Ieder onder zijn eigen dekentje weliswaar, op veilige afstand, en Ignatz meestal met een onder zijn deken verstopte baksteen, maar toch is de muis van huis.

De kat, de hond, de muis, de steen en de gevangenis zijn de basiselementen waarmee Herriman zo'n 35 jaar met groot vernuft eindeloos gevarieerd en gemanipuleerd heeft. De basiselementen en de basisrelatie bleven hetzelfde. Het is dan ook zijn grote kracht dat hij de door hem gekozen verbeeldingswereld binnen die eigen struktuur, gedurende zoveel jaren, steeds opnieuw wist te vernieuwen zonder de bestaande struktuur aan te tasten.

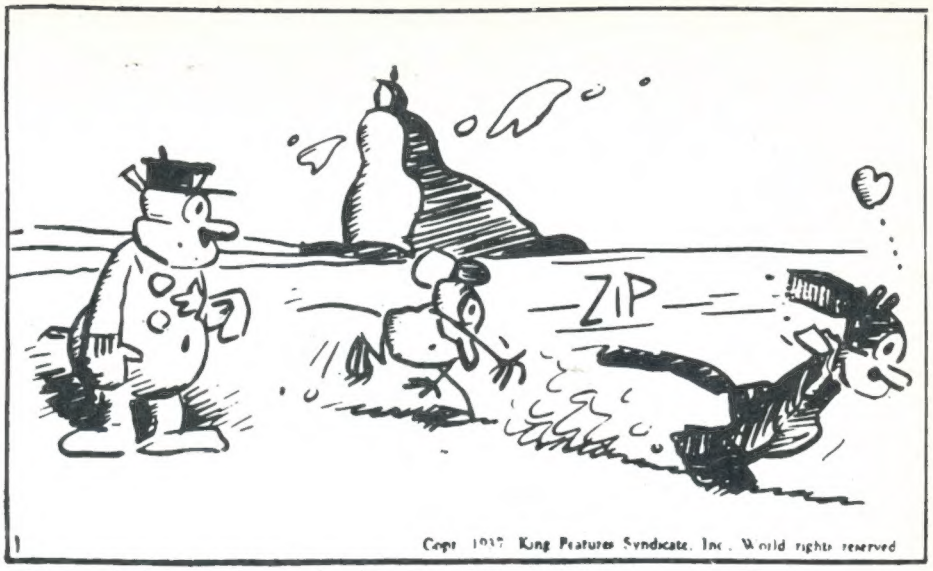

Een vreemde dieren-driehoeksverhouding...

De meeste tekenaars die sukses hebben, bijten zich vast in hun eigen formule en verslappen. Zij houden zich vast aan het bestaande tot het bittere einde. Verandering is echter de wet van ieder levend organisme en als die niet plaatsvindt, gaat het organisme dood. Datzelfde geldt voor strips. Het vereist van de makers kracht en een enorme fantasie om binnen afgebakende grenzen te blijven vernieuwen. Herriman bezit beide. Alles wat hij tekende was aan verandering onderhevig: de kaders, de achtergronden, de bladspiegel, de taal en zelfs het geslacht van Krazy Kat.

GESLACHT

Er is veelvuldig gespeculeerd over de kwestie of Krazy Kat nu een poes dan wel een kater is.

Als je de eerste strips vergelijkt met de wat latere zie je dat daar een zekere ontwikkeling in zit. In de eerste periode is Krazy Kat duidelijk van het mannelijk geslacht. Hij wordt tenminste aangesproken met 'sir' en op zijn koffertje staat 'Mr. Kat'. In diezelfde periode is Herriman nog niet zo druk bezig met het veranderen van zijn achtergronden. Later, in de jaren dertig, is Herriman zover dat hij alles verandert. Uit de strips zou je nu eens op kunnen maken dat Krazy een mannetje was, dan weer een vrouwtje. Ook het landschap wordt het mikpunt van Herrimans surrealistische grappen. Het stekelige bosje op de achtergrond is op het volgende plaatje een vreemdsoortige cactus en de metamorfoses zetten zich voort. De cactus wordt een solide vesting die weer verandert in een fraaie loofboom. Niet voor lang, want daar staat al een soort zuurstok met daarachter een ijzeren hekje en net als je denkt het te weten bemerk je dat een massieve rotspartij de zuurstok heeft verslonden.

De natuur is uitermate onbestendig. Binnen het bestek van één pagina kan het zowel herfst, zomer, winter, lente en opnieuw herfst worden zonder dat de figuren hun gesprek of handeling onderbreken. Op diezelfde pagina met al die wisselende seizoenen en achtergronden kan het dan ook nog een aantal keren stikdonker worden en weer klaarlichte dag met wisselend zon en regen.

Voor alle zekerheid loopt Krazy Kat (andere aanspreekvormen zijn: 'my dear K', en 'dear Krazy') regelmatig met een minuscuul zwart parapluutje boven het hoofd.

I DRAW A TREE
AND ON THE TREE I DRAW. I DRAW ME —
OAF HE HIDES BEHIND A DRAWING OF A TREE SO
I HIDE BEHIND THE DRAWING OF A ROCK
FUNNY I HADN'T NOTICED THAT ROCK THERE BEFORE

Het is duidelijk dat in deze snel veranderende wereld, waarin de kaderlijnen onder de seizoenen worden weggetrokken, ook Krazy Kat aan veranderingen onderhevig is en dat 'dear Krazy' af en toe 'he' en af en toe 'she' genoemd wordt.

BLAUWE MAAN

'Niets staat vast, dat staat vast', moet Herrimans devies geweest zijn. Toch moet er bij de stripfiguren een besef zijn van hetgeen wel normaal is en wat niet. Als Ignatz aan Krazy vertelt dat hij op een bepaald punt moet gaan zitten wachten omdat hij dan een blauwe maan te zien zal krijgen, gaat Krazy zitten wachten. Waarom? Omdat hij het besef heeft dat de maan normaal niet *blauw* is. En eigenlijk is dat besef op zich weer vreemd want Krazy Kat vertrekt normaliter geen spier, wat er ook gebeurt. Niets is er aan hem te merken als hij van de gloeiende woestijnzon plotseling in een nachtelijke sneeuwbui komt. Krazy Kat is echter verre van ongevoelig voor veranderingen. Hij kan grenzeloos melancholisch worden als hij de bladeren van de bomen ziet vallen en hij zegt triest in een apart soort 'slang' dat door wijlen T.M.F. Steen ooit eens als 'John Lennonish' is betiteld :'All the boddha of gettin livs in springtime jess to have them fall of in ottim time' ('all the bother of getting leaves in springtime just to have them fall in autumn time').
De gedachten aan vroeger dagen stemmen Krazy Kat zeer weemoedig. 'Weet je nog' zegt hij tegen Ignatz, 'toen waren alleen jij en ik er en de baksteen'.
Het Coconino van Herriman (het bestaat echt! De Grand Canyon waar John Ford zijn westerns maakte ligt er) is een absurd *getekend* land vol symboliek. De stripfiguren laten de lezer/kijker nu en dan nadrukkelijk merken dat zij met een fictieve wereld te maken hebben door die wereld zelf te tekenen. Zo zie je hoe Ignatz in de werkelijkheid een potje inkt en een pen vindt. Hij tekent een vel papier in de lucht. Op het papier tekent hij zichzelf, een baksteen en Krazy Kat. Terwijl Offisa Pupp aandachtig staat toe te kijken pakt de muis op het papier de baksteen en gooit die trefzeker tegen het achterhoofd van Krazy Kat. Op het volgende plaatje is het vel papier verdwenen maar zien we Pupp, op een ladder staande, snel Ignatz achter de tralies van de gevangenis tekenen. In de werkelijkheid gooit Ignatz achter zijn rug een steen, gekocht bij steenbakkerij Kollin Kelly, naar Krazy Kat.

TAAL

De dialogen die vaak een onafhankelijk leven leiden van de tekeningen zijn schitterend en zitten vaak vol verborgen grappen. Zo zegt de dorpsroddelaar tegen Ignatz dat hij van spinazie eten sterk wordt en dan alle politiemannen de baas kan. Zij gebruikt dan de uitdrukking van stripheld Popeye the Sailorman: 'I have heard is said that spinach (blow me down)...' Het zal niet iedereen opvallen. De wanhopige uitroep van Krazy Kat: 'A cheese, a cheese, my king's-dim for a cheese' zal de lezer gemakkelijker kunnen plaatsen. Maar behalve die referenties en de vaak dichterlijke en plechtstatige taal heb je dat allesovertreffende volkomen ontwricht soort Engels dat alle vermeende pretenties meteen weer tot haar juiste proporties terugbrengt. Het is even kijken, maar het is meer dan de moeite waard en Krazy Kat is nu eenmaal geen strip voor luie lezers. Als je de fonetisch opgeschreven zinnen hardop leest wordt het bijvoorbeeld al een stuk duidelijker dan wat op het eerste gezicht voor sommige als ondoorgrondelijk wordt beschouwd. Probeer het maar eens met de door Offisa Pupp zo zwierig uitgesproken woorden: 'As we say in Pirree, oh reewaw!' (As we say in Paris, au revoir!). Als lezer heb je een dubbeltaak. Je wordt gedwongen de tekeningen stuk voor stuk te bekijken en je moet de tekst kunnen lezen en dan in de juiste context van de tekeningen brengen. En bij het samenvoegen van die twee komt de onuitsprekelijke voldoening. Krazy Kat is een superieure strip.
Stripcriticus Martin Sheridan zei in een artikel over Herriman: 'De mensen weten niet wat ze willen. Als zij de smaak te pakken hebben van iets nieuws dat goed is, willen ze het net zolang totdat ze iets beters vinden'. Een volslagen realistische uitspraak. Het pleit tevens voor Krazy Kat. Want tot nu toe is er niets dat het 30 tot 60 jaar oude werk heeft overtroffen. Het King Features Syndicate nam een voor zijn doen heel ongebruikelijke beslissing toen het besloot om Krazy Kat niet voort te laten zetten door een andere tekenaar na Herrimans dood in 1944. Ze hebben heel juist voorvoeld dat een genie als Herriman maar eens in de zoveel tijd voorkomt en dat zijn sterk individuele stempel op de strip, Krazy Kat tot een onnavolgbare eenling heeft gemaakt. ■

Hierna twee pagina's strip van Krazy Kat. We besloten deze strip niet te vertalen vanwege het eigen taalgebruik.
© *King Features Syndicate, Inc.*

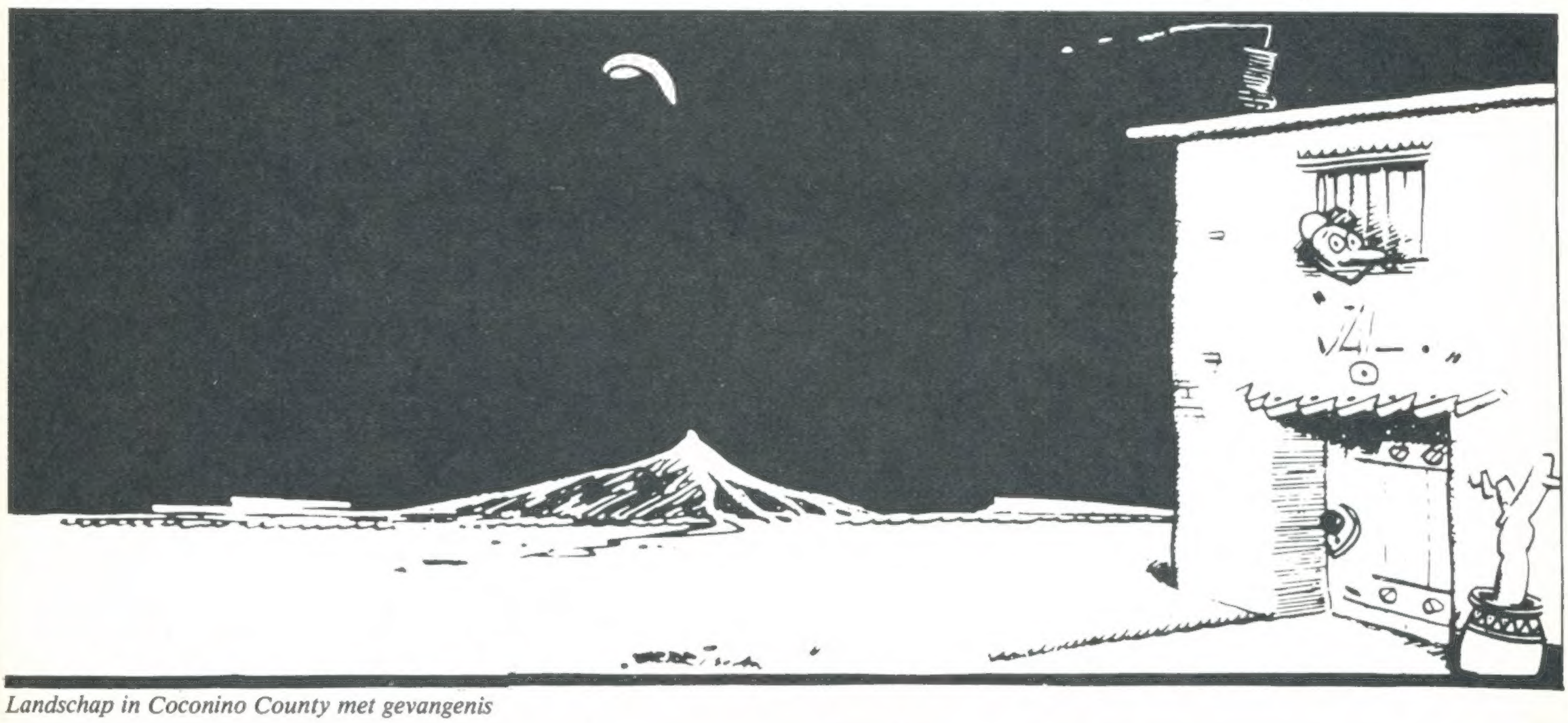

Landschap in Coconino County met gevangenis

Give me my rights!

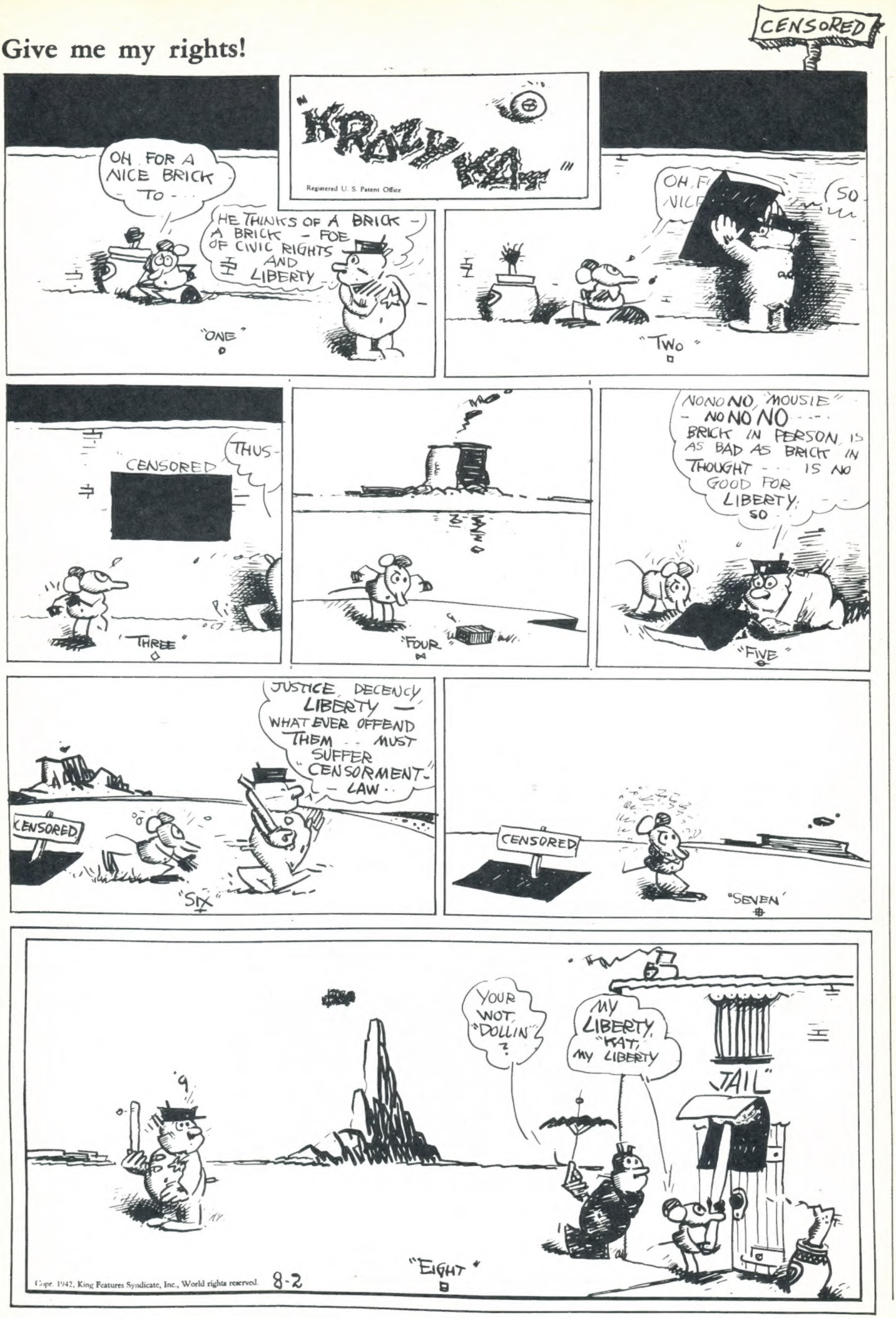
CENSORED
KRAZY KAT
Registered U. S. Patent Office
OH FOR A NICE BRICK TO - - -
HE THINKS OF A BRICK - A BRICK - FOE OF CIVIC RIGHTS AND LIBERTY -
"ONE"
OH, F NICE
SO
"TWO"
CENSORED
THUS-
"THREE"
"FOUR"
NONONO, MOUSIE - NONONO - - - BRICK IN PERSON IS AS BAD AS BRICK IN THOUGHT - - - IS NO GOOD FOR LIBERTY, SO
"FIVE"
JUSTICE DECENCY LIBERTY — WHATEVER OFFEND THEM - - MUST SUFFER CENSORMENT - LAW - -
CENSORED
"SIX"
CENSORED
"SEVEN"
YOUR WOT "DOLLIN"?
MY LIBERTY "KAT, MY LIBERTY
JAIL"
"EIGHT"
Copr. 1942, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.
8-2

"KRAZY KAT."

Registered U. S. Patent Office

Copr. 1939, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

Door Har Brok

Van Krazy Kat tot moe koe: Evert Geradts en zijn diertjes.

In de nog steeds niet geschreven geschiedenis van het blad *Hitweek*, respektievelijk *Witheek* en *Aloha*, zit zonder twijfel interessant materiaal voor de verklaring van de golf van stripinteresse sinds het einde van de zestiger jaren in Nederland. In het verlengde daarvan vinden we in dit blad nieuw stripwerk van bijvoorbeeld Theo van den Boogaard, Aart Clerckx, Harry Buckinx, Joost Swarte, Willem, Evert Geradts en Hendrik J. Vos om er maar eens 'n paar te noemen. Niet onbelangrijk is daarbij de herdruk geweest, gedurende vooral de derde jaargang (1967/68), van George Herrimans *Krazy Kat* met de stimulerende artikeltjes over deze strip van de hand van T.M.F. Steen. In maart '68 werd *Krazy Kay* gestopt, tot spijt van velen maar ook met een niet te voorzien vervolg...

DE DIERTJES

In het dubbelnummer 14/15 van 20 december 1968 treffen we onder de kop *Strip* een bijdrage aan, die het citeren meer dan de moeite waard is:

Uitstekende strips werden ons toegestuurd uit Den Haag. Deze brief zat er bij: 'als gevolg van de vele aansporingen in HW (lees: Hitweek, HB) heb ik mezelf afgevraagd wat ik kan doen om HW te helpen vullen. Het resultaat hiervan vinden jullie hierbij ingesloten: ik heb mijn tekenpen weer eens opgepakt en getracht een strip te maken. Ik ben namelijk een vreselijke stripfan en ik vind het doodzonde (nou ja) dat HW na Krazy Kat (de top) geen geregelde strip meer heeft gekregen. Ik merkte helaas te laat, dat... (nou ja, verder komen er wat vertrouwelijke mededelingen)... (de brief eindigt met de alinea 'als 't jullie wat lijkt wil ik wel iedere week een aflevering maken (op beter papier)... Met vriendelijke groeten Evert Geradts (sic).

Dat moet in de *Hitweek*burelen aangeslagen zijn, want al twee nummers eerder debuteerde Evert Geradts in nr. 12 (6 dec. '68) met twee afleveringen van een gagstrip, die later *De Diertjes* genoemd zou worden en het tot in Hitweeks opvolger *Aloha* nr. 18. (26 dec. '69) zou volhouden[1]. Het gaat er hier niet om Geradts' strippoeuvre te belichten (ook die geschiedenis moet nog geschreven worden), maar wel om in samenhang met de andere artikelen in dit nummer van *Stripschrift* wat opmerkingen te maken over de vele vreemde dieren en diertjes die hij inmiddels op papier gezet heeft. Misschien kan dat de aanzet zijn voor een uitvoeriger bijdrage. Is Geradts' debuut in *Hitweek* nog helemaal dierenstrip, ook in zijn latere werk zijn heel wat dieren verwerkt. *De Diertjes,* dat lag voor de hand, is een typische navolging van *Krazy Kat* inklusief woordspelingen en vooral met zijn typerende, steeds wisselende om niet te zeggen haast levende dekors: meest in één strook, soms in meer, leuteren een Fabeltjeskrantachtige uil, een bepiemeld konijn en soms een ondefinieerbare kruising tussen stekelvarken en miereneter met elkaar, daarbij geregeld onderbroken door een vadzige marmot en gemurmel van insekten en wormen op de achtergrond. Echte samenhang ontbreekt, maar het tekenwerk is aardig en bovendien kan ik me herinneren dat lezers van *Hitweek* in mijn omgeving *De Diertjes* ook écht leuk vonden...

DE DIEREN

Geradts' tweede strip in *Aloha,* speciaal gemaakt voor het vermaarde stripnummer (nr. 5, dd. 5-9-69), is een titelloze persiflage op Mickey Mouse (over dieren gesproken!), terwijl in hetzelfde nummer de voorloopster debuteert van Moe Koe in zijn *Schizo-strip presenteert De spannende verhalen van Oom Wim.* Moe Koe debuteert zelf pas in nr. 37 uit 1970 en stapt later over naar *Tante Leny Presenteert...,* in nr. 10 in de aflevering *Moe Koe doet boodschappen* en later met sukses voortgezet in de nummers 12, 14, 16 en 21 om voorlopig in januari 1977 in nr. 23 van een voortijdig pensioen te gaan genieten. In nr. 25 (1970) van *Aloha* brengt

1 Voor een komplete bibliografie van Geradts in de genoemde bladen, zie: Bert Meppelink: 'Aloha-bibliografie', in *Inkt* jg. 2 (1975) nr. 2 blz. 19-21 (eigen nummering). Geradts' vrijwel komplete bibliografie tot begin 1975 verscheen in: Rob van Eijck: *Beeldspraak.* (Breda 1978), blz. 65-66.

Eerste aflevering van De Diertjes

EEN BRIEF VAN DE POLITIE ! WAT ZOU IK GEDAAN HEBBEN ?
TOET !
GIER
DUBBEL GEPARKEERD ?
TE HARD GEREDEN ?
WE ZIJN JE DE LAATSTE TIJD EENS NAGEGAAN, MUIS !
VOOR EEN NORMALE BURGER HOU JIJ ER VREEMDE VRIENDEN OP NA !
EEN FATSOENLIJK LID VAN DE MAATSCHAPPIJ HOUDT ZICH NIET OP MET ASOCIALE WERKSCHUWE NIETSNUTTEN !
TAP TAP
JE HEBT TOCH EEN BAAN ?
HE ! MIKKIE !
IK GENEERDE ME ALTIJD DOOD VOOR HEM !
IK HEB ALTIJD AL GEVONDEN DAT HIJ NIET TOT ONZE STAND BEHOORDE, MIKKIE !

Disneypersiflage (Aloha-stripnummer)

Karel Kater

Olsen/Ollie

Geradts onder het pseudoniem Evert de Beverd nog *Eduard Eend,* maar we zitten dan onderhand al in de eerste jaargang van *Tante Leny Presenteert...,* waarin hij na *Hitweek* op zijn beurt baanbrekend stripwerk zou gaan brengen. Zijn *Diertjes* vinden we nog éénmaal terug in *Tante Leny Presenteert...* (verder afgekort als TLP) nr. 4 (1971), maar al in TLP nr. 2 (1971) introduceert hij in dit verband Karel Kater de Karrenhater, naar Geradts later zou meedelen in zijn anti-autoperiode,[2] met als medespeelster Paula de Poes, die in kleur zelfs al in *Aloha* nr. 30 (1970) een eigen stripje had. In TLP nr. 4 vinden we verder nog het laatste optreden van Karel Kater, een abrupt einde dat nog een zeer bevredigend einde zou krijgen door een geestige reïnkarnatie in de figuur van Jan Zeiloor in TLP nr. 16, waarin Zeiloor himself optreedt als Karel Kar de Katerhater! Een korter leven is Klote Kat beschoren, een familielid dat slechts op mag treden in TLP nrs. 6 en 11, maar nog incidenteler zijn losse strips rond Karlos Kever (TLP nr. 5), De Knotse Kèrel uit Katwijk (TLP nr. 8), Hein Koñijn (TLP nr. 10) en veel later de konijntjes in *Het kongres slaapt* in *Talent* nr. 2 (1979).

Van langere adem waren dus *De Diertjes* en Moe Koe, terwijl Olsen, de geheimzinnige Olifant, voor het eerst ondeugend aanwezig in het *Animal Orchestra* van Marion Mc Kay (TLP nr. 13), via TLP nrs. 16 en 22 en wellicht elders, verduurzaamd zou worden in *Vrouwen en kinderen eerst!,* een bundeling die in 1980 bij Drukwerk verscheen en het nooit elders gepubliceerde verhaal *En de vrouwen lopen er op stokjes* bevatte.

Daarmee lijkt op grond van Geradts' recentste publikaties een einde gekomen te zijn aan dit genre, ware het niet dat Geradts momenteel voor onderwijsdoeleinden bezig is met een nieuwe dierenstrip, waardoor het einde van zijn aktiviteiten in deze nog niet bereikt lijkt.

DE STRIPS

Buiten de strips rond Jan Zeiloor en Suus[3] heeft Geradts in al zijn produktiviteit maar weinig 'vaste' strips gemaakt. Des te opmerkelijker is het daarom dat een groot gedeelte van die losse strips gevuld zijn met dieren. Wellicht is daar Krazy Kat de oorzaak van, zeker in het begin, maar zijn voorliefde vooral voor Barks' Donald Duckwerk zal daar ook niet vreemd aan zijn. De beruchte weggecensureerde plaat uit *Donald Duck als*

2 Rob van Eijck: *a.w.*, blz, 60.

3 Over dieren gesproken, Geradts zegt zelf over haar: *Suusje had vroeger ook zo'n Tom Poes-hoofd, met één zo'n inhammetje en geen kin* (Van Eijck: *a.w.*, blz. 64).

Woordspelingen

DE DIERTJES
MIJN MEIS-JE IS ZO GEBRIKKELD!
IK ZEI, DAT IK HAAR MOOI VOND
TOEN ZEI ZE: ALS JE NIET VAN ME HIELD, ZOU JE ME NIET MOOI VIN-DEN
K ZEI NEE, MIS-SCHIEN NIET
DAT WAS EEN FOUT ANT-WOORD
EVERT GERADTS

Laatste aflevering in Aloha van De Diertjes

brandweerman[4], door Geradts met trots in kleur (!) gereproduceerd in TLP nr. 10 (1972), geeft dat ten overvloede aan, terwijl in het prachtige Jan Zeiloorverhaal *De rolletjes omgedraaid* in TLP nr. 13 (1973) de hoofdpersoon zelfs verzeild raakt in Duckstad en nog wel in het eerste Donald Duckverhaal. Geradts doet daar trouwens zelf niet moeilijk over. Gevraagd naar zijn dierenstrips en de vermoedelijke invloed van Donald Duck op zijn keuze voor dit genre zei hij ooit:

Ik denk het wel, ja, want daar word je al jong mee gekonfronteerd. De oude Disneytekenfilms uit de jaren dertig en veertig vind ik ontzettend mooi, prachtig is dat. Dat wordt voor jezelf zoiets fundamenteels, die dieren bestaan gewoon voor je, die zijn er, dus die ga je dan ook tekenen. Die 'Moe Koe' vond ik wel leuk omdat die zo lekker sappig is, hoewel dat pas later tot me doordrong, want in het begin stond ik er helemaal niet bij stil waarom ik die nou zo graag tekende. (...)

Maar ja, als kind heb ik ontzettend veel Donald Duckverhalen gelezen en mijn dierenfiguren zijn ook een beetje Disney-achtig. Dat is wel een invloed vind ik. (...)[5]

Die invloed heeft zich in de loop der tijd niet beperkt tot tekenstijl of verhaalopbouw, want wie Geradts' dierenwerk naast elkaar legt zal moeten konstateren dat zijn dieren zich niet echt aan de vastgegroeide patronen onttrekken. Verrassingen voor Disneykenners zijn uitgesloten en daarnaast herkennen we in Moe Koe natuurlijk zo het type sprekende koeien in de Sterreklame voor Echte Boter en de Knotse Kerel uit Katwijk is, laten we zeggen, het Sprekende Paard Mr. Ed. De sluwe en wat valse trekjes van Klote Kat en Karel Kater, de dommige maar trouwe olifant Ollie, Geradts' honden en konijnen, ze akteren kwa karakter volgens geijkte patronen, bekend uit het werk van Disney, andere kinderstrips en -boeken en, om veel verder terug te gaan, de dierenfabels. Interessant is het daarom dat Geradts ondanks de invulling van dit verwachtingspatroon zijn dieren heeft laten optreden in undergroundstrips (zoals dat toen heette) zonder nadrukkelijk te persifleren. In het kader van *Stripschrifts* Dierennummer moet ik het hierbij laten. De goede verstaander begrijpt vanzelf wel dat de verzamelde avonturen van Moe Koe onderhand in albumvorm moeten verschijnen en dat in dit bestek geen recht gedaan kan worden aan Geradts als striptekenaar.

De in dit artikel afgedrukte strips drukten wij af met toestemming van Evert Gerardts. © E. Gerardts. ■

4 In *Donald Duck*weekblad nr.1 (1952). In TLP nr. 9 besteedde Geradts eerder al aandacht aan Barks.

5 Rob van Eijck: a.w., blz. 61-62.

VREEMD, IK DACHT DAT IK IETS HOORDE!
OOM DONALD, WILT U NOU EINDELIJK VERTELLEN WAT AL DIE FOTO- TOESTELLEN TE BETEKENEN HEBBEN?
JA JONGENS, EEN BEETJE EERBIEDIG, WANT VOOR JE STAAT DE TOEKOMSTIGE WINNAAR VAN „DE BESTE PERS-FOTO VAN DUCKSTAD"
NEE!
MAAR U WEET NIETS VAN FOTOOS !!
HET IS NIET WAAR! IK ZIT MIDDENIN HET EERSTE DONALD DUCK-VERHAAL!
IK KAN HET HELE VERHAAL OPDREUNEN, AL MAAK JE ME ER MIDDEN OP DE DAG VOOR WAKKER!
DONALD WORDT PERSFOTOGRAAF, EN FOTOGRAFEERT DRIE IJSELIJKE RAMPEN. MAAR DE NEEFJES HEBBEN ALLE ROLLETJES UIT ZIJN TOESTELLEN GEHAALD OMDAT DONALD NIET HIELP BIJ 'T AFWASSEN
WAARDOOR ZE ZELF DE PRIJS WINNEN!
IK HEB DAT VERHAAL WEL HONDERD KEER GELEZEN, EN IEDERE KEER HOOPTE IK DAT HET GOED ZOU AFLOPEN VOOR DONALD...
HÉ, WACHT EENS..
IK KRIJG EEN IDEE!

Fragment uit Zeiloors uitstapje naar Duckstad

Door B. Ventura

Mensen in dierenvermomming: de dieren van Robert Crumb

Twee katten proberen een vogel van wel drie keer hun formaat in de kookpot te krijgen. Als deze reuze vogel na veel moeite onthoofd is, loopt ze als een kip zonder kop het hele huisje van de katten overhoop. De ene kat mompelt tegen de andere: 'ze werkt ook helemaal niet mee...'.

Twee ganzen, man en vrouw, zitten met elkaar te praten. De kindertjes gans liggen al in hun bed. De man zegt tegen zijn vrouw dat hij maar niet het gevoel van zich af kan zetten dat de wereld verdoemd is. Zij oppert, dat hij de laatste tijd misschien teveel kranten heeft gelezen, wat vader gans beaamt. Maar hij gaat door met zijn sombere verhalen. Overbevolking, kerncentrales, de wereld gaat een katastrofe tegemoet. 'Wat kan ik doen? Ik ben maar een gans', roept hij hulpeloos.

Dieren bevolken in grote getale de strips van Robert Crumb. Katten, honden, varkens, eekhoorntjes, konijnen, noem maar op. In sommige verhalen gedragen ze zich ook als dieren. Katten willen vogel opeten of krokodil eet konijntjes. Maar in verreweg de meeste van zijn verhalen met dieren gedragen die zich als mensen. Vader en moeder Gans praten somber over het naderende einde van de wereld. Een hond met zijn erotische fantasieën, die naar de sexshop gaat. Of een kat die de sociale dienst bezoekt en zich uit verveling maar aansluit bij een revolutionaire beweging: Fritz the Cat

FRITZ THE CAT

Fritz the Cat is een van de bekendste dieren van Crumb. Fritz begint zijn stripcarrière als gewone kat, zonder kleren en hij doet dingen die een huistuin- en keukenkat ook doet. Maar al gauw verandert dit en in de verhalen die wij van hem kennen gedraagt hij zich volledig als mens. Het is een eigenwijs mannetje, een versierder, die alleen uit is op neuken. Hij is mislukt als student, een drop-out. Als hij tegen een meisje zegt dat hij haar zo mooi gitaar vindt spelen, zegt hij dat alleen omdat hij met haar naar bed wil. Fritz is een typische vertegenwoordiger van wat je nu het ik-tijdperk zou noemen. Tegen de tijd dat *Fritz de Cat* populair wordt heeft Crumb geen belangstelling meer voor zijn held. Hij is dan al met heel andere dingen bezig. Het slikken van LSD heeft zijn manier van leven veranderd; de eerste ZAP is van de persen gerold.

Maar uitgeverij Ballantine wil een Fritz the Cat-album uitgeven en men zet Crumb onder druk om tóch nog een verhaal voor dat album te tekenen. Dat werd 'Fritz the No-good', het leukste verhaal uit het album. (Overigens ook in het Nederlands verschenen en nog steeds te krijgen voor een ramsj-prijs). In 'The No-good' trekt Fritz bijstand en is hij getrouwd. Hij brengt een bezoek aan zijn sociaal-werker, die hem aan een heropvoedingsprogramma wil laten meedoen. Thuis zit Fritz slechts joints te roken en wil hij neuken. Zijn

YOU'LL ALSO BE GLAD TO HEAR THAT THIS WHOLE INCIDENT HAS TRANSFORMED YOU AN' FUZ INTO FOLK HEROES OVERNIGHT... A GREAT SERVICE TO TH' MOVEMENT!!
YEAH? GEE, I'M THRILLED!!

vrouw smijt hem het huis uit en hij sluit zich aan bij een amateuristische revolutionare beweging. Uiteindelijk belandt hij in de bak.

In 'The No-good' is Fritz al een stuk cynischer geworden. Er is nu helemáál niets meer wat hem interesseert. In 'Fritz bugs out' wil hij nog avonturen beleven, en elke dag 'leven alsof het z'n laatsté is'. Nú wil hij alleen nog maar roken zuipen en neuken. Bij de bijeenkomst van de revolutionaren zit Fritz alleen nog maar wat stuff te roken. Als Fritz in de gevangenis belandt na een mislukte aktie om een brug op te blazen en de leider van de revolutionare beweging vertelt hem dat hij een held is geworden, dan zegt hij slechts 'Gee, I'm thrilled', maar aan zijn kop kan je zien dat het hem geen moer interesseert.

TEKENFILM

Als Crumb dacht dat hij met dit verhaal van Fritz af was, dan vergiste hj zich deerlijk, want tekenfilm-maker Ralph Bakshi heeft belangstelling voor de kat. Bakshi heeft het in zijn hoofd gezet dat hij een tekenfilm met hem moet maken. Crumb weigert lange

Fritz met Ralphie en Stevie...

tijd, maar hij wordt onder grote druk gezet. Als er al een hele hoop geld in het projekt is gestoken en nog steeds geen kontrakt is getekend met Crumb, vliegen producer Steve Krantz en Bakshi vanuit New york naar Californië om dat met Crumb te regelen. Maar deze smeert hem en laat zijn vrouw met beide heren achter. Na een paar dagen stevig zeuren tekent zij...

De Fritz the Cat tekenfilm gaat in 1972 in de bioscoop draaien. Hij krijgt goede kritieken hoewel de film enkele zwakke punten heeft. Voor een publiek dat aan de suikerzoete films van Walt Disney gewend is, is het een hele belevenis. Crumb is echter pisnijdig en wil zijn naam uit de film verwijderd zien. De sfeer in de film is anders dan in de strip. Als voorbeelden hiervan: in het boek ranselen *de revolutionairen* Harriet the Horse af, in de film heeft Bakshi daar *Hells Angels* van gemaakt. In de film vlucht Fritz een orthodoxe synagoge in, waar rabbi's verzameld zijn voor het gebed. In het boek komt zoiets helemaal niet voor. Crumb had meer vrede met het resultaat kunnen hebben als ze dichter bij zijn verhalen waren gebleven, dit soort veranderingen moet voor Crumb de bekende druppel geweest zijn. Toch zal de voornaamste reden voor zijn onvrede geweest zijn dat hij op dat moment op een heel andere manier met strips bezig was.

WRAAK

Crumb neemt wraak op de heren Bakshi en Krantz met het verhaal 'Fritz the Cat, Superstar'. Hierin is Fritz de typische blasé filmster. Hij heeft moeilijkheden met zijn ex-echtgenote, met de belastingen en filmkontrakten. Hij moet naar scriptbesprekingen met Ralphie en Stevie en naar een talkshow van Johnny Giraffe. Na deze talkshow komt hij een oude vriendin tegen die nog één keer met hem naar bed wil. Maar bij haar thuis wil Fritz alleen maar naar de uitzending van de talkshow kijken. Als hij bij haar weg gaat geeft hij haar een schop onder haar kont, loopt lachend weg en mompelt 'Foolish female'. Zij holt achter hem aan en vermoord hem met een icepick. Exit Fritz the Cat.

FUZZY THE BUNNY

Een ander dierenfiguur die we regelmatig in de strips van Crumb tegenkomen is Fuzzy the Bunny, een konijn dat bedacht is door de broer van Crumb, Charles. Fuzzy is meestal samen met zijn vriend Donny Dog. Ook aan deze twee figuren is weer niets konijns of honds. Fuzzy is ook weer een eigenwijs, ruziezoekend dier. In 'The same old crap' krijgen de twee vrienden aan het einde van elke pagina slaande ruzie. In 'Nut factory blues' bezoekt Donny zijn vriend die in het gekkenhuis zit. Fuzzy lacht het ene moment als een waanzinnige, dan zit

Vertwijfelde Fuzzy...

VEGETARISCHE VOS

En dan is er nog het verhaal *Squirrely the Squirrel* waarin we een mengeling tegenkomen van dieren- en mensengedrag. Squirrely is een opgeschoten eekhoorntje, met een korte broek. Een akelig ventje, een pestkop. In het begin van het verhaal gaat hij eens kijken of er nog wat te beleven is met de vos. 'Misschien gaat ie me wel weer achterna ziten en probeert hij me op te eten', zegt hij opgewekt. Maar de vos zit midden in zijn moestuin te wieden en vertelt dat hij vegerariër geworden is. Het nare ventje Squirrely gaat dan tussen de groenten in staan dansen en verpest de hele tuin van de vos. Als die hem woedend achterna gaat zitten, smijt het eekhoorntje hem een fles bestrijdingsmiddel in het gezicht, waardoor de vos blind wordt...

De volgende dag loopt de vos met zijn gezicht in het verband door de stad, zich een weg banend met zijn blindenstok... Hij vraagt aan het eekhoorntje of die misschien een kwartje voor hem heeft, want hij heeft honger.

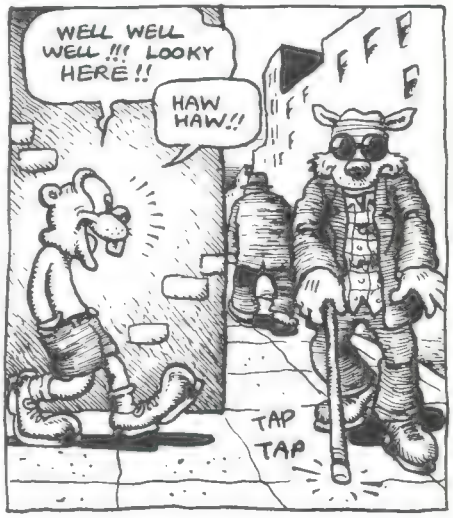

'Tuurlijk', zegt Squirrely vrolijk, steekt een lucifer aan en stopt die brandend in de handen van de vos. Deze wordt nu helemaal woedend, grijpt het eekhoorntje vast en gaat het te lijf. De vos krijgt nu op z'n lazer van een dame met haar tasje en van een agent. Resultaat van dit alles: vos in de gevangenis en Squirrely bij de dame op schoot.

hij somber voor zich uit te mompelen of grijpt hij Donny woedend bij de keel. Hij stamelt: 'Het wiel van het leven... Sommigen rijden de goede kant op, worden rijk en gelukkig. Anderen rijden stuurloos rond en sommigen komen eronder terecht en worden verpletterd!!' Donny zegt dan: 'Wijze woorden', waarop Fuzzy woedend tegen hem schreeuwt: 'Luister jongen, probeer me niet wijs te maken dat ik helder en verlicht denk!! Als dat zo zou zijn hoefde ik niet al die pillen te slikken! Wat is er met mijn libido gebeurd?!'
Tijdens de monologen van het konijn kan Donny alleen maar woorden stamelen als 'Oh, ja' en 'Maarre...' of 'Wel, ik eh...' Uiteindelijk wordt Fuzzy helemaal gek als hij zijn vriendinnetje Barby ziet die hem komt opzoeken... Conclusie van Donny: 'Vrouwen! Bah!'.

MENSEN
In dit soort verhalen zijn de dieren volledig vervangbaar door mensen. Het is dan ook niet vreemd dat Crumb steeds minder strips met dierenfiguren gaat tekenen. Hij bedenkt menselijke 'helden' als Mister Natural, Shuman the Human en niet te vergeten zichzelf als stripheld. Met dit soort figuren gaat hij veel verder dan ooit met z'n dieren. Hij doorbreekt taboes en vooroordelen. Maar voor het grote publiek zal Crumb waarschijnlijk de geschiedenis ingaan als de tekenaar van *Fritz the Cat*. ■

Het verhaal 'Patricia Stays at home' van R. Crumb verscheen in 1972 in The Peoples Comics en is © R. Crumb.

OPGEWEKTE KRAAIEN
Twee opgewekte kraaien vliegen weg met elk een oogbal in hun bek. Eggs Ackley zit boos aan de ontbijttafel en mompelt: 'Hoe kan ik nou mijn krantje lezen?' Hij laat het dan ook niet op zich zitten en gaat de vogels met een dubbelloops-geweer achterna. Hij kan volgen waar de kraaien heen vliegen omdat ze een spoor van mensen met lege oogkassen achterlaten. 'Heb u hier soms twee kraaien voorbij zien vliegen?' 'Meneer, dat was het laatste wat we zagen...' Met zijn dubbelloopsgeweer loopt hij daarna geheel per ongeluk, 'Pardon ik ben blind', tegen de kraaien op die twee opballen opboeren. De twee oogballen vallen precies in de kassen van Eggs... Gevolg: de mensen krijgen hun oogballen weer terug en Eggs Ackley eet gebraden kraai...

STRIPWINKEL 'OMBROSIUS' AMSTERDAM

Oostenburgergracht 69 – Tel. 020-224680
Gesp. in stripweekbladen

Molukkenstraat 86 – Tel. 020-945969
Gesp. in Ned. en Eng. Comics

Ook een uitgebreid Antiquariaat.

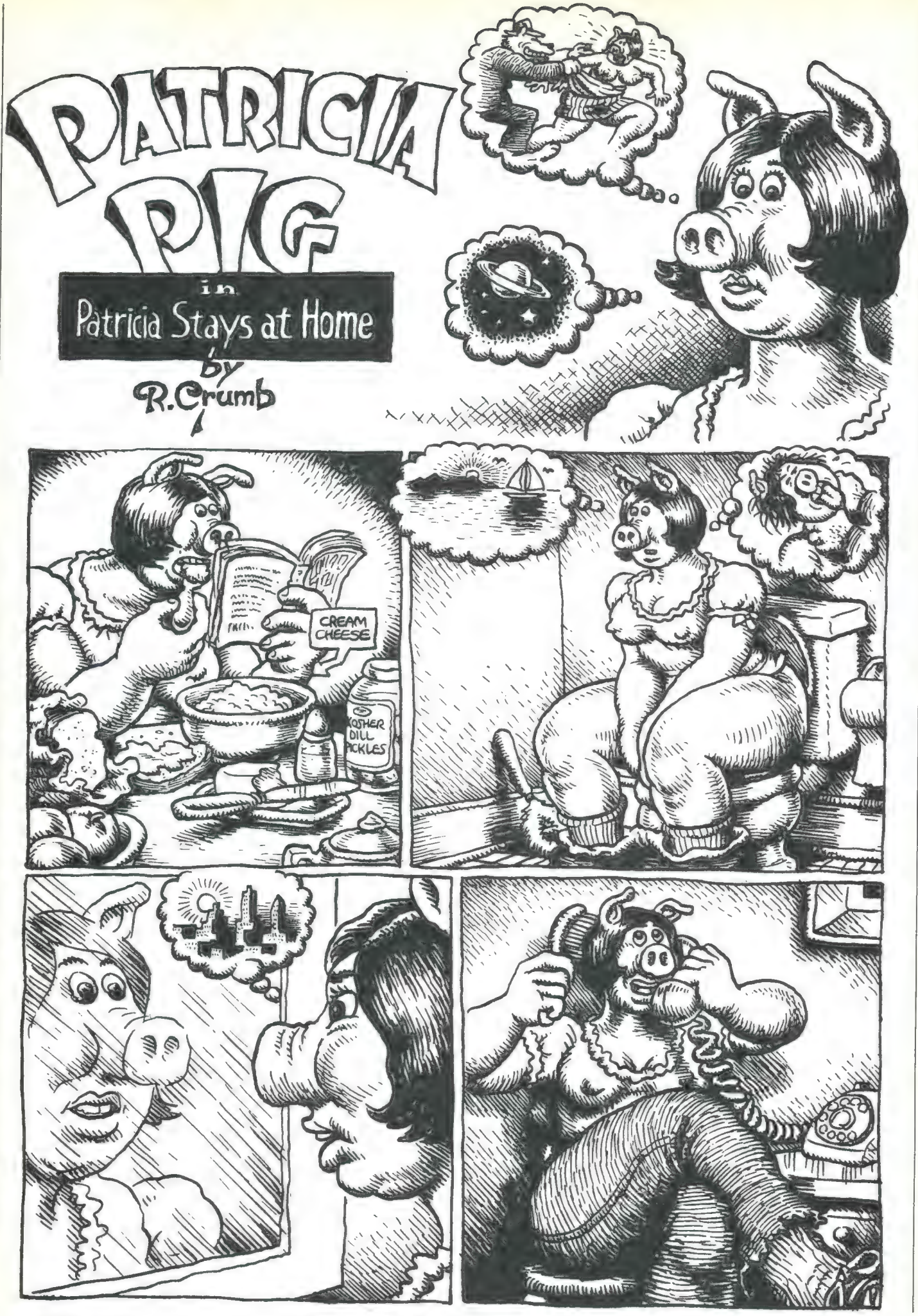
PATRICIA PIG
in
Patricia Stays at Home
by
R. Crumb
CREAM CHEESE
KOSHER DILL PICKLES

END

Door B. Ventura

Nard'n'Pat: een eigenaardige kat en zijn baas

Arme Nard! Op aanraden van zijn psychiater heeft hij, nadat zijn vrouw bij hem weggelopen is, voor de gezelligheid een katje genomen. Maar véél gezelligheid geeft die kat hem niet. In plaats van Nard te vermaken met leuke kattespelletjes, zoals het spelen met een bol wol, zit die kat, Pat(rick), de hele dag in de bibliotheek te lezen. Als zijn baas hem naar een heropvoedingsschool voor poezen stuurt, schopt hij daar de hele boel in de war door te eisen dat er ook een black-panter-student tot de cursus wordt toegelaten. Tot overmaat van ramp heeft de kat ook nog een verhouding met zijn ex-vrouw...

NOW KITTY KAT, PROMISE ME YA WON'T SAY ANYTHING YOU'LL REGRET. WE DON'T WANT TA SAY ANYTHING TA OFFEND MISTER LYNCH NOW, DO WE ?!
BILLS, BILLS, BILLS AND MORE BILLS! GAS, PHONE, ELECTRIC-- THIS IS WORSE THAN SOVIET RUSSIA! GODDAMN FASCIST LEACHES! THERE OUGHTA' BE A LAW! GRUMBLE GRUMBLE
O.K., LYNCH! THIS IS PAGE 21 AND HERE WE ARE! NOW LET'S TALK TURKEY ABOUT THAT RAISE ?
Van links naar rechts: Nard, Pat en Jay Linch

Met *Nard'n'Pat* kreëerde Jay(zey) Lynch een van de leukste komische duo's van de underground strip. Lynch tekende al strips op de middelbare school. Hij heeft zelfs nog korte tijd een detective bureau gehad, maar realiseerde zich al gauw dat het detectivespelen niet zijn roeping was.

RADICAL LIBERAL

De eerste Nard'n'Pat strip verscheen in de *Chicago Seed*, een underground krant met maar een kleine oplage. Hij basseerde de twee figuren op twee van zijn vrienden, 'een religieuze idioot en iemand die Agnew een radical liberal zou noemen'. Later zocht hij de inspiratie in zijn eigen belevenissen en die van zijn vrouw: waarbij, zoals hij zelf zegt, soms hij Nard is en zijn vrouw Pat, maar soms is het ook wel andersom!'

Zoals ik al in de inleiding schreef gedraagt Pat zich niet erg als huisdier. De meeste verhalen zijn wel opgehangen aan het thema 'de baas en zijn kat'. Nard héeft die kat tenslotte voor de gezelligheid genomen en daarom klaagt hij er regelmatig over dat die zich niet wat meer 'huisdier-achtig' gedraagt. In het verhaal 'Once a pet, always a pet', is Patrick óók maar een huisdier gaan houden, een schildpad. Hij laat de schildpad, Fido, achter stokken aanhollen en zijn sloffen en pijp halen, kortom alle dingen die hondebezitters zich met hun dieren ook menen te kunnen permiteren. Nard zit een beetje te klagen: 'Sinds mijn kittie-katje een schildpad houdt, heeft hij geen belangstelling meer voor me... Ach, in ieder geval stuurt hij de boel hier niet meer in het honderd... Maar op een of andere manier vind ik het toch niet natuurlijk voor een huisdier om ook een huisdier te houden...' Het verhaal eindigt ermee dat Pat met een scrabblespel bij zijn baas aankomt. 'Ik weet 't niet', mompelt hij, 'het is niet meer hetzelfde tussen Fido en mij, sinds die z'n eigen huisdier-spin heeft!'

Met een bolletje wol spelen...

EX-VROUW

Een ander regelmatig terugkerend thema is dat van Nard en zijn ex-vrouw Vera. In 'I wonder who's kissing her now' laat Nard filmpjes over zijn ex-vrouw zien aan zijn kat. Nard wordt er helemaal somber van. Aan het einde van de filmpjes roept hij dramatisch: 'Waar zou Vera vanavond zijn? Wat heb ik fout gedaan bij die prachtige vrouw?' Hij doet het licht aan en Pat is verdwenen. 'Ach', denkt hij bij zichzelf, 'misschien is het beter om alleen te zijn met mijn herinneringen'. Op het laatste plaatje van de strip zien we Pat met een blote vrouw in bed liggen waarbij hij zegt: 'Wat ben je toch een lekker stuk, Vera...'

Soms gebruikt Lynch de beide helden om verhalen te vertellen die buiten het thema van 'de kat en zijn baas' vallen. In het verhaal 'The case of the inexplicable pickle' hebben beide heren een detectivebureau opgezet. In dit soort situaties heeft Pat helemáál geen katteeigenschappen meer. Het detective verhaal is een persiflage met Nard, met zijn rare ouderwetse uiterlijk, als harde detective!

Nard'n'Pat is een strip waar je gewoon om kan lachen zonder het gevoel te hebben naar diepe bedoelingen te moeten zoeken. Professionele- en amateurpsychologen hoeven dit echter niet te laten, want aan een strip, waarin een kat, die door zijn baas in huis is genomen om de eenzaamheid na zijn scheiding te verdrijven, een verhouding heeft met de ex-vrouw van die baas, valt heel wat af te analyseren... ■

De op de volgende pagina afgedrukte Nard'n'Pat strip verscheen in 1975 in Arcade. Hij werd vertaald door B. Ventura en geletterd door Ernst Pommerel. © Jay Linch

MEANWHILE...
VERA, I FEEL LIKE A RAT. WE'VE CARRIED THIS AFFAIR TOO FAR. POOR NARD. ALL HE DOES IS PINE OVER YOU. EVER SINCE YA' LEFT HIM HE'S JUST BEEN WASTIN' AWAY.
MAYBE I OUGHT TO GO BACK TO THE POOR GUY.
Pat in bed met Vera

HALLO! IK BEN JAY LYNCH, DE SCHEPPER VAN NARD 'N' PAT. DEZE KEER HEBBEN DE JONGENS ONENIGHEID OVER DE KAT'S VOORLIEFDE VOOR TABAK. WE TREFFEN ONZE BEIDE VRIENDEN NET OP HET...

SCHAT, ZIT NIET IN JEZELF TE PRATEN, ZET DE VUILNIS BUITEN!

NARD N' PAT

© 1975 JAY LYNCH

KITTY KAT, JE HEBT EEN AFSCHUWELIJKE GEWOONTE!

?

DAILY POOP
GARRY TRUDEAU TO WED PATTY HEARST

OVER WELKE VAN MIJN AFSCHUWELIJKE GEWOONTES HEB JE 'T, BAAS?

HOE KAN JE DAAR RUSTIG EEN SIGARET STAAN ROKEN, TERWIJL HET MINISTERIE VAN VOLKSGEZONDHEID HEEFT BEWEZEN DAT JE VAN ROKEN KANKER KRIJGT?!

DAILY POOP
"ILLUMINATI PLOT" SEZ AL CAPP

JE BENT EEN SUKKEL, BAAS! DAT IS ALLEMAAL PROPAGANDA VAN DE REGERING. HET IS ALLEEN MAAR HUN BEDOELING DAT HET ROOIE TUIG AL ZIJN TIJD GAAT BESTEDEN AAN HET STOPPEN MET ROKEN EN DAARDOOR GEEN TIJD MEER HEBBEN VOOR DE REVOLUTIE. DAT SCHIJNT AARDIG TE LUKKEN!

HAK!
HAK!
KAF!
GHOKE!

DAILY POOP
CHIMPS ATTACK PARIS

ZO IS HET WEL GENOEG! ALS JE MIJ NIET GELOOFT EN HET MINISTERIE VAN VOLKSGEZONDHEID NIET, DAN GELOOF JE MISSCHIEN DE DIEREN-ARTS! KITTY KAT, WE GAAN ER VANDAAG NOG NAAR TOE!

!

OJA? JE KRIJGT MIJ NIET MEE NAAR DIE SLAGER, VENTJE!

ONZIN, PATRICK! EEN GEZONDE KAT BEZOEKT ZIJN DIERENARTS! IK MAAK EEN AFSPRAAK.

GAUW...

U MOET DE HEER ZIJN DIE HEEFT GEBELD! U WILT DAT DE DOKTER UW KITTY KAT EENS HELEMAAL GOED ONDERZOEKT – ZO, IS 'T TOCH, MENEER?

PRECIES, ZUSTER!

VIVISECTION AND YOU

FIJN. BLIJFT U EVEN ZITTEN, DE DOKTER KOMT ZO BIJ U.

HA HA.

IK GA NIET.

MODERN MATURITY

SORRY DAT U EVEN MOEST WACHTEN. NU, WIE VAN U IS DE PATIENT?

HA HA.

IEKS!

HIJ!

?

!

LATER...

DE DOKTER ZEI DAT IE NOG NOOIT ZO'N MISMAAKTE KAT HAD GEZIEN! GOED DAT IK TOESTEMMING VOOR PLASTISCHE CHIRURGIE GEGEVEN HEB, ANDERS HAD U ER UW HELE LEVEN ALS EEN MONSTER UITGEZIEN!

O.K., KITTY KAT! KRIJG DE LONGKANKER! KAN MIJ HET SCHELEN!

JAY LYNCH

EINDE

ZEG LIEVERD, AIS WE MORGEN EENS NAAR DE FILM GINGEN?
O, NEE, MORGEN IS DE STRIP 2 DAAGSE IN BREDA!
??
WAT IS DAT VOOR IETS ?
ALLEMACHTIG, HIJ WEET NIET WAT DE STRIP 2 DAAGSE IS! JIJ LEEST ZEKER NOOIT STRIPSCHRIFT, HÈ ?
SORRY, MAAR DAT ZEGT ME OOK NIETS.
DAT IS EEN TIJDSCHRIFT OVER STRIPS, JOH!
GOH, DAT LIJKT ME BEST INTERESSANT.
NOU DAN, OP NAAR BREDA, EN STUUR OOK EVEN EEN KAARTJE NAAR POSTBUS 420, 3700 AK ZEIST, DAN BEN JE BINNENKORT OOK OP DE HOOGTE VAN HET STRIPGEBEUREN, EN DAT IS DAN VOOR MIJ OOK WAT MAKKELIJKER PRATEN, NIET WAAR LIEFJE?
BREDA
'T TURFSCHIP STRIP 2 DAAGSE
VONK STAND NR 7
TOT ZIENS IN BREDA!!

Door Hans van den Boom

Garfield, de gemeenste kat ter wereld

Wat een afgrijselijk beest is die Garfield toch. Hij terroriseert z'n baas Jon, diens vriend Lyman, de postbode, alle andere passanten en vooral Jon's hond Odie. Toch is de strip over dit sadistische schepsel een enorm succes. Waarom dat zo is? Ik weet het niet, misschien voelt een psycholoog zich geroepen om daar een verklaring voor te geven?

Een ding is zeker, Garfield zelf maakt zich er niet druk over wat de mensen van hem denken. Als hij maar netjes op tijd een lekkere lasagnaschotel te eten krijgt vindt hij het leven best de moeite waard. Dan vinden ze hem maar een mopperpot, zijn buik is rond!

Garfield doet nog niet zo lang mee in de stripwereld; de strip verscheen voor het eerst in de krant op 19 juni 1978. Sindsdien heeft Garfield een flitsende carriére gemaakt. Hij wordt nu al in meer dan 400 kranten over de hele wereld dagelijks gepubliceerd.

Schrijver en tekenaar van Garfield is *Jim Davis,* die voordat hij met deze strip begon reclamewerk deed en assistent was van Tom Ryan voor de strip Tumbleweeds. Nu is hij fulltime met Garfield bezig en tekent wekelijks 6 dagstrips plus een lange zondagsaflevering.

Volgens Davis is Garfield op een koude winteravond geboren in de keuken van een Italiaans restaurant. Hij was bij de geboorte al veel te dik, en is dat dankzij al het Italiaanse eten steeds gebleven. De restauranthouder, die in hoog tempo de voedselvoorraden in de keuken zag verminderen wist niet hoe gauw hij de kat aan een dierenwinkel moest doorverkopen. Jon Arbuckle, juist op zoek naar een huisdier, had het ongeluk deze winkel toevallig binnen te lopen; hij had geen schijn van kans, Garfield en hij waren meteen *verkocht.!*

Sindsdien heeft Garfield een leventje als een luis op een zeer hoofd. Het enige vervelende is eigenlijk dat hij iedere keer weer dat hele eind naar z'n etensbak moet lopen. Garfield vindt zichzelf bijzonder slim en z'n baas maar vooral Odie de hond bijzonder stom. Toch weten Jon en Odie Garfield ook wel eens te slim af te zijn, wat deze laatste dan onder protest moet toegeven.

Davis zegt aan ideeën voor de strip geen gebrek te hebben; hij krijgt enorm veel verhalen toegestuurd van mensen die katten in huis hebben. Toch is de strip niet alleen leuk voor kattenliefhebbers. Zelfs kattenhaters kunnen lachen om de sluwheid van dit doorgewinterde beest. Hoewel..., de afleveringen waarin Garfield het onderspit moet delven zijn toch eigenlijk wel het leukst...!

Van Garfield zijn twee (schandalig dure) Amerikaanse boekjes verkrijgbaar: Garfield at large (1980) en Garfield gains weight (1981). De strip staat bovendien elke dag in De Telegraaf.

KOM, EVEN OVER DIT BEEKJE, GARFIELD.
JIM DAVIS
IK BEGRIJP NIET WAAROM JULLIE KATTEN ZO BANG ZIJN VOOR 'N BEETJE VUIL
JE ZOU WEL ANDERS PRATEN ALS JIJ JEZELF OOK MET JE TONG MOEST WASSEN
© 1981 United Feature Syndicate, Inc.

Door Morris

De Shtunk, het meest nutteloze dier ter wereld

De loopbaan van de tekenaar Al Capp begon niet al te best. In New Haven, waar hij uit Joodse ouders is geboren, speelde hij het klaar om negen keer voor vlakke meetkunde te zakken en vijf jaar in dezelfde klas te blijven zitten. Na twee kunstacademies – de Boston Museum School en de Philadelphia Academy of Fine Arts – kreeg hij de gelegenheid om de reeds bekende serie 'Mr. Gilfeather' voort te zetten. Zijn inspanningen oogsten enkel kritiek en hij gaf toen dit werk aan een destijds onbekend iemand, iemand die zich speciaal bezig hield met het maken van retouches: Milton Caniff...
Toen Al Capp diens tekeningen zag, begreep hij alles en ging voor de derde keer naar de academie.
Daarna vestigde hij zich in Greenwich Village – een New Yorkse combinatie van Saint Germain des Prés en Montmartre. Hij kwam hier met lege zakken en een hongerige maag en zag al zijn cartoons geweigerd. Daarom accepteerde hij op een goede dag het aanbod van Ham Fisher die hem tien dollar bood om een spoedkarweitje af te maken voor een zondagsblad.
In 1933 werd Al Capp zijn assistent, maar hij had te veel persoonlijheid om zich te kunnen schikken naar de ideeën van een ander. Op 12 augustus 1935 startte hij in de New York Mirror met de serie Li'l Abner, een serie die voorbestemd was voor een sensationeel succes.
De geschiedenis gaat over de Hillbillies – deze achterlijke plattelanders uit de zuidelijke staten en uit het Ozarkgebergte in Arkansas. Hierin zien we de koppige vrijgezel Li'l Abner handig de valstrikken omzeilen die de leuke Daisy Mae voor hem spant, totdat het in 1952 tot een onverwachte trouwpartij komt. Maar deze amusante omlijsting is enkel een voorwendsel om de mistoestanden en vooroordelen van die tijd over de hekel te halen. Gangsters, geldmagnaten, politici noch modekoningen vinden genade bij Al Capp. Hij aarzelt ook niet om in zijn geschiedenissen mensen als G.B. Shaw, Groucho Marx, Danny Kaye, Orson Welles of Winston Churchill te laten optreden. Hij heeft het zelfs gepresteerd om in zijn serie de held uit een andere strip na te doen: zijn detective Fearless Fossdick is een verschrikkelijke caricatuur van Dick Tracy.
Een van de meest opzienbarendste goede vondsten uit deze stripserie was 'Sadie Hawkins Day' een jaarlijks feest met een wandeltocht waarop getrouwde vrouwen de mannelijke vrijgezellen in het huwelijksbootje pogen te lokken.
Al Capp heeft zich hierbij geïnspireerd op een oude Schotse wet uit 1288 die de vrouwen toestond één keer per jaar de vrijgezellen het hof te maken. Zonder aarzelen namen de jonge Amerikanen dit gebruik over. Het vond toegang tot de Amerikaanse folklore en het feest vindt nu in verschillende steden een keer per jaar plaats.
In 1946 liet Al Capp in zijn strip een personage optreden dat hij Lena the Hyena noemde (Helena de Hyena). Dit meisje was zo verschrikkelijk lelijk dat hij het beter vond haar hoofd door een blanco bel te vervangen. Hierin plaatste hij het opschrift 'gecensureerd' Maar de lezers protesteerden hiertegen en wilden Lena met alle geweld zien. Daarom schreef Al Capp een westrijd uit waarbij hij 500 dollar uitloofde voor de beste tekening van de lelijkste vrouw. De jury bestond uit Boris Karloff, Frank Sinatra en Salvador Dali.
Hij ontketende hiermee een lawine. Nachtmerries, de een nog afschuwelijker dan de andere, overstroomden de bureaus van de United Feature Syndicate. Na een miljoen hield dit bureau op met tellen. De pers ging zich ermee bezighouden. Problemen, samenhangende met de internationale politiek, werden naar de tweede pagina verschoven en op de voorpagina kwam naast de foto van Molotov het portret van Lena te staan. Gedurende weken zweefde de naam van Lena op ieders lippen. Van de beste inzendingen werden tentoonstellingen gehouden. Niet zonder aarzellen drukken we hier de winnende tekening af...
In 1948 schiep Al Capp een ander beroemd figuurtje: de Shmoo, een klein maar aardig diertje in de vorm van een peer zonder benen. Het legde eieren en

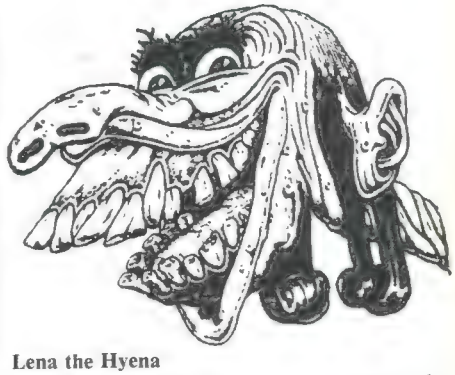

Lena the Hyena
Zij werd geschapen door de Amerikaanse tekenaar Basil Wolverton. Hij werd beroemd dankzij de lelijkste vrouw ter wereld...

gaf melk, bovendien vermenigvuldigde het zich heel vlug. Geroosterd had het de smaak van biefstuk en in olie gebraden smaakte het naar kip. Deze nieuwe versie van de kip met de gouden eieren veroorzaakte geleerde discussies onder de grote Amerikaanse wetenschappelijke geesten. Had men hier te maken met een antikapitalistisch symbool? Of moest men het verklaren als een antisocialistisch symbool? Of was het een antisymbool van beiden? In navolging van sprookjes en oude sagen had de tekenstrip weer eens een diepe menselijke droom verwezenlijkt.
Wij publiceren hierna enkele dagstrips in de tijd (1962) dat de Shtunk hierin een grote rol speelde. Geheel in tegenstelling tot Shmoo is de Shtunk een volkomen nutteloos dier, dat bovendien nog het duurste beest ter wereld is. Hierdoor kan het niet anders dan dat het een geschikt statussymbool wordt. Bullmoose verkoopt er duizenden voor 'n peperdure prijs. (Het is een leuke bijzonderheid te weten dat de persoon Bashby een caricatuur is van Al Capp).
De verdienste van Al Capp was vooral dat hij in tekenstrips nieuwe paden bewandeld heeft – die later door schrijvers van het weekblad 'Mad' en anderen werden nagevolgd – waarin de actualiteit een grote rol ging spelen en waarin hij schaamteloos, maar tevens met veel geestigheid, de dwaasheden van de Amerikanen en andere mensen op de korrel nam.

(Deze tekst verscheen eerder omstreeks 1965 in het blad Robbedoes) ■

Li'l Abner door Al Capp

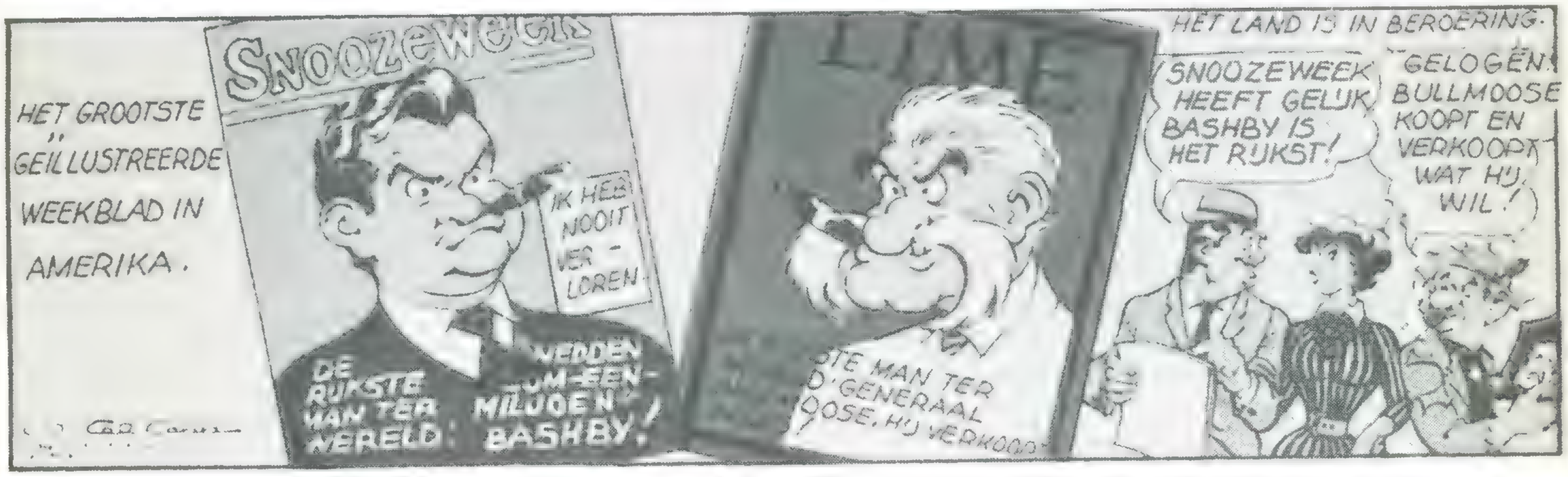
HET GROOTSTE WEEKBLAD IN AMERIKA.
SNOOZEWEEK
IK HEB NOOIT VER-LOREN
DE RIJKSTE VAN TER WERELD:
WEDDEN OM EEN MILJOEN BASHBY!
LIME
HET LAND IS IN BEROERING.
SNOOZEWEEK HEEFT GELIJK BASHBY IS HET RIJKST!
GELOGEN! BULLMOOSE KOOPT EN VERKOOPT WAT HIJ WIL!

HM... IEDER VAN U BEIDEN CONTROLEERT 49% VAN AL HET GELD TER WERELD!
HET IS ANTI-AMERIKAANS TWEE KAMPIOENEN TE HEBBEN!
JUIST! LATEN WE EROM WEDDEN! DE WINNAAR KRIJGT ALLES!
JIJ LOOPT ERMEE TE KOOP NOG NOOIT EEN WEDDENSCHAP VERLOREN TE HEBBEN! IK WED DAT IK ALLES KAN VERKOPEN! GOED! IK WED EROM DAT IK ALLES VERKOOP WAT JIJ ME IN DE HANDEN STOUT!
TOP!!

WIJ HEBBEN DE GROOTSTE EXPERT OVER HET NUTTELOOSTE LAND TER WERELD GEVONDEN!!
LI'L ABNER
IK BEN UW NEDERIGE DIENAAR UIT SLOBBOVIA!
EEN LAND DAT NIEMAND INTERESSEERT...
WE MOETEN HET NUTTELOOSTE DING UIT DAT NUTTELOZE LAND VINDEN!

HET NUTTELOOSTE DING TER WERELD! EEN SLOBBOVIEZE MIEMIEKNIEK!
WAT DOET IE?
HIJ ZINGT ALS JOHNNY JORDAAN!
IETS NUTTELOZERS IS ER NIET!
WACHT EVEN! DAT KAN IEMAND NOG KOPEN. IK HEB IETS WAAR ABSOLUUT NIEMAND IETS MEE KAN DOEN!

LI'L ABNER, door Al Capp

WAT... UGH!! IS DAT?
EEN SLOBBOVIEZE SHTUNK!
WAAR DIENT HIJ VOOR?
ABSOLUUT NERGENS VOOR! HIJ IS AFGRIJSLIJK WREED EN WILD, EN VERSCHEURT ALLES!
BETER KAN HET AL NIET, HÈ BASHBY?
EEN SLOBBOVIEZE SHTUNK IS NIET ENKEL GEMEEN, MAAR HIJ IS ABSOLUUT NIET TE ETEN!
HET IS PUUR VERGIF! EEN HAP EN JE BENT ER GEWEEST!
ER IS DUS NIETS GOEDS AAN? NIET WAT IK NODIG HEB!
BASHBY, JE HEBT DE WEDDENSCHAP GEWONNEN! ZELFS DE GROTE VERKOPER BULUMOOSE KAN HIERMEE NIETS BEGINNEN!
EN EEN SHTUNK IS ZEKER GEEN GEZELSCHAPSDIER!
HIJ IS HET TOPPUNT VAN KWAADAARDIGHEID!
HIJ MOET TOCH ERGENS VOOR DIENEN? ANDERS HAD DE NATUUR HEM NIET GEMAAKT!
HE! MISSCHIEN HEBBEN KINDEREN ER PLEZIER IN?
EEN GOED IDEE! HAAL EENS EEN BABY!
J... JA MENEER
HIJ LAAT ZE NIET EENS LACHEN! HIJ LACHT ALS ZE HUILEN!
GA MAAR WEG!
HIJ IS ZO OPGELUCHT DAT HIJ NIET MEER HUILT!!
YAK!! YAK!! YAK!!
HIJ WIL DE BABY ZIEN HUILEN!

LI'L ABNER, door Al Capp

MISSCHIEN IS 'T EEN GOEDE WAAK-HOND!
HEE! PAK EEN REVOLVER EN DOE NET OF JE ME BESTEELT!
HANDEN OMHOOG!
HELP ME, SHTUNK!
DIE SMERIGE VERRADER HELPT DE DIEF!
EEN GOEDE WAAK HOND IS 'T DUS NIET
IK HEB DE WEDDENSCHAP NOG NIET VERLOREN! IK VERKOOP DIE VERMALE DUDE SHTUNK...
...ALS EEN GROOT STATUSSYMBOOL! JE ZULT ALLES AAN ME VERLIEZEN, BASHBY!
TOT JE OVERHEMD TOE!
OH-HO!... MIJN ADVERTENTIETJE ZAL WEL INSLAAN!

BETER DAN JE BUUR!
EEN BEPERKTE HOEVEELHEID SLOBBOVIEZE SHTUNKS ZAL MORGEN VERKOCHT WORDEN TEN HUIZE VAN BULLMOOSE TEGEN EEN PRIJS VAN 10.000 DOLLAR PER STUK. GEGADIGDEN WORDEN VERZOCHT REFERENTIES OVER FINANCIES EN STATUS OP TE GEVEN
IEDEREEN WIL ER EEN HEBBEN!
NIET DRINGEN! LAAT ME VOORBIJ!
EEN UUR LATER
IK HEB GEWONNEN!
H ARME BASHBY!

MIJN SHTUNK ZIEN IK HEB ER GEEN!
DAN ER UIT! WIJ BEDIENEN ENKEL MENSEN MET STATUS! DIE EEN SHTUNK HEBBEN!
ZIT DAT ZO? IK KOOP ER EEN! WIE WIL ZIJN SHTUNK VERKOPEN?
IK NIET!
ZONDER SHTUNK KUN JE NIET LEVEN!!
MAAR IK HEB AL HET GELD TER WERELD!
NIET DOOR GELD BEN JE IEMAND, MAAR DOOR DE SHTUNK!!

Door Jac Drewes

Ook dierlijk leed kan leuk zijn

Het gebeurt tegenwoordig nog maar zelden, dat een beginnend striptekenaar de krantenstrip uitkiest om zijn karrière te beginnen. De meeste jonge talenten stappen, als zij zichzelf overtuigd hebben van het grote verlies, dat de stripwereld zou lijden, als hun werk niet in druk zou verschijnen, naar de kantoren van de gevestigde stripuitgevers. Hoewel dit de meest voor de hand liggende weg lijkt, wordt hij ook weer door zo weinigen met succes bewandeld, dat het beginnen van een loopbaan als striptekenaar via de krant best het overwegen waard is.

Nu is de krantenstrip allang niet meer wat hij geweest is. Veel kranten houden zich veilig aan het herdrukken van de erkende bestsellers als Lucky Luke en Asterix, of vervolgen al sinds jaren Tom Poes of Panda. Met name voor de voor de krant zo geschikte korte gagstrip maakt men bijna altijd gebruik van Engelse en Amerikaane produkten, waar een veel grotere traditie op dit terrein bestaat.

De eenentwintigjarige Maastrichtenaar *Wil Raymakers* heeft met zijn gagstrip *Dierenleed* voor de krant gekozen om zijn zeker niet geringe talenten onder het oog te brengen. Dat is voor Nederland althans een uniek gegeven, en gezien de tweederangspositie die de krantenstrip momenteel bij ons inneemt, blijft het de vraag of een beginnend tekenaar langs deze weg voldoende kansen om zich te ontwikkelen krijgt.

DIERENLEED

Dat hebben Wil Raymakers en zijn manager Ronald van Deursen, verenigd onder de naam William Dickens Productions ook wel begrepen. Uit de opsomming van deze namen wordt al duidelijk, dat het bij Wil niet gaat om iemand die met zijn tekeningen onder de arm en zijn pet in de hand bij Oberon op de stoep gaat staan. De zaken worden ambitieus aangepakt. Sinds mei 1980 verschijnt de strip *Dierenleed* dagelijks in elf kranten, waaronder het *Utrechts Nieuwsblad, De Stem,* de *Haagse Courant,* het *Rotterdams Nieuwsblad,* en het Belgische *Het Volk*. Recent is bij *Drukwerk* een bundeling van de beste afleveringen in albumvorm verschenen.

De strip zal binnenkort in kleur in de *Minitoe* gaan lopen. Dierenleed bestaat uit éénstrooksgrappen, meestal zonder tekst, maar wel met veel gebruik van klanknabootsingen. Steeds wisselende dieren zijn hoofdpersonen, of liever gezegd hoofdslachtoffer, want met het merendeel loopt het niet al te prettig af. Sommigen hebben het wat meer te verduren dan de rest, zoals kangaroes, drommedarissen en kamelen, koeien, olifanten en wolven. Dat komt waarschijnlijk door de karaktereigenschappen, die wij stilzwijgend aan deze beesten toekennen, maar vooral ook door de visuele mogelijkheden, die hun uiterlijk biedt. Want visueel zijn de grappen van Dierenleed in sterke mate. Op enkele uitzonderingen na zouden ze ook niet getekend kunnen worden met mensen als hoofdfiguren, zodat men van een onvervalste dierenstrip kan spreken. Dierenstrips richten zich meestal op kinderen, omdat kinderen dieren nog onbevangen en als net zoiets als zij zelf zijn tegemoet treden. Bij volwassenen zijn gedachten over mooie of lelijke, valse of makke, lieve of slechte en nuttige of schadelijke dieren veel meer uitgekristalliseerd, waardoor een dierenstrip voor volwassenen best een moeilijke onderneming is.

Natuurlijk gaat het zoals bij alle dierenstrips ook bij Dierenleed om een parodie, maar zoals het ook afgebeelde 'isde wolf een mens' voor iedereen herkenbaar is. zo is het de vraag of iedereen kan lachen om de louter visuele zakkigheid van de kangaroe. Maar misschien is juist de toevalligheid van het leed dat dieren, en ook mensen, onvoorzien en onverdiend overkomt het sterkste punt van herkenning in deze zwarte humor.

Wil Raymakers, die zelf aangeeft ook zijn eigen leven nogal parodistisch en speels op te vatten, heeft met deze strip ontegenzeggelijk in korte tijd een goed niveau bereikt, waarbij men de verdere ontwikkeling van deze jonge tekenaar met spanning tegemoet kan zien. Voorlopig zal er ook onder de dieren nog wel het nodige afgeleden worden, en dat kan zo te zien best leuk zijn.

De op de volgende pagina afgedrukte strips van Dierenleed verschenen in 1981 in het gelijknamige album van Uitgeverij Drukwerk. © Uitgeverij Drukwerk/William Dickens Productions ■

(ADVERTENTIE)

DIEREMEED

KNAAG
KNAAG
KRAK
!
FLAP
BONK
BONK
BONK
KRAK
KRAAAK
SJLUB
SJLUB
?
SJLUB
SJLUB
SJLUB
SJLUB
BURP
WAARDOOR, DENKT U, DREIGT DE OOIEVAAR UIT TE STERVEN?
MOMENTJE, EVEN EEN EI LEGGEN!
SPLATSJ
NOU OMDAT
LAAT MAAR.

Door Jac Drewes

Jeff MacNelly's Shoe: het leven in een krant verpakt

Op 12 september 1977 startte in een groot aantal kranten in Amerika een nieuwe strip, *Shoe,* die in zeer korte tijd uitgroeide tot een wereldsucces, en momenteel verschijnt in zo'n 500 kranten. Maker van deze succesvolle dierenstrip is *Jeff MacNelly,* een thans 34-jarige politieke tekenaar, die al eerder veel succes had geoogst met zijn zogenaamde 'editorial cartoons' voor het *Chicago Tribune Syndicate* met een plaatsing in meer dan 200 kranten. Voor deze politieke tekeningen ontving hij al in 1972 de Pulitzer Prize, en is daarmee de jongste winnaar van deze belangrijke Amerikaanse journalistieke onderscheiding. Dat is des te opmerkelijker, omdat hij niet, zoals de meeste Amerikaanse politieke tekenaars uit liberale, maar uit konservatieve kringen is voortgekomen.
Toen hem in 1977 gevraagd werd een dagelijkse strip te gaan tekenen, was hij dat zelf helemaal niet van plan, maar onder druk van het concern begon hij er toch aan. Het werd een klapper en al in 1979 won MacNelly opnieuw de Pulitzer Prize, nu voor Shoe.

Shoe kent vogels als stripfiguren. Shoe zelf, voluit Purple Martin Shoemaker, is een raaf, die aanvankelijk zijn dagen slijt met het versturen van ingezonden brieven naar kranten, de zogenaamde 'letters to the editor'. Omdat deze vanwege het gespierde taalgebruik nooit geplaatst worden, besluit hij zelf een krant te beginnen, de Treetop Tattler Tribune, de enige in hoger sferen ontstane undergroundkrant ter wereld. Bij zijn journalistieke arbeid wordt hij bijgestaan door de werkloze 'Perfesser', een uil luisterend naar de naam Cosmo Fishhawk. Deze professor heeft aerodynamica gestudeerd en is gepromoveerd op luchtschepen. Hij verzorgt voor de Tribune de meest uiteenlopende rubrieken, gebruikmakend van zijn welhaast klassieke eruditie. Beperkt wordt hij alleen door de onbeschrijvelijke rotzooi paperassen en kranten, die hij zowel thuis als op zijn werk steeds weer om zich heen weet te verzamelen. Tussen de bedrijven door houdt hij zich bezig met de opvoeding van zijn neefje Skyler en geeft luchtvaartkundige adviezen aan Loon, een vogel van onbestemde pluimage, die zijn zinnen heeft gezet op het schrijven van luchtvaarthistorie. Behalve door een gebrekkig navigatievermogen, wordt hij daarbij gehinderd door het onuitroeibare gebruik van rolschaatsen als landingsgestel.

NOW THAT WE'VE DECIDED ZIONISM IS A FORM OF RACISM, I'D LIKE TO PROPOSE THAT IDIOCY BE DECLARED A FORM OF INTELLECT.
BEST IN SHOW
UGANDA
WEGANDA
THEYGANDA
NORTH FORTY

Als manusje van alles wordt voortdurend de schroothandelaar Irving Seagull in de arm genomen, die bij de reparaties van welk apparaat dan ook voor de veiligheid uitgaat van zijn uitgebreide kennis van oude automobielen.
Voor de inwendige vogel maakt men gebruik van de diensten van Roz, een flamingoachtig wezen, die in haar boomrestaurant naast pizza's en niet te zuipen koffie ook moderne reformgerechten aan de man probeert te brengen.
In éénstrooks- en vierstrooksgrappen (zondagsbijlage) weet MacNelly een schitterend sfeertje op te bouwen, waarin de alledaagse kneuterigheid van het Amerikaanse krantenbedrijf maar ook van de hele 'american way of life' op onovertroffen wijze in beeld wordt gebracht. Voor ons, maar gezien het geweldige succes schijnbaar ook voor de Amerikanen zelf, een groot genoegen om te bekijken en te lezen. De karikaturale tekenstijl heeft een heel eigen karakter en is in prachtig evenwicht met vaak zeer onderkoelde teksten. Met Shoe is MacNelly waarschijnlijk dicht bij zijn eigen leefwereld gebleven van het dagelijks onder druk iets voor de krant maken en van niet al te subtiel ingestelde krantenredakteuren. De levensechtheid die uit zijn verhaaltjes spreekt kan nauwelijks volledig bedacht zijn, en de herkenbaarheid van zijn parodie is gigantisch.
Het geweldige succes van Jeff MacNelly met Shoe is het leukst verwoord door *Mort Walker,* in zijn voorwoord op de tweede bundel *'The other shoe'.*
'Ik zat in mijn studio in Connecticut te overpeinzen, hoe wij Jeff MacNelly zouden kunnen tegenhouden. Die kerel was pas echt in onze zaken binnengedrongen. Waar kwam hij eigenlijk vandaan? Nog maar een paar jaar geleden waren we allemaal welvarend en gelukkig. We hielden van het leven en haalden onze buit binnen met striptekenen. Komt er op een dag een jochie bij een krantenkantoor in Virginia bin-

nenwandelen met de beste cartoons onder de arm, die ooit werden getekend. Ze waren echt prachtig! Meesterlijk qua kompositie en schitterend getekend, met leuke ideëen en schokkende karikaturen. Maar dat was nog maar het begin van Jeff MacNelly. Plotseling had iedereen het over hem, zowel in kranten en tijdschriften, als bij de kapper en waar al niet. Zijn 'editorial cartoons' wekten de afgunst bij iedereen, die zich daarmee bezig hield en veroorzaakte een stroom van MacNelly-imitators. En als je denkt dat MacNelly zich tevreden stelde met het veroveren van dat deel van de markt, heb je het mis. Het afgelopen jaar kwam hij ook bij ons de boel verpesten. Met een strip over een vogel, Shoe genaamd. Die veroverde het land als een stormwind. In nauwelijks twee jaar tijd was hij verkocht aan meer dan 500 kranten en daarmee één van de snelstgroeiende uit de stripgeschiedenis. Hij won prijzen bij de vleet: de Pulitzer Prize, de National Cartoonists Society's Reuben en de Thomas Nast Award, om er maar een paar te noemen. En de inkt van zijn tekeningen is nauwelijks droog, of daar komt een prachtig boek van hem uit: *The Very First Shoe Book*.

Ik begon mijn windbuks te laden in de hoop een paar van MacNelly's vogels neer te kunnen halen. Het was een wanhopige situatie. Ik moest iets doen.'

In de komende nummers van Stripschrift zullen op gezette tijden enkele stroken van Shoe verschijnen.

De op deze pagina afgedrukte strips van Shoe verschenen in 1978 in het album 'The very first Shoe book' bij Uitgeverij Avon. © Jefferson Communications. ■

Door Evert Geradts

De dieren van Shelton: Wonder Warthog en Fat Freddy's Cat

Als één tekenaar schrijft over de andere belicht hij onvermijdelijk de overeenkomsten tussen hen beiden – en als hij niet alleen maar positief schrijft ook nog de verschillen. Voor het Stripschrift Dierennummer gaat het hier over de Amerikaanse striptekenaar Gilbert Shelton, die zijn faam vooral ontleent aan zijn creaties 'The Fabulous Furry Freak Brothers'.
De Freak Brothers zijn drie hippies uit de jaren zestig die in de Amerikaanse undergroundkranten en -stripbladen hun komische avonturen beleefden, die voornamelijk bestonden uit het scoren en innemen van allerhande verdovende middelen en uit het ontlopen van de straffen die daarvoor bestonden en nog steeds bestaan.
De serie begon met afleveringen van één pagina, zoals de Amerikaanse weekendkranten in de jaren vijftig en daarvoor veel strips wekelijks paginagroot publiceerden. Later tekende Shelton ook langere verhalen over het drietal: soms als serie eenpagina-gags die opeenvolgend waren of als speciale aflevering voor bladen als Playboy en High Times.

De drie Freak Brothers zijn drie types Amerikaanse jongens: Freewheelin' Franklin heeft blond lang steil haar, is mager, kijkt meestal stuurs, draagt altijd een cowboyhoed en neemt meestal de verantwoordelijkheid op zich om domme acties te herstellen. In hem is Gilbert zelf gemakkelijk te herkennen. Fat Freddy is de dikke blonde met krullen die dom is en alleen aan eten denkt. Voor Amerikanen zal hij dus wel Pools zijn – hij lijkt ook wel wat op de eens zo beroemde Mike the Meathead uit de TV-serie 'All In The Family'. Het feit dat veel drugs een extra eetlust opwekken was de basis voor enkele van de meest hilarische Freak Brothers grappen. De derde en minst uitgesproken Freak Brother is Phineas, (zonder bijnaam) die meer het joodse type is en dus in de rolverdeling de paranoiafiguur speelt: de diepe sombere denker die zijn gedachten door de drugs niet altijd meer in de hand kan houden.

Gilbert Shelton is één van de weinige tekenaars uit de roemruchte en reeds te veel geprezen jaren zestig die nu nog geregeld publiceren en zelfs van hun werk leven. De ander die me te binnen schiet is Bill Griffith, die op dit moment bescheiden triomfen viert met zijn kreatie Zippy, de man zonder hersens. De reden dat Shelton nog leeft en werkt is waarschijnlijk dat hij al werkte voordat de jaren zestig goed losbarstten. Hij maakte al strips voor universiteitsbladen en lokale magazines in Texas, waar hij voor ingenieur trachtte te studeren. De hoofdpersoon die hij in die tijd had, en waarmee hij ook later nog avonturen verzon, was Wonder Warthog: Wonder Wrattenzwijn. En daarmee zitten we al meteen in het onderwerp van dit nummer. Wonder Warthog was een parodie op het bekende Amerikaanse Superman-thema: de schizofrenie van de moderne samenleving in al zijn facetten. Waar Superman een almachtige, alwetende redder is, verborgen in de miezerige journalist Clark Kent, daar is Wonder Warthog de almachtige, maar allemachtig domme redder, verborgen in de miezerige journalist Philbert Desanex. (ik weet niet of deze naam een parodie of variatie ergens op is. Philbert riekt naar Gilbert, maar Desanex zegt me niets).
In tegenstelling tot het idee dat in ons allen (vooral in de jongens dan) een Superman schuilt die alle zorgen van de wereld op zich kan nemen en zo die wereld van de misère verlost, vertellen de Wonder Warthog verhalen dat er in ons allen een vies, onooglijk maar buitengewoon sterk beest woont dat door brute kracht en toeval een zaakje kan klaren, maar die dat ook vaak verknoeit.
Shelton vertelt de verhalen met veel humor. Als Wonder Warthog weer eens net op tijd in zijn Philbert Desanex-costuum kan kruipen om de deur open te doen voor zijn hospita, zegt deze met opgetrokken neus: 'u hebt toch geen *hond* op uw kamer, meneer Desanex?!' Wat betreft de striptechniek: het opdelen van een verhaal in een soepel voortlopende reeks plaatjes: daar is Shelton geen meester in. Het is duidelijk dat hij in zijn jeugd de E.C.-comics las, die altijd tekst boven het plaatje hadden en waarbij het plaatje zelf een te statische illustratie daarvan was. Tussen de tekeningen maakt de aktie een te grote sprong en daardoor worden Gilberts plaatjes soms zoekplaatjes, zoals waar Desanex blijft haken achter de slang van een injectiespuit waarmee de zuster de arm van een bejaarde eraf spuit.
Shelton zelf zegt hierover dat hij altijd met de tekst begint en daarna pas het plaatje tekent. Bovendien geeft hij ruiterlijk toe dat hij nauwelijks kàn tekenen. Hij is goed in schema's en over-

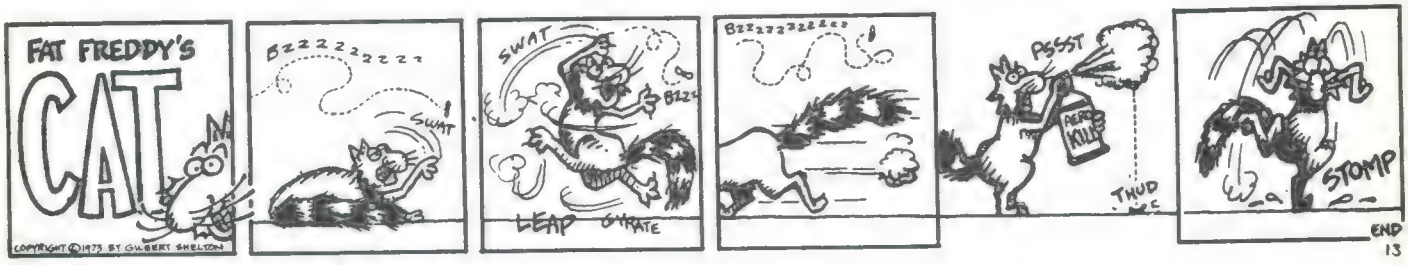

Wonder Warthog in pijnlijke situatie...

zichten om een situatie uit te leggen, maar personen, voorwerpen en interieurs gaan hem maar moeilijk af.
Ondanks zijn beperkte talenten (of juist daardoor; de psychologie van de menselijke drijfveren is vaak uiterst paradoxaal) heeft Gilbert Shelton altijd een regelmatige produktie op peil gehouden. Veel van zijn werk is in samenwerking met anderen gemaakt, zoals met Dave Sheridan en Paul Mavrides. Dave Sheridan is de geniale stippelaar die in enkele strips overtuigend weergaf wat hij zag onder invloed van LSD, en die wat strips maakte over Dealer MacDope – waar een alternatief soort Monopolyspel op gebaseerd werd – maar wiens onderwerpenpakket daarmee wel uitgeput was. Tekentechnisch slaat hij Shelton met gemak van het papier af maar wat de verhaalproduktie en minder uitzinnige fantasieën betreft wint Shelton weer met glans.
Dank zij het feit dat Sheltons strips een groter publiek aanspreken dan de veel zwaarder gedoseerde dope-strips uit de jaren zestig en zeventig zijn de Freak Brothers magazines de kurk waarop de Rip Off Press in San Francisco drijft. Eens hadden ze tientallen titels in de rekken en op de persen, maar nu consolideren ze hun positie met Freak Brothers wenskaarten en posters.
Shelton verkocht vorig jaar de rechten om een Freak Brothers film te mogen maken met menselijke acteurs aan Hollywood en vluchtte meteen naar Europa om alle vrienden te ontlopen die hem zouden vragen alle invloed aan te wenden om hun een rol in de film te bezorgen. Intussen zijn er drie scenario's geschreven en afgekeurd en wanneer de film tot stand zal komen is nog de vraag voor alle betrokkenen.
Shelton leeft op dit moment in Barcelona van de half miljoen dollars en verzorgt de promotie van zijn werk in Europa. Hij slaagt daar goed in met een strip, die oorspronkelijk begon als een uit de losse pols geschud toevoegseltje bij de Freak Brothers pagina's: Fat Freddy's Cat. In Nederland komt dit najaar bij Peter Loeb 'De Negen Levens Van Fat Freddy's Kat' uit, waarin veel van deze kleine strookjes op groot opgeblazen formaat verzameld zijn – aangevuld met langere komplete avonturen verhalen met de kat in de hoofdrol.
De kat fungeert in deze verhalen werkelijk als huisdier met alle typische kattentrekjes die voor veel mensen mateloos irritant zijn, voor anderen daarom juist aanbiddelijk en weer voor anderen om die beide redenen weergaloos komiek. Fat Freddy's Cat is geen Tom Poes, geen Krazy Kat, geen Poezekat, geen Boris Boef maar een huis- tuin en keukenkater die alleen tegen andere katten, zichzelf en de lezer praat. Hij pist in het Freakhuis en poept in de stereo-koptelefoon van zijn meester. Wel is hij veel menselijker dan de gemiddelde kat als hij op zijn achterpoten loopt, de beloning voor een weggelopen kat (hijzelf) wil innen of een square-dance danst – maar doorgaans bestaan zijn bezigheden heel gewoon uit eten, slapen, schijten en bang zijn gecastreerd te worden. Toch nog redelijk menselijk, eigenlijk.
Een uitputtende, diepgravende psychologische beschouwing over de symboliek van de kat zou hier tot slot zeer op zijn plaats zijn, maar het is beter dat de lezer daar zelf wat over na denkt. Als begin kan wellicht dienen het feit dat de kat als symbool, in tegenstelling tot de hond, een vrouwelijk karakter is en dat het allerzwakste wat uit Sheltons pen vloeit toch wel zijn vrouwentekeningen zijn.

De aflevering van Fat Freddy's Cat op de volgende pagina is © Gilbert Shelton.

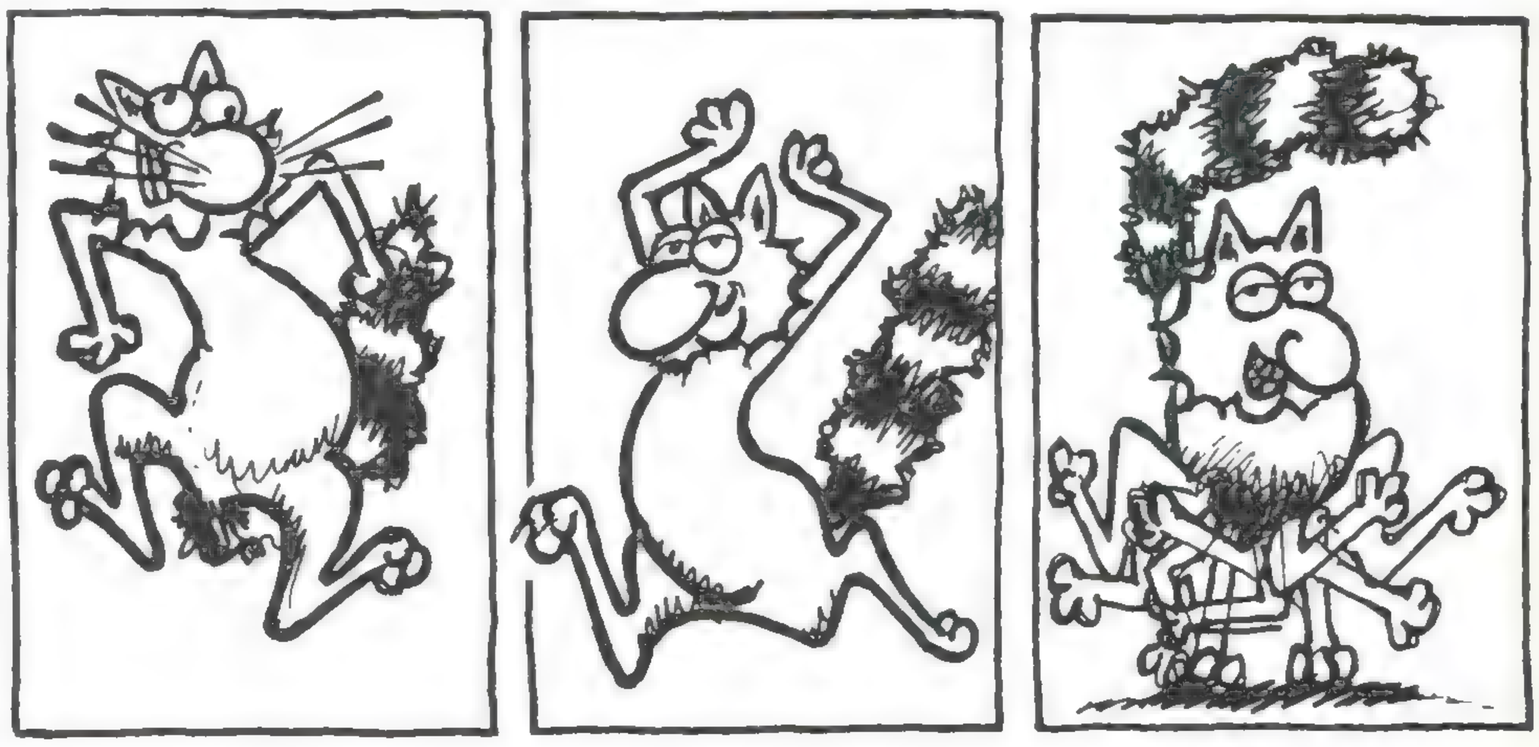

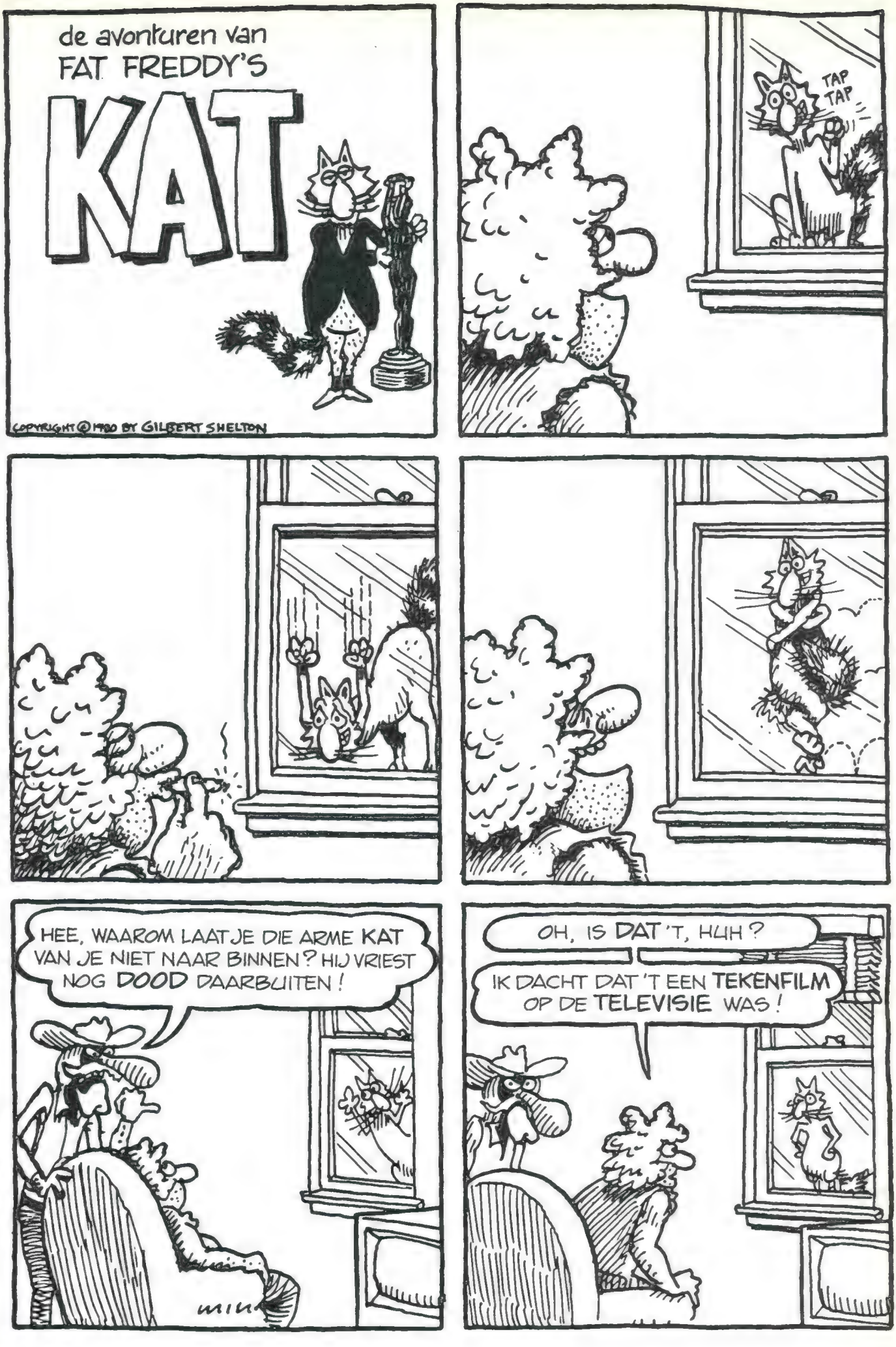
de avonturen van
FAT FREDDY'S
KAT
COPYRIGHT © 1980 BY GILBERT SHELTON
TAP TAP
HEE, WAAROM LAAT JE DIE ARME KAT VAN JE NIET NAAR BINNEN? HIJ VRIEST NOG DOOD DAARBUITEN!
OH, IS DAT 'T, HUH?
IK DACHT DAT 'T EEN TEKENFILM OP DE TELEVISIE WAS!

Dieren in 't kort

Gerrit de Jager en Wim Stevenhagen, *Roel en zijn Beestenboel,* Uitg. Het Spectrum, *f* 7,95.

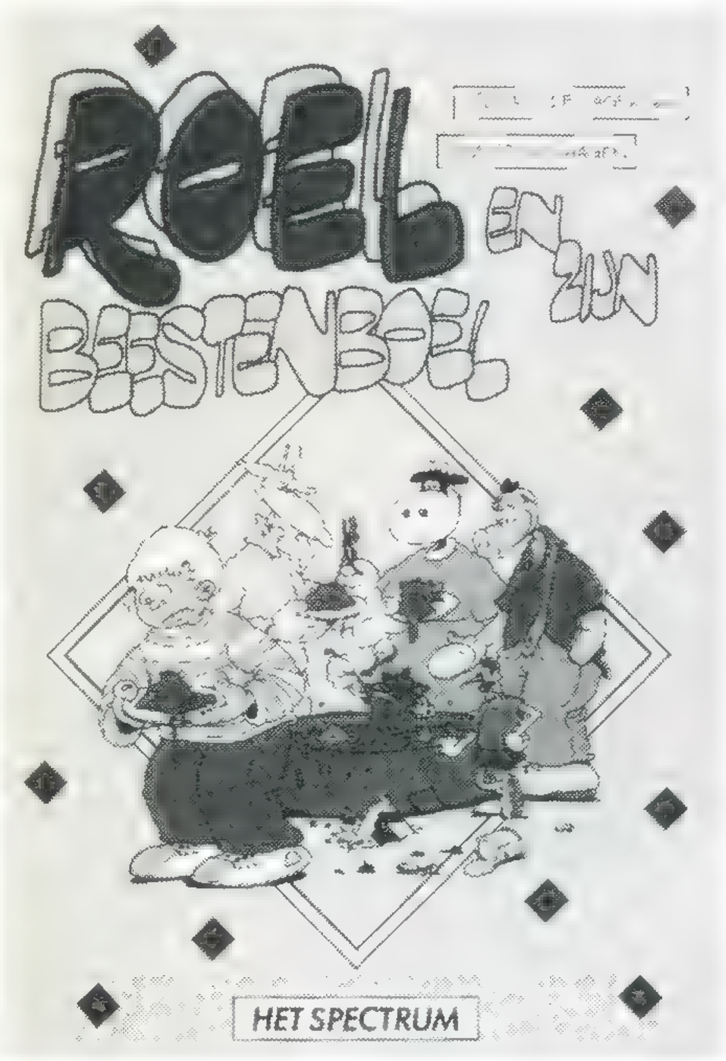

Het duo de Jager en Stevenhagen heeft naast de succesvolle strips voor volwassenen sinds enige jaren ook een kinderstrip in het weekblad Jippo: Roel en zijn beestenboel. Hiervan is nu bij de nieuwe stripuitgever Het Spectrum een eerste album uitgekomen. Roels vader gaat van het platteland naar een flat in de stad verhuizen. Daardoor zou Roel zijn speelkameraadjes achter moeten laten. Dat zijn namelijk een koe, een bok, een kip, een eend en een varken. Om ze mee te kunnen nemen trekt Roel ze kleren aan en laat ze voor zijn broertjes en zusjes doorgaan. Deze buitengewone familiebetrekkingen worden ook na het slagen van de list voortgezet, want voortaan leeft Roel alleen nog maar te midden van zijn beestenboel, die hij ook overal mee naar toeneemt, zonder dat er nog indiskrete vragen gesteld worden. Voor kinderen een prima gegeven, waarmee de fantasie alle kanten op kan. Roel neemt zijn beesten overal mee naar toe, naar school, naar de welpen, naar de kermis, en langzaam maar zeker wordt het steeds minder duidelijk dat het om dieren gaat. Op den duur zijn het gewone speelkameraadjes geworden, overigens wel met behoud van hun aard van het beestje. Maar dat kan de pret alleen maar verhogen. Welk kind zou niet wensen, dat zijn lievelingsdier(en) de hele dag lief en leed met hem deelden. De voorvallen en situaties zijn uiteraard van het bekende Prutswerkkaliber, dat me ook voor kinderen heel leuk lijkt.

(J.D.)

'De avonturen van Red Rat', in samenwerking uitgegeven door Raket, 2e IJzerstraat 2, Rotterdam, en Lont, postbus 1823, Amsterdam. *f* 5,—

Onderliggende ratten versus onderdrukkende varkens, dat is het thema van *De avonturen van Red Rat,* een strip-pamflet over de leefproblemen in de grote steden. Deel 1, *De Feestdag,* behandelt de jeugd van de Rat, die opgroeit onder de konstante indoktrinatie van ouders, leerkrachten en een geestdodende teevee. Hij wordt dan ook een rustige burger, die zonder protest onder varkensleiding een troosteloos leven leidt in een fabriek (waar notabene rattenvallen geproduceerd worden). Maar dan wordt hij wegens vragenstellen door zijn varkensbaas ontslagen en komt hij kort daarop in een uitbarsting van volkswoede terecht, naar aanleiding van de inhuldiging van koningin Beapix. Dat opent Rats ogen, zodat hij zich voortaan Red Rat noemt.
In het tweede deel, *'t Nieuwe huis,* wordt de oude buurt waar Red Rat woont, gesloopt door de varkensbazen. Ondanks prachtige beloften van nieuwe huizen op de plaats van de oude, worden de bewoners met een kluitje in het riet gestuurd: de nieuwe huizen worden te koop aangeboden en zij moeten zelf maar voor nieuw onderdak gaan zorgen. Dus wordt er gekraakt, waarna een zeer geweldadige ontruiming volgt door de varkens-ME. De ratten lijden een nederlaag, maar zetten de strijd voort.
Dit verhaal van ratten en varkens is leuk en origineel getekend, en laat in zijn boodschap geen enkele twijfel bestaan over de zijde die gekozen dient te worden: de ratten moeten in verzet komen tegen de alles-overheersende varkens, die het slechts om geld en macht te doen is. In een simpele maar zeer duidelijke stijl (ook in verteltrant) wordt deze boodschap de lezer voortdurend ingeprent en als zodanig is *Red Rat* dan ook een politiek pamflet. Toegepaste stripkunst, ter verbreiding van politieke opvattingen.

RvE

Claire Bretècher; *Het Liefdesleven van de Vubara* Uitg. Het Spectrum en Espee, *f* 19,90

Er waren eens twee Vubara's, en toen waren er meteen tweehonderd! De Vubara is een kruising tussen een aardvarken en een bull-terrier. Het diertje is vulgair, arrogant en zijn sperma kan welk dier dan ook zwanger maken.

Zijn vrouw is constant in verwachting en bij een goede worp produceert zij 150 jongen, die vrijwel onmiddelijk voor zichzelf kunnen zorgen. De Westerse Vubara staat dus niet op de lijst van bedreigde diersoorten en dat is waar het om draait in deze strip (1973) van Claire Bretècher, die zij nog voor haar onverbiddelijke successtrip De Gefrustreerden maakte. Een soort vivisectie op absurde, gefrusteerde honden waarvan het resultaat later kon worden toegepast op mensen. Kortom, een hondse voorloper van De Gefrustreerden, in meer dan één opzicht.

Wanneer binnen niet afzienbare tijd de wereld vergeven zal zijn van chemisch afval, zware metalen en radioactieve wolken, wanneer het eenmaal zover is gekomen, dan zal er ook ergens een ecologisch paradijs zijn. Het wordt beheerd door twee mannen, twee goedwillende bemoeials. Zij zorgen voor een zelfbewuste elite onder de dieren; dieren die met uitsterven bedreigd worden. Zij waken bovendien over de zuiverheid van hún park en over hun heilige principes en daaruit voortvloeiende plichten.

De Vubara, die naast het ecologisch paradijs woont, komt niet voor vertroeteling in aanmerking. Zijn kroost is omvangrijk: op het toppunt van zijn potentie weet hij zelfs een plastic Spagezinsfles tot voortplanting te bewegen.

De Vubara is egoïstisch, jaloers en sexistisch; hij is ruim voorzien van velerlei menselijke karaktertrekjes en onhebbelijkheden. De Vubara is echter ook sluw en creatief en dat doet hem in onze achting stijgen. Hij is veel sympathieker dan zijn fantasieloze tegenspelers. De Vubara is tenminste menselijk. Hij slaat overal een slaatje uit en krijgt zelfs een religieuze bevlieging (die helaas resulteert in onbevlekte ontvangenis – lees: onbevangen bevlekkenis – van 150 nieuwe nakomelingen). Voor alles probeert de Vubara echter het Reservaat voor Bedreigde Diersoorten binnen te komen. Alle middelen zijn geheiligd. Chantage en insluiping behoren ertoe, maar de voorkeur gaat uit naar de manipulatie van de verstarde principes van de twee natuurbeschermers. Vermeende ziektes en bedreigingen voor het ras der Vubara's worden keer op keer ter misleiding aangewend. Het resultaat: '3 gevallen van syphillis, 2 van een zeer hardnekkig eczeem, 6 zwangerschappen, waarvan 2 schijn', en natuurlijk een stoet veelvormige nakomelingen. Trouw is een onbekend begrip voor de Vubara. 'Het liefdesleven van de Vubara' bundelt de avonturen van dit vreemde en toch zeer bekende beest. Hoewel de strips maar matig geslaagd zijn, is Bretècher er niettemin in geslaagd om de nodige gefrustreerde aspecten van de moderne, progressieve en vooral natuurbeschermende mens naar voren te halen!

R.D.

Stewart the Rat, door Steve Gerber, Gene Colan en Tom Palmer

Ratten zijn nimmer beesten geweest die erg tot de verbeelding spreken. Ze roepen associaties op aan vreselijke ziekten, afgebeten strotten en afgeknabbelde kinderoortjes. Maarten 't Hart mag nog zo enthousiast pleiten voor het goedaardige karakter van de beestjes waarvan hij in een overmoedige bui zelfs beweerde dat ze in de opening van het vrouwelijk geslacht geen schade aan zouden richten als men hen daar neer zou leggen, ècht geloven doet niemand deze natuurvorser.

Gezien de onsmakelijke associaties is het duidelijk dat de rat in strip en tekenfilm zelden aan de bak is gekomen en dat hij, indien hij werd opgetrommeld, altijd moest figureren in de rol van schurk, kwaadaardig wezen of meer abstract: dreiging.

Daarom is het zo aardig dat Steve Gerber, de schepper van de onvergetelijke Howard the Duck, met zijn stripkarakter Stewart the Rat eindelijk een rat eens de hoofdrol laat spelen in een stripverhaal. Het eerste, en tot op heden enige, verhaal waarin Stewart acteert begint met drie pagina's proza in de ik-stijl waarin de wetenschapper Stewart Dropp verslag doet van zijn experimenten op genen. Op zekere dag is zijn uitvinding vrijwel voltooid. Hij geeft zichzelf een spuitje en dat betekent het einde van de mens Stewart en tevens het begin van de rat Stewart. De als een phoenix uit de as van zijn schepper herrezen rat gaat in eerste instantie het leven in als een dier met dierlijke instincten. Hij moet als zodanig de gevaarlijke buitenwereld trotseren. Door een ontploffing krijgt hij echter het geheugen en het spraakvermogen van de mens Stewart weer terug. Zijn eerste kennismaking met de mensheid is zowel bitter als zoet. Als hij in een café om eten vraagt, werpt de verschrikte restauranthouder trefzeker een mes in Stewarts arm. Het is zijn geluk dat Rose, een doortastende dame, een sprekende rat vrij normaal vindt. Zij geeft hem onderdak in ruil voor enige arbeid op het platteland. Stewart brengt de nacht door in het bed van Sonja, de afwezige dochter van Rose. Diezelfde nacht wordt Stewart aangevallen door een zingende robot. Als hij in het nauw gedreven wordt krijgt het dierlijke in hem de overhand en hij bijt in wilde razernij de strot van de robot af. Stewart en Rose komen tot de conclusie dat de robot het op Sonja voorzien had en dat er meerdere moordaanslagen zullen volgen. Stewart vertelt dat aan de als scriptwriter voor de film werkende Sonja en trekt bij haar in als smal geschouderde bodyguard.

Niet onnodig zoals zal blijken want Stewart moet meerdere malen in actie komen om haar te redden. Hij slaagt er tenslotte in om haar geheimzinnige belager op de achtergrond te doden. Het is geen al te best verhaal waarin de rat voornamelijk toeschouwer is, daar de intrige gesponnen is rond het verleden en de toekomst van Sonja. Stewart zelf is bijzaak. Hij gaat gekleed in een overall en een net pak. Later hult hij zich wat frivoler in hawaii-shirt, strakke jeans, een gleufhoed op het hoofd en een bril op de bijziende neus. Hij is schuchter, bij het nederige af. Slechts bij gevaar of heftige emoties, komt het dierlijke, de Hulk in hem, naar boven waardoor hij verandert in het gevaarlijke wezen waar de mensen hem voor houden. Dan is hij, en zijn tekenaars Gene Colan en Tom Palmer, op zijn best. En zo hoort het ook, eens een rat altijd een rat. Stewart who? Stewart fucking Rat, that's who!

B.J. Miller

Door Hans van den Boom

Barcelona 1

Niet alleen Spanjaarden als Antonio Hernandez Palacios, Victor de la Fuente, José Bea en Carlos Giménez waren op komen dagen, ook tekenaars als Will Eisner, Moebius, Richard Corben, Joost Swarte, Dick Matena, Peter Pontiac, Cornelius Kousemaker en Hugo Pratt hadden de moeite genomen een reisje richting *Barcelona* te boeken om een bezoek te brengen aan de eerste *'salon del comic y la illustración'*.
Een nieuwe internationale stripbeurs, naast de al gevestigde manifestaties van *Bologna, Lucca, Angoulême* en *Frankfurt* (om nog naar te zwijgen van meer nationale gebeurtenissen als *Breda*), is daar nog wel behoefte aan? In Barcelona vindt men van wel, met als argumentatie dat Lucca en Angoulême teveel stripverzamelaarsbeurzen geworden zijn en het stripverhaal op de kinderboekenbeurs van Bologna en de algemene boekenbeurs van Frankfurt in de verdrukking komt. De opzet van Barcelona is te komen tot een commerciële beurs – waarmee bedoeld wordt dat het een beurs is waar uitgevers met elkaar en met auteurs zaken kunnen doen –, met na een bepaald tijdstip toegang voor het striplezende publiek. De indruk die wij na afloop van deze eerste Spaanse *salon,* die plaatsvond van 27 tot en met 31 mei j.l., overhielden was dat dit plan redelijk geslaagd is. Hoewel het aantal standhouders nog lang niet zo groot was als in bijvoorbeeld Bologna waren de bekende namen in de stripwereld bijna allemaal present, hetzij met stands (Glénat, Bastei, Bruguera, Dargaud, Warren), hetzij als bezoekers (wij zagen ondermeer mensen van Humanoïdes, D. C. Thompson, Oberon, Yendor, Drukwerk). Hierdoor werd het een echt internationale beurs, en niet een plaatselijk onderonsje zoals in Frankrijk vaak het geval is.

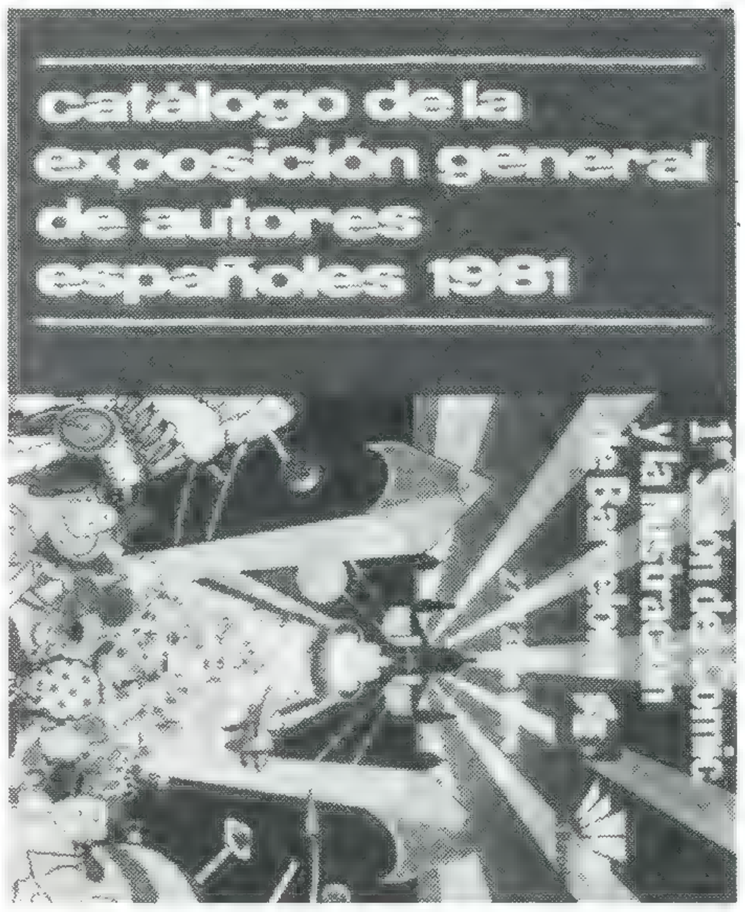

2. Catalogus van de tekenaarsexpositie

Barcelona, dat op zich al een aantrekkelijke stad is om te bezoeken, beschikt over prima tentoonstellingsgebouwen, die bovendien eenvoudig per metro bereikbaar zijn. De beurs, in een van de hallen van het tentoonstellingscomplex, bestond uit een gedeelte met uitgevers-stands, een gedeelte met stands van boekhandels en dergelijke waar alle mogelijke strips gekocht konden worden en een drietal exposities:
1. Werk van Spaanse beroepstekenaars en illustratoren (hiervan was ook een catalogus van telefoonboek-dikte verkrijgbaar);
2. Werk van amateurtekenaars;
3. Didaktische toepassingen van het beeldverhaal.
Voor het Spaanse publiek waren er verder lezingen en dergelijke, het contingent buitenlanders had daar uiteraard weinig boodschap aan.

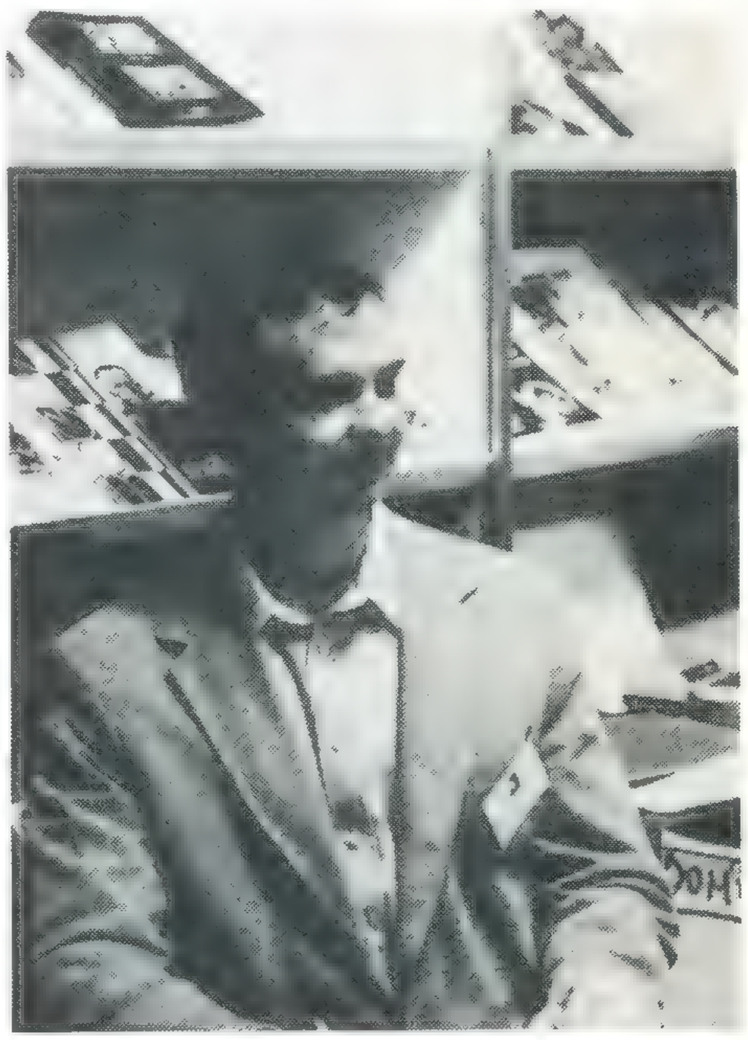

3. Richard Corben, die er in werkelijkheid tamelijk onnozel en zeer Amerikaans uitzag

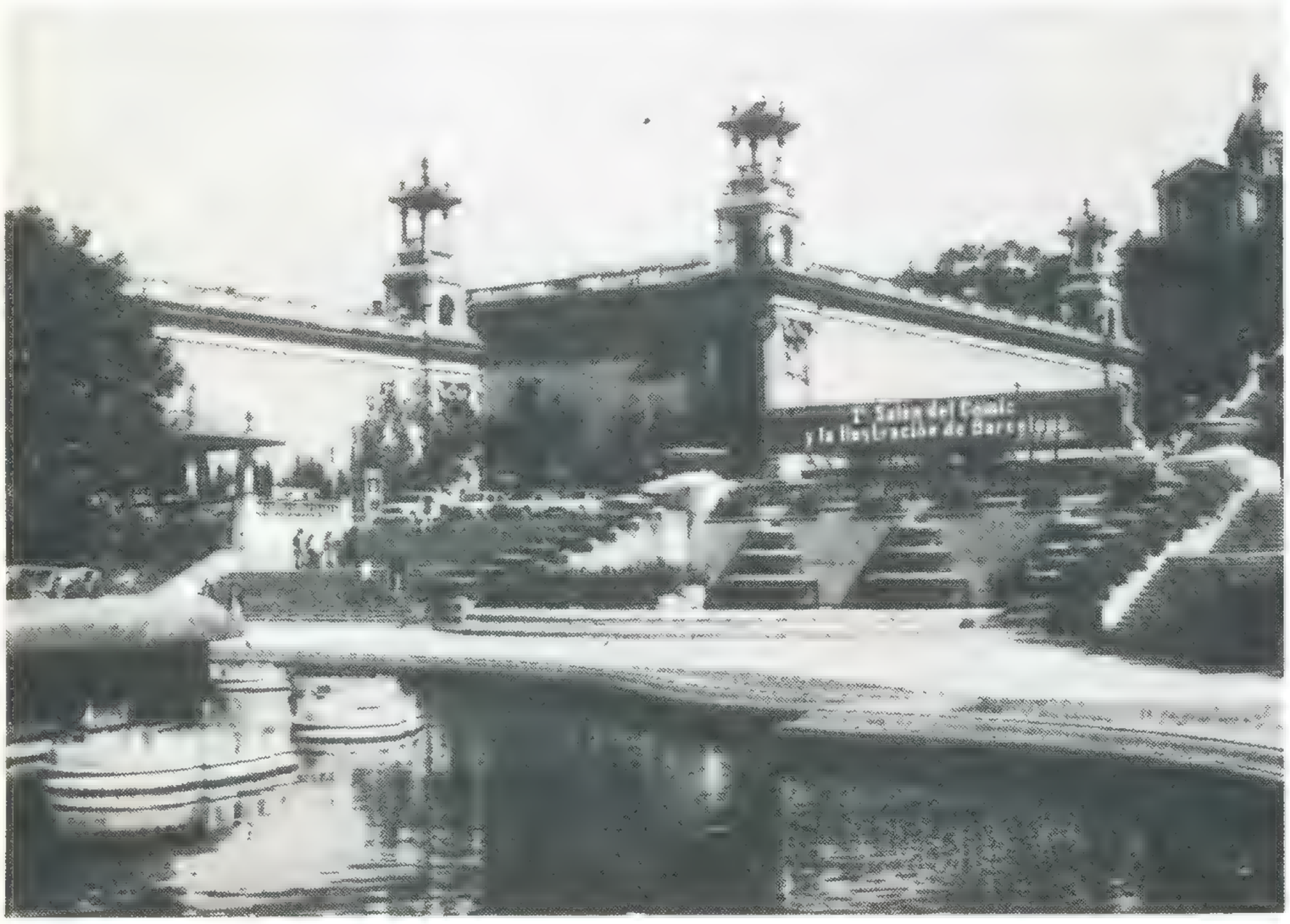

1. Het nederige optrekje waarin de stripbeurs plaatsvond

Vrijheid

Verbluffend is het om te zien hoe in een paar jaar tijd in Spanje een enorm aantal stripbladen voor volwassenen uit de grond gestampt is. Sinds Franco's dood hebben de Spaanse tekenaars veel vrijheid gekregen en dat is te zien aan wat er allemaal in de handel is – en verkocht wordt, want het Spaanse publiek is er dol op. Naast elkaar liggen maandbladen als *1984, Co-*

Zijn vrouw is constant in verwachting en bij een goede worp produceert zij 150 jongen, die vrijwel onmiddelijk voor zichzelf kunnen zorgen. De Westerse Vubara staat dus niet op de lijst van bedreigde diersoorten en dat is waar het om draait in deze strip (1973) van Claire Bretècher, die zij nog voor haar onverbiddelijke successtrip De Gefrustreerden maakte. Een soort vivisectie op absurde, gefrusteerde honden waarvan het resultaat later kon worden toegepast op mensen. Kortom, een hondse voorloper van De Gefrustreerden, in meer dan één opzicht.

Wanneer binnen niet afzienbare tijd de wereld vergeven zal zijn van chemisch afval, zware metalen en radioactieve wolken, wanneer het eenmaal zover is gekomen, dan zal er ook ergens een ecologisch paradijs zijn. Het wordt beheerd door twee mannen, twee goedwillende bemoeials. Zij zorgen voor een zelfbewuste elite onder de dieren; dieren die met uitsterven bedreigd worden. Zij waken bovendien over de zuiverheid van hún park en over hun heilige principes en daaruit voortvloeiende plichten.

De Vubara, die naast het ecologisch paradijs woont, komt niet voor vertroeteling in aanmerking. Zijn kroost is omvangrijk: op het toppunt van zijn potentie weet hij zelfs een plastic Spagezinsfles tot voortplanting te bewegen.

De Vubara is egoïstisch, jaloers en sexistisch; hij is ruim voorzien van velerlei menselijke karaktertrekjes en onhebbelijkheden. De Vubara is echter ook sluw en creatief en dat doet hem in onze achting stijgen. Hij is veel sympathieker dan zijn fantasieloze tegenspelers. De Vubara is tenminste menselijk. Hij slaat overal een slaatje uit en krijgt zelfs een religieuze bevlieging (die helaas resulteert in onbevlekte ontvangenis – lees: onbevangen bevlekkenis – van 150 nieuwe nakomelingen). Voor alles probeert de Vubara echter het Reservaat voor Bedreigde Diersoorten binnen te komen. Alle middelen zijn geheiligd. Chantage en insluiping behoren ertoe, maar de voorkeur gaat uit naar de manipulatie van de verstarde principes van de twee natuurbeschermers. Vermeende ziektes en bedreigingen voor het ras der Vubara's worden keer op keer ter misleiding aangewend. Het resultaat: '3 gevallen van syphillis, 2 van een zeer hardnekkig eczeem, 6 zwangerschappen, waarvan 2 schijn', en natuurlijk een stoet veelvormige nakomelingen. Trouw is een onbekend begrip voor de Vubara. 'Het liefdesleven van de Vubara' bundelt de avonturen van dit vreemde en toch zeer bekende beest. Hoewel de strips maar matig geslaagd zijn, is Bretècher er niettemin in geslaagd om de nodige gefrustreerde aspecten van de moderne, progressieve en vooral natuurbeschermende mens naar voren te halen!

R.D.

Stewart the Rat, door Steve Gerber, Gene Colan en Tom Palmer

Ratten zijn nimmer beesten geweest die erg tot de verbeelding spreken. Ze roepen associaties op aan vreselijke ziekten, afgebeten strotten en afgeknabbelde kinderoortjes. Maarten 't Hart mag nog zo enthousiast pleiten voor het goedaardige karakter van de beestjes waarvan hij in een overmoedige bui zelfs beweerde dat ze in de opening van het vrouwelijk geslacht geen schade aan zouden richten als men hen daar neer zou leggen, ècht geloven doet niemand deze natuurvorser.

Gezien de onsmakelijke associaties is het duidelijk dat de rat in strip en tekenfilm zelden aan de bak is gekomen en dat hij, indien hij werd opgetrommeld, altijd moest figureren in de rol van schurk, kwaadaardig wezen of meer abstract: dreiging.

Daarom is het zo aardig dat Steve Gerber, de schepper van de onvergetelijke Howard the Duck, met zijn stripkarakter Stewart the Rat eindelijk een rat eens de hoofdrol laat spelen in een stripverhaal. Het eerste, en tot op heden enige, verhaal waarin Stewart acteert begint met drie pagina's proza in de ik-stijl waarin de wetenschapper Stewart Dropp verslag doet van zijn experimenten op genen. Op zekere dag is zijn uitvinding vrijwel voltooid. Hij geeft zichzelf een spuitje en dat betekent het einde van de mens Stewart en tevens het begin van de rat Stewart. De als een phoenix uit de as van zijn schepper herrezen rat gaat in eerste instantie het leven in als een dier met dierlijke instincten. Hij moet als zodanig de gevaarlijke buitenwereld trotseren. Door een ontploffing krijgt hij echter het geheugen en het spraakvermogen van de mens Stewart weer terug. Zijn eerste kennismaking met de mensheid is zowel bitter als zoet. Als hij in een café om eten vraagt, werpt de verschrikte restauranthouder trefzeker een mes in Stewarts arm. Het is zijn geluk dat Rose, een doortastende dame, een sprekende rat vrij normaal vindt. Zij geeft hem onderdak in ruil voor enige arbeid op het platteland. Stewart brengt de nacht door in het bed van Sonja, de afwezige dochter van Rose. Diezelfde nacht wordt Stewart aangevallen door een zingende robot. Als hij in het nauw gedreven wordt krijgt het dierlijke in hem de overhand en hij bijt in wilde razernij de strot van de robot af. Stewart en Rose komen tot de conclusie dat de robot het op Sonja voorzien had en dat er meerdere moordaanslagen zullen volgen. Stewart vertelt dat aan de als scriptwriter voor de film werkende Sonja en trekt bij haar in als smal geschouderde bodyguard.

Niet onnodig zoals zal blijken want Stewart moet meerdere malen in actie komen om haar te redden. Hij slaagt er tenslotte in om haar geheimzinnige belager op de achtergrond te doden. Het is geen al te best verhaal waarin de rat voornamelijk toeschouwer is, daar de intrige gesponnen is rond het verleden en de toekomst van Sonja. Stewart zelf is bijzaak. Hij gaat gekleed in een overall en een net pak. Later hult hij zich wat frivoler in hawaii-shirt, strakke jeans, een gleufhoed op het hoofd en een bril op de bijziende neus. Hij is schuchter, bij het nederige af. Slechts bij gevaar of heftige emoties, komt het dierlijke, de Hulk in hem, naar boven waardoor hij verandert in het gevaarlijke wezen waar de mensen hem voor houden. Dan is hij, en zijn tekenaars Gene Colan en Tom Palmer, op zijn best. En zo hoort het ook, eens een rat altijd een rat. Stewart who? Stewart fucking Rat, that's who!

B.J. Miller ■

Door Hans van den Boom

Barcelona 1

Niet alleen Spanjaarden als Antonio Hernandez Palacios, Victor de la Fuente, José Bea en Carlos Giménez waren op komen dagen, ook tekenaars als Will Eisner, Moebius, Richard Corben, Joost Swarte, Dick Matena, Peter Pontiac, Cornelius Kousemaker en Hugo Pratt hadden de moeite genomen een reisje richting *Barcelona* te boeken om een bezoek te brengen aan de eerste *'salon del comic y la illustración'*.
Een nieuwe internationale stripbeurs, naast de al gevestigde manifestaties van *Bologna, Lucca, Angoulême* en *Frankfurt* (om nog naar te zwijgen van meer nationale gebeurtenissen als *Breda*), is daar nog wel behoefte aan? In Barcelona vindt men van wel, met als argumentatie dat Lucca en Angoulême teveel stripverzamelaarsbeurzen geworden zijn en het stripverhaal op de kinderboekenbeurs van Bologna en de algemene boekenbeurs van Frankfurt in de verdrukking komt. De opzet van Barcelona is te komen tot een commerciële beurs – waarmee bedoeld wordt dat het een beurs is waar uitgevers met elkaar en met auteurs zaken kunnen doen –, met na een bepaald tijdstip toegang voor het striplezende publiek. De indruk die wij na afloop van deze eerste Spaanse *salon,* die plaatsvond van 27 tot en met 31 mei j.l., overhielden was dat dit plan redelijk geslaagd is. Hoewel het aantal standhouders nog lang niet zo groot was als in bijvoorbeeld Bologna waren de bekende namen in de stripwereld bijna allemaal present, hetzij met stands (Glénat, Bastei, Bruguera, Dargaud, Warren), hetzij als bezoekers (wij zagen ondermeer mensen van Humanoïdes, D. C. Thompson, Oberon, Yendor, Drukwerk). Hierdoor werd het een echt internationale beurs, en niet een plaatselijk onderonsje zoals in Frankrijk vaak het geval is.

2. Catalogus van de tekenaarsexpositie

Barcelona, dat op zich al een aantrekkelijke stad is om te bezoeken, beschikt over prima tentoonstellingsgebouwen, die bovendien eenvoudig per metro bereikbaar zijn. De beurs, in een van de hallen van het tentoonstellingscomplex, bestond uit een gedeelte met uitgevers-stands, een gedeelte met stands van boekhandels en dergelijke waar alle mogelijke strips gekocht konden worden en een drietal exposities:
1. Werk van Spaanse beroepstekenaars en illustratoren (hiervan was ook een catalogus van telefoonboek-dikte verkrijgbaar);
2. Werk van amateurtekenaars;
3. Didaktische toepassingen van het beeldverhaal.
Voor het Spaanse publiek waren er verder lezingen en dergelijke, het contingent buitenlanders had daar uiteraard weinig boodschap aan.

3. Richard Corben, die er in werkelijkheid tamelijk onnozel en zeer Amerikaans uitzag

1. Het nederige optrekje waarin de stripbeurs plaatsvond

Vrijheid
Verbluffend is het om te zien hoe in een paar jaar tijd in Spanje een enorm aantal stripbladen voor volwassenen uit de grond gestampt is. Sinds Franco's dood hebben de Spaanse tekenaars veel vrijheid gekregen en dat is te zien aan wat er allemaal in de handel is – en verkocht wordt, want het Spaanse publiek is er dol op. Naast elkaar liggen maandbladen als *1984, Co-*

4. De drie broers De La Fuente, van links naar rechts Ramón, Victor en Chiqui.

mix Internacional, Creepy, Metal Hurlant, Delta, Cimoc, Totem en ga zo maar door, allemaal bladen voor een ouder publiek met niet alleen strips uit de bekende Franse en Amerikaanse bladen maar ook veel origineel Spaans werk. Een buitenbeentje is *El Vibora,* met undergroundstrips zoals wij die kennen uit het eind van de zestiger jaren, maar die in Spanje uiteraard een vrij recent fenomeen zijn.

Wondersloffen

In Barcelona spraken wij onder andere met *Victor de la Fuente,* met *Neal Adams* (vooral over zijn uitgeversprojekten), met uitgever *Toutain* die op de beurs de jaarprijzen van het blad 1984 uitreikte (prijswinnaars o.a. Bea, Jones, Corben, Corben, Corben en Corben!), zagen we hoe *Moebius* door een van zijn buitenlandse uitgevers voor schoonmaker werd aangezien en hoe een van Stripschrift's redakteuren zich een volmaakt onnodige schoenreparatie liet aansmeren (wat zijn schoenen onmiddellijk de bijnaam *wondersloffen van Sjakie bezorgde).*

Het resultaat van de diverse gesprekken zult U zoals gebruikelijk in de volgende nummers van Stripschrift kunnen terugvinden. Hoe warm het was en hoe ver kunt U misschien al opmaken uit de hierbij afgedrukte foto's van de eerste 'salon' van Barcelona, die wat ons betreft zeker niet de laatste hoeft te zijn. ■

5. José Bea krijgt een 1984-plaquette uitgereikt van uitgever Toutain

---

Door Jan Smet

Vlaamse smetjes

In de statistische studie *Het boek in België* lezen we dat strips de meest verkochte boeken zijn op de Belgische markt en dat strips en kinderboeken zelfs 48% uitmaken van de totale omzet. (Hoeveel procent er aan subsidies terugvloeit naar het ons zo geliefde medium wordt niet vermeld). De stripomzet beloopt 9.179 miljoen frank. Indrukwekkende cijfers die, wanneer we de Vlaamse stripproduktie van de laatste weken overschouwen in het komende jaar wellicht nog zullen toenemen.

ALBUMS VAN DE MAAND

Uitgeverij De Standaard

- Suske & Wiske. *De vergeten vallei + De lollige lakens.* Een exclusieve uitgave voor Solo. (Publiciteitsuitgave).
- Suske & Wiske nr. 182. *De koperen knullen.*
- Suske & Wiske nr. 183. *De toffe Tamboer.*
- *Plezier met Suske & Wiske.* bevat: Suske & Wiske: *De stenen broden,* Tits: *De zeven slapers,* Jerom: *De reusachtige bizon,* Raadseltjes en spelletjes,
- De Rode Ridder nr. 95. *Heerser der diepten,*
- Nero nr. 71. *De vierkante mannen.*
- Robert & Bertrand nr. 40. *De Vliegende Hollander,*
- Bessy nr. 143. *De Duivelsdans,*
- Jerom nr. 89 *De vreselijke bergreus,*
- Tits nr. 13. *De goede Gazhoe,*
- Karl May nr. 67. *De duivels van de Llano Estacado,*
- Dag & Heidi nr. 4. *De Vredessteen,*
- Annie & Peter nr. 1. *De zwarte jekkers,*
- Annie & Peter nr. 2. *Theo, de visdief.*

Aan de inkleuring kan men zien dat er iets ongewoons aan de hand is met de Suske en Wiske-albums. Zij worden niet langer bij Brepols te Turnhout, maar hij Het Volk te Gent gedrukt. Een en ander verloopt blijkbaar niet zonder moeilijkheden. Tevens worden de aankondigingsstroken uit de krant nu in de albums opgenomen en, om de

laatste katern leerzaam te maken, volgt er na de publiciteit telkens een compleet overzicht van alle reeds verschenen albums.
In een bepaalde Zip-verpakking vind men geplooide stroken met een gag van Suske, Wiske en Lambik, een Franstalige aan de ene, een Nederlandstalige aan de andere zijde. Ik moet echter nog een heel tijdje Zip snoepen vooraleer ik u de volledige titellijst van deze grapjes kan mededelen. Voor een volgende aflevering bewaar ik tevens de bespreking van de Klassieke reeks Suske & Wiske, de heruitgave in oorspronkelijke vorm van de oudste verhalen. Bij de eerste titels in deze reeks, die, wanneer u dit leest al wel een tijdje op de markt zullen zijn, staat *De gekalibreerde kwibus.* Ten slotte, om dit onderdeel af te ronden, signaleren we de heruitgaven van *Lezen met Suske en Wiske* deel 3 en 4.
Jean-Pols Annie & Peter is een must voor iedere stripliefhebber. Annie & Peter is weliswaar een strip voor kinderen, maar wat voor een! Zelden straalde een album dergelijke aangename sfeer en charme uit. De tekeningen en de kleuren zijn een vredige streling voor het met TV-beelden overbelaste oog. Slechts *f* 3,95 voor het beste werk van de Stripgidsprijswinnaar 1981.

Uitgeverij Hoste.
- Kiekeboe nr. 11. *Spoken in huis,*
- Kiekeboe nr. 12. *De Trawanten van Spin,*
- Bakelandt nr. 11. *Het Beleg van Nieuwpoort,*
- Bakelandt nr. 12; *De huilende dode*r.

Graag zouden we al deze Kiekeboe- en Bakelandt-albums bespreken maar wegens ruimtegebrek vermelden we dat Robert Merhottein in zijn spokenverhaal, als een reactie op de Vandersteen-spoken, dolende geesten laat meespelen die iets in het verleden mispeuterd hebben, evenwel niet tot rust willen komen, maar ook als spook de beest willen blijven uithangen. Bovendien bevat dat album de langste 'kus-scène' uit de geschiedenis van het beeldverhaal. Bakelandt verschijnt vanaf deze titels met een steunkleur. De sfeer van de strip verbetert er aanzienlijk door.

Uitgeverij Het Volk
- Jommeke nr. 103. *De bron van El Razar.*

Het Volk bracht ook gave zwart-wit herdrukken van Jommeke op de markt, die, naast de kleurenalbums, de iets kleinere stripbudgetten willen aanspreken. De Nero-herdrukken van Het Volk naderen hun voltooing. De laatst verschenen titels zijn *De Hoed van Geeraard de Duivel* en *Moea-Papoea.*

Uitgeverij Oberon.
- Bob Morane. nr. 9 (W. Vance). *Guerilla in Tumbaga,*
- Lucky Luke. nr. 19 *De strop van de gehangene,*
- Lowietje nr. 6 *De ruimtereis.*

Uitgeverij Dupuis
- Lucky luke Special nr. 3 Bevat: *Dr. Doxey's elixir, Phil IJzerdraad* en *Spoorweg door de prairie,*
- Sammy *Voetbal is oorlog,*

Uitgeverij Masereelfonds.
- Jan. *De kiosk, 100 karikaturen uit het jaar tweeduizenddertig.*

Jan is een politiek karikaturist waarover we het later nog wel eens uitvoeriger zullen hebben.

Uitgeverij Kritak.
- Kamagurka. *België, mijn Vaderland,*

Uitgeverij De Dageraad.
- Magnum nr. 25. Pirana *Koning Hammurabi van Babylon,*

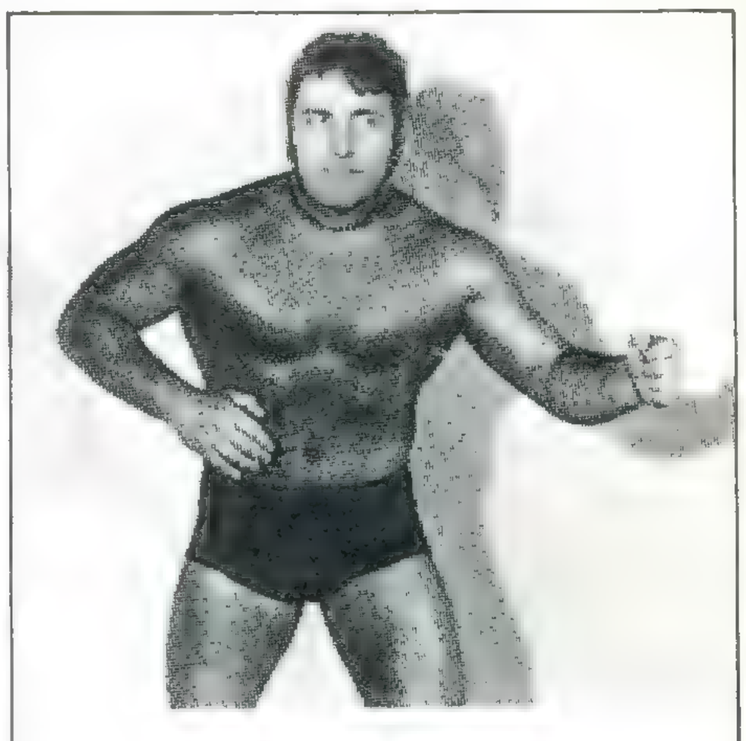

- Magnum nr. 29. Snoe & Snolleke. *De schat van Baekelandt.*

Uitgeverij Brabantia Nostra.
- *Stripgids* nr. 27 Jean-Pol-special (Bevat 25 gags van Oskar).

Uitgeverij Blues.
- W. Vandersteen. *Floske & Flaske.* (Gratis bij een abonnement op het nieuwe stripblad voor de moderne man en vrouw *Spetters,* waarover ik u al veel uitvoeriger zou moeten inlichten).

Uitgeverij Rijperman
- Howard Flynn. (W. Vance). *De tijgerklauw + De neef van de admiraal + Een opdracht voor Kapitein Flynn.* (Beperkte oplage: 1000 ex.);
- Howard Flynn. *De aanval* (Idem: 1000 ex.).

Besluit: wie nog geld over heeft mag mij altijd op een pintje trakteren.

TER OVERNAME AANGEBODEN

goed lopende stripwinkel

te Haarlem.

Telefoon na 13.00 uur 023-271787.

RUILADVERTENTIES

Te koop: Surcouf, Stanley, Foucauld, Het Beest + Divand. Tel. 01815-3466.

Te ruil of te koop gevr.: Akim, Tibor, Robbie, Sigurd, Raka, Nick, Blauwepijl, Jezab, Tarzan; alleen Lilliput-uitgave, ik heb zelf een ruime voorraad ruilmateriaal. M. Vermeulen, Wingerdstr. 22, Beuningen (Gld.), 08897-3521.

Te koop: superheldenbladen en -albums MARVEL en D.C. Ruime keuze. Ook ex. in Amerikaans, Duits, Frans en Italiaans. Bob Zwaal, tel. 070-460311.

Te koop Bommels nr. 24-45, 54, 66, 75-101, 103-108, 110, 116-122, 140-145. Tel. 043-623371 na 19 u.

STRIPWINKELGIDS

'PLATENBAR-STRIPWINKEL LEO'

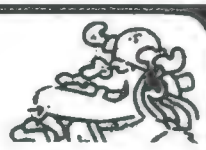

Lange Kerkstraat 32
4461 JJ Goes, telefoon 01100-13194

Boektiek 37
Zeestraat 37, Beverwijk, telefoon 02510-23113
Openingstijden maandag tot vrijdag 10 tot 6 uur, zaterdag 10 tot 5 uur.

STRIP ANTIQUARIAAT + STRIPGALERIE PANDA

Frederikstraat 955-959
2514 LJ 's-Gravenhage,
telefoon 070-635950*
geopend di t/m vr van 12 tot 6 uur; zaterdag van 11 tot 5 uur

STRIP- EN LECTUURSHOP/ SHOPPINGCENTER
Oudegracht 136, hoek Vinkenburgstraat
Utrecht, telefoon 030-334357
De grootste in Utrecht

de Jacobijn

JACOBIJNESTRAAT 10
HAARLEM
TEL. 023-320782
ÉÉRSTE HAARLEMSE STRIPWINKEL!

Antiquariaat

Liendertseweg 66A
Amersfoort
tel. 033-725975

"Bommel"

STRIPS - BOEKEN
MUNTEN - POSTZEGELS

STRIPS
SCIENCE FICTION
COMICS
ARTBOOKS
PORTFOLIO'S

FANTASTIC VISIONS
SLAAK 18 3061 CS ROTTERDAM Tel.010-331710

RICHARD
Rombout-Hogerbeetsstraat 78,
Amsterdam, tel. 020-842923.

030-311461 's maandags gesloten

LAMBIEK
Kerkstraat 78, Amsterdam,
telefoon 020-267543

Nu ook een
STRIPSPECIAALZAAK
in Vlissingen
met de meest uitgebreide kollektie strips, ook Frans-Engelstalige.

GRAMM. STRIPS 76
DE STRIPWINKEL
Paul Krugerstraat 146-148
4381 WK Vlissingen, 01184-17054

STRIPSHOP GEDEMPTE GRACHT 3a 2514 AK DEN HAAG TEL 070 619184

STRIDA

STRIPCLUB VOOR INFORMATIE POSTBUS 121 2501 CC DEN HAAG

ENORME SORTERING
NIEUWE EN TWEEDEHANDS STRIPS + S.F.

FLATER

SPECIAALZAAK IN STRIPBOEKEN

KLEINE OVERSTRAAT 17 7411 JH DEVENTER
05700-19255

De Oude Post
Burg. de Withstraat 10-12
De Bilt, 030-763050
Nieuwe en oude strips.
Ver- en inkoop

fono-strips-posters

WASDA ANTWERPEN

fono – strips – posters
provinciestraat 152
(achter centraal station)
2000 antwerpen
tel. 031/327007

Antiquariaat Nillco
oude strips en boeken

Nieuwlandstraat 23, Tilburg
013-431229 – 3 min. v. station
di.-wo.-vr. 12-6, do. 12-9, zat. 11-5

STRIPWINKEL DUMPIE
Janvossensteeg 37, Leiden, tel. 071-126404
BESLIST DE GOEDKOOPSTE MET ANTIQUARISCHE PRIJZEN!!
(meestal niet meer dan 60% van de katalogus prijs)

STRIPWINKEL KAPITEIN ROB
2e EGELANTIERSDWARSSTRAAT 8,
1015 SC AMSTERDAM.
TEL. 020-22.38.69
('s maandags gesloten)

DE NOORMAN

lange hezelstr 13
nymegen
071-226146

heuvelstr 103-4
tilburg
013-358319

DE LEKTUURHAL
*GESPECIALISEERD IN STRIPS

LEEUWARDEN Old Kelders 10 05100-30756
HARTJE SHEEK Nwe Burgstr. 3 05150-15510
HEERENVEEN Dracht 100 05130-25092

Broerenstraat 4,
Arnhem. tel. 085 - 431398

P.G. Hermans

Stripwinkel 'Ombrosius' Amsterdam
Oostenburgergracht 69, 020-224680
Gesp. in stripweekbladen.
Molukkenstraat 86, 020-945969
gesp. in Ned. en Eng. Comics
Ook een uitgebreid Antiquariaat.

STRIPWINKEL STORS

SCHEFFERSPLEIN DORDRECHT
078-142012
DAGELIJKS GEOPEND VAN 11.00 UUR TM 17.30 UUR
ZATERDAGS DE GEHELE DAG
IN & VERKOOP VAN STRIPVERHALEN TEVENS ANTIQUARIAAT.

MIRROR FEATURES present ROMEO BROWN

World rights reserved — Daily Mirror Newspapers, Ltd.

VERTALING: HENNIE WESSELING
LETTERING: ERNST POMMEREL

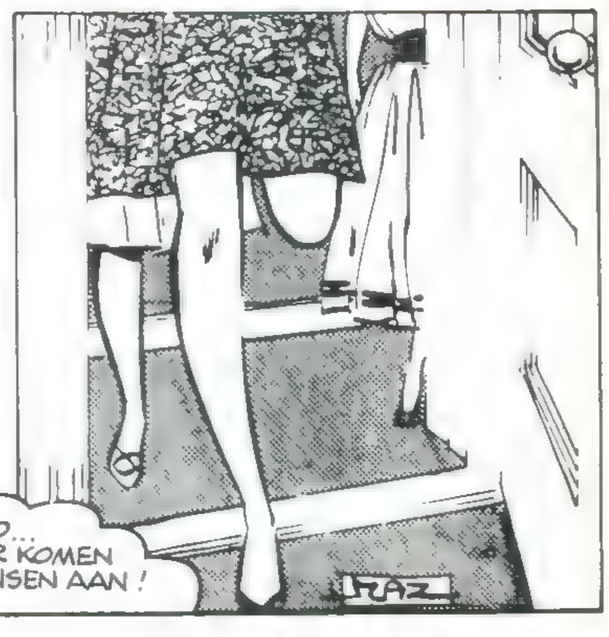

WORDT VERVOLGD

Nieuws

Nieuwsredaktie: Har Brok en Hans van den Boom.

Bijdragen voor deze rubriek in de vorm van folders, knipsels, recensie-exemplaren, fondslijsten, brieven enzovoorts graag naar het **redaktiesekretariaat, Postbus 15268, 1001 MG Amsterdam.**
De bijdragen in de Nieuwsrubriek zijn, voor zover niet door anderen ondertekend, samengesteld door de nieuwsredaktie.

ALGEMEEN

Stripzaken (1)
De Groningse stripspeciaalzaak Tante Leny Strips En Zo verhuist in dezelfde stad naar het adres: Pelsterstraat 14. Een uitbreiding van het assortiment en wat minder gedrang zijn het prettige gevolg daarvan.

Stripzaken (2)
De Zaak Zonnebloem in Amsterdam is ook verhuisd, zij het binnen dezelfde straat: Haarlemmerstraat 29. Daarmee breekt De Zaak Zonnebloem het rekord miniverhuizen, dat voor kort op naam stond van Lambiek, want het nieuwe pand bevindt zich pal naast het oude (nr. 27).

Stripzaken (3)
Op 12 september signeert bij Lambiek (Kerkstraat 78, Amsterdam) de strip-auteur Fred zijn werk. Dit ter gelegenheid van het verschijnen van de eerste twee delen van de door Mondria uitgegeven reeks Philémon. Een van de vele andere aktiviteiten van Kousemaker is nog steeds *De Reporter, Dagblad voor stripminnend Nederland.* Inmiddels verschenen er 12 nummers met een wisselende frekwentie. In nr. 12 wordt speciale aandacht besteed aan VNU-man Rob Harren en Daan Jippes. Per nummer *f* 1,—.

Stripzaken (4)
Ook bij ons was enige verwarring ontstaan over de juiste naam van twee nieuwe stripzaken in Amsterdam. Omdat Ambrosius reeds als bedrijfsnaam stond ingeschreven bij de Kamer van Koophandel, voeren Paul Blom en Albert Walraven hun nieuwe stripwinkels onder de naam *Ombrosius*, respektievelijk op de adressen Molukkenstraat 86 en Oostenburgergracht 69.
(J.D.)

De Slegte
Bij De Slegte zijn weer enkele interessante uitgaven gesignaleerd voor een redelijke prijs. Allereerst de Dragon Dream-albums van Druillet: *Lone Sloane/Delirius* en *Yrageal /Urm* voor *f* 6,95. Verder de verzamelalbums van *Gummi* 4, 5 en 6 voor *f* 9,90 en de vijf verzamelalbums van het blad *Wham!* in harde kaft voor *f* 8,95.
De Eric de Noormanboeken van Tango en Mangas Coloradas zijn inmiddels in prijs gezakt tot *f* 3,95, en de oblongboekjes van Eric de Noorman en Kapitein Rob van Skarabee kosten *f* 2,95 en vier voor een tientje.
(J.D.)

Crepax
De Italiaanse tekenaar Guido Crepax mag zich internationaal in een steeds grotere erkenning verheugen. Na *Heavy Metal* is nu ook *Spetters* begonnen met het publiceren van afleveringen van Valentina-verhalen. Vooral in Duitsland is de belangstelling enorm. Bij Bahia Verlag is het plan opgevat om het hele oeuvre van Crepax in het Duits uit te brengen, met als eerste delen *Valentina In Stiefeln* en *Valentina im Ofen* en daarna *Hello Anita.* Prijs per deel DM 29,80 voor (2×) 194 blz. zwart/wit en 80 blz. kleur. Om een en ander te introduceren verscheen in mei 1981 bij dezelfde uitgever een boek over Guido Crepax van V. Mollica en M. Paganelli, 128 blz. met 88 zwart/wit afbeeldingen en veel foto's. Prijs DM 14.80.
(J.D.)

Barelli
Uitgeverij Lombard kondigt via Albracht aan dat alle Barelli-albums van Bob de Moor herdrukt gaan worden. Met 3 nog te tekenen verhalen stelt Lombard een reeks van 8 albums in het vooruitzicht, waaronder de bij Rijperman verschenen herdrukken.

Suske en Wiske
Bij aankoop van een *f* 6,79 kostend pak Ariel ontvangt men het Suske en Wiske-album *De vergeten vallei.* Het album telt 32 blzz. en bevat naast het titelverhaal wat spelletjes en puzzels in kleur. Een gul gebaar. *De vergeten vallei* verscheen als merchandisingpremie eerder ook al voor Centra-kruideniers en Soloboter en zal zijn geld dus nu wel opgebracht hebben.

Strip3daagse te Ukkel
Bijzonder groots opgezet is de eerste *Salon de la Banda Dessinée* die op 2, 3 en 4 oktober aanstaande zal plaatsvinden in het Belgische Ukkel. Organisator Pierre Briou gesteund door forse subsidies van het Ministerie van Nationale Opvoeding en Kultuur kondigt voor die festiviteit aan onder andere de uitreiking van de aloude Prix Saint-Michel voor 1981, voordrachten en debatten over het thema *De nieuwe Western: van Jijé tot Blanc-Dumont,* maar ook over *Les critiques de la B.D.* Verder de vertoning van de film *Un homme dans la ville* over Hugo Pratt, talloze eksposities betreffende *De nieuwe Western, Spirou, Blanc Dumont, Circus, Pilote...* De vele aktiviteiten, waaronder uiteraard ook boeken- en ruilbeurs, vinden plaats in 6 verschillende lokaties te Ukkel. Geïnteresseerden kunnen zich wellicht het best in verbinding stellen met de organisatoren, aangezien het totale programma nog niet bekend is. De aanwezigheid van een groot aantal tekenaars is voorzien, terwijl de ambities het kaliber hebben van de jaarlijkse Salon de Angoulème. Reden genoeg om deze dagen nu reeds vrij te houden en nader inlichtingen te vragen bij: Salon de la Bande Dessinée, Rue de Croissant 158 te B 1060 Brussel (tel. 02-5372631). Nadere gegevens onzerzijds volgen in het komende nummer.

Strippostorder
Voor *f* 1,50 plus porto kan men in het bezit komen van de 8 pagina's tellende (360 nummers) stripverzamelingskatalogus, waarin Robert van Oossanen (Hazelaarlaan 4 te 7313 EW Apeldoorn, tel. 055-554214) een en ander te koop of in ruil aanbiedt. Waarvan akte.

UITGEVERIJEN

Oberon
Week van 4 september:
- *Professor Palmboom deel 1, Het mysterie van de Tachoplant,* door Dick Briel, klare lijn-aanhanger pur sang. De tekeningen, aanvankelijk nogal stijf, komen in de loop van het verhaal wel meer tot leven.
- *Roel Dijkstra, deel 8, Het magische veld,* door Andries Brandt en Jan Steeman. Voodoo, magie en een kleine beetje voetbal in dit vrij doortimmerde verhaal.
- *Tina topstrip deel 33, Het gebeurde in Parkzicht.* Verpleegstersverhaal. Het omslag werd getekend door Redondo, wie de strip tekende kunnen wij u niet melden.

Week van 11 september:
- *Donald Duck deel 22, Donald Duck als goochelaar,* door Carl Barks (Disney).
- *Archie deel 4, De vernietiging van het monster & De Terugkeer van de Kruls,* door Bert Bus. Eerder verschenen deze verhalen in het weekblad Sjors..
- *Lucky Luke deel 20, De eenarmige bandiet,* door Morris op tekst van De Groot. Eindelijk weer eens een lang verhaal, in plaats van de verzamelalbums met korte verhalen zoals die de laatste paar keer in elkaar geramd werden.
- *Billie Turf deel 19,* door diverse Engelse tekenaars. ook deze ouwe koe is uit de sloot gehaald en schijnt nog populair te zijn ook!

Week van 18 september:
- *Kleine boze wolf deel 9,* door diverse Disney-tekenaars. Eerder verschenen in het weekblad Donald Duck.
- *Ringo deel 2, Het geheim van de verlaten mijn,* door Arturo del Castillo. Naast het titelverhaal staan in dit album de verhalen Race met de dood en Het schot in de rug.
- *Auteursreeks deel 7, Twee voor thee,* door Daan Jippes en Martin Lodewijk. Hoewel een buitenbeentje in deze hardcoverreeks verdient dit album zeker heruitgegeven te worden. Prijs *f* 9,95.
- *Groot Tina Herfstboek,* door diverse auteurs. Dik zwart/wit boek met een berg meisjesstrips. Prijs *f* 6,95.

Week van 25 september:
- *De Ark van Zoo deel 1,* door

Addison, die uit de 'stal' van Mort Walker afkomstig is. Een deel van de strips uit dit album werd eerder gepubliceerd in Stripkoerier en Mickey Maandblad.

- *De bannelingen van de aarde deel 3, De Valse Bondgenoten,* door Roger Lecureux en Alfonso Font. Aardige SF-strip, hoewel niet briljant. In dit album zijn enkele korte verhalen opgenomen..
- *Tangy en Laverdure deel 17, Bestemming Stille Zuidzee,* door Charlier en Jijé. Nadat dit album jarenlang in verband met het Frans nationalisme dat er duimendik opligt in Nederland onuitgegeven bleef (na een eerste druk bij Semic) verschijnt er nu toch een heruitgave. Deel 2 van dit atoomverhaal volgt spoedig.

Week van 2 oktober:

- *Olac deel 5, De Slavenopstand,* door Ruggero Giovannini. Omslagtekening door Don Lawrence.

Alle albums kosten *f* 6,25, tenzij anders vermeld, en tellen 48 blzz.

Lombard/Albracht

Op het eind van het tweede kwartaal van 1981 verschenen *De 2de dood van de Farao* en *Kosmisch gevaar* door Geri en Duchâteau (reeks: Mr. Magellan (nieuw!) nrs. 1 en 2), *Drie grijsaards in het land van Aran* door Rosinski en Van Hamme (reeks Thorgal nr. 3), *De verovering van Mexico* door Torton en J.L. Vernal (reeks Historische verhalen nr. 2, uiterst verzorgd uitgevoerd en met harde kaft; 72 blzz.) en tenslotte *De schaduw van de raaf* door Comès (reeks Verhalen en legenden nr. 1, uitgevoerd als de reeks Historische verhalen; 56 blzz.). De gebonden uitgaven kosten *f* 16,50, de overige *f* 5,95. Voor het laatste kwartaal van dit jaar staan inmiddels aangekondigd: *Ups en downs in San Francisco* van Denayer en Duchâteau (De Brokkenmakers nr. 6), *Op vrijersvoeten* door Cheret en Van Hamme (Domino nr. 4), *Het Schrikcommando* door Coria en Vernes (Bob Morane nr. 13), *En de duivel brulde van vreugde* door Hermann en Greg (Comanche nr. 9) en *Kate* door Cosey (Jonathan nr. 7). Opvallende herdrukken zullen nog verschijnen in 1981 van De Moors *De raadselachtige meneer Barelli* en *Barelli en de geheim-agenten* (Barelli nrs. 1 en 2) en in één luxe gekartonneerde album de eerste drie Cliftonverhalen van Raymond Machérot (*f* 13,50). Overige voorziene herdrukken dit jaar: Bruno Brazil nr. 1, Clifton nr. 7, Dan Cooper nrs. 2, 4, 5, 6, 8, 9, 12 en 15 (!), Michel Vaillant nrs. 1, 2, 5, 6, 7, 8, 15 en 21 (!), Rik Ringers nrs. 1 tot en met 5, 9, 10, 11 en 15 (!). Reeksen die kennelijk lopen als een trein (per deel *f* 5,95).

Wolters Noordhoff

In de sektor Basisonderwijs brengt Wolters na ruim 15 jaar herdrukken uit van Toonders *Tom Poes in de Middeleeuwen* (2 delen), *Tom Poes en de dropslaven* en *Tom Poes en de Pruikemaker*. Het gaat hier om de gelijknamige MV-verhalen 'bewerkt voor het onderwijs' (d.w.z de hoogste klassen van het lager onderwijs). Prijs per keurig verzorgd deel *f* 12,50 (*Pruikemaker f* 14,50) in de bewerking van H. Kernkamp-Biegel. Aangezien de rechten van Toonder berusten bij De Bezige Bij gaat de verkoop via het 'schoolboekencircuit'. Naar verluidt kan men zich ook richten tot Drukwerk te Amsterdam.

Semic

Nieuw is het tweede Spirit-album met verhalen uit 1946, 1947, 1949 en 1974. Het albumprogramma tot november ziet er als volgt uit:

- september: *De oorlog der Magiërs* van Wally Wood (zwart/wit, 64 blzz.: *f* 9,50) en *Diepten* van Richard Corben (104 blzz., waarvan 64 in kleur: *f* 27,50). Beide albums bevatten verhalen die vroeger in *Creepy, Eerie* en *Vampirella* gestaan hebben.
- oktober: *Creepy presenteert Edgar Allan Poe* met 15 van Poe's beste griezelverhalen getekend door o.a. Martin Salvador, Corben, Jose Ortiz, Reed Crandall, Berjemo en Wrightson (144 blzz., waarvan 16 in kleur), *Deadman* door Neal Adams, een bundeling van de eerste 8 Deadman-afeveringen uit *Strange Adventures* nrs. 205-212 (128 blzz. zwart/wit: *f* 19,90) en tenslotte het 20ste Popeye-album getiteld *Het Schateiland*, drie verhalen van Bud Sagendorf voor *f* 5,95 (48 blzz. kleur).

Zie voor de vele aktiviteiten van Semic Press in deze rubriek ook onder *Creepy, 1984* en *Comix*.

STRIPBLADEN

Spetters

Nummer 3/4 van *Spetters*, het eerste waarin de redaktie kennelijk kon reageren op reakties van de lezers, ontbeert de rubriek 'Vamp van de maand' een goede beslissing voor de toekomst. Invaller in dit nummer is de Brugse stripverzamelaar Roger Decadt. In dit 132 blzz. tellende vakantie dubbelnummer naast de lopende strips van Tito/Bucquoy, Druillet, Picha en o.a. Solano/Lopez nu ook strips, gags en/of kartoens van Pjotr en Meynen, N. Lamo, Munoz/-Sampayo (!), Griffo, Sokal, Stan Marver (ps. van Marc Verhaegen), Timmermans (ps. Got), Santi/-Bucquoy (het interessante verhaal *Zuid-Noord*), André Moons, enzovoorts. De lettering blijft abominabel, maar er komt wat meer lijn in. De prijs van dit nummer bedraagt *f* 7,95. Abonnementen en reakties: Veldstraat 23, 9000 Gent, België.

1984

In nr. 9 *Lazarus Stone* van Dick Matena, *Oog om oog* (Nicola Cuti/John Severin), *Tweelingen* (Bill Dubay/Alex Nino), in kleur *Bloedster* van Corben, *Oorlogstoker van Mars* (Wallaca Wood/-Ralph Reese), *De oogst!* (Will Richardson/Jose Ortiz) en *De blijde boodschap* van Carlos Gimenez. In nr. 10 onder andere *Hoe Howie het maakte in de echte wereld* en in kleur *Bloedster* van Corben, *Over dood en verrijzenis* van Carlos Gimenez, *Cyrano* van Bob Toomey/-Mike Saenz. In beide nummers juichende ingezonden brieven over de medewerking van Matena aan *1984*, die in het volgende nummer weer voortgezet wordt. Voor nr. 12 wordt aangekondigd *De mensenjagers* door Wally Wood. Prijs per nummer van 76 blzz.: *f* 5,95.

Creepy

's Werelds beroemdste horror magazine brengt in de nummers 3 en 4 in kleur *Het Beest van Wulften* door Corben (uit 1972), in beide nummers strips van Berni Wrightson, in nr. 3 Jeff Jones en o.a. *Tweede Jeugd* van Bruce Jones/-Ramon Torrents en in nr. 4 *Sneeuw* van o.a. Wally Wood, tekenwerk van Russ Heath, Mike Zeck enz. In één woord: gruwelijk. Per nummer *f* 5,50.

Strips

Vermeldenswaard uit het Nieuw Zeelandse *Strips* nr. 15 is het tekenwerk van Helen Cross, met kop en schouders uitstekend boven de debutanten Graem Hadgeman en Russell Chambers. Vermelding verdienen ook Barry Linton en Grant Major, waardoor dit nummer zeker de moeite waard genoemd moet worden. Inlichtingen bij de uitgever David Margan, P.O. Box 2896, Auckland C 1, New Zealand. Prijs per nummer 75 ¢ (36 blzz.).

Chop Chop

Nog niet eerder in deze rubriek gesignaleerd is het Rotterdamse amateur-stripblad *Chop Chop*, waarvan nu nr. 5 toegestuurd werd: slechts *f* 1,— (fotostencils A-4, 32 blzz.). Uit het redaktioneel: 'Chop Chop hoopt een blad te worden waarin allerlei strips terecht kunnen (er wordt daarbij niet gelet op de kwaliteit van de tekeningen) die in andere stripbladen niet aan bod komen'. Voor een deel bevat nr. 5 stripwerk dat op trieste wijze ruim aan die kriteria voldoet, maar de produkten van bijv. German, Han Hoogerbrugge en(/of) de anonymus op blz. 18-19 zijn veelbelovend. Inlichtingen op het adres: Noordmolenwerf 93, 3011 DC Rotterdam.

Shunt

Zie in deze rubriek onder Fanzines.

Comix

In november gaat bij Semic Press maandelijks het stripmagazine *Comix* verschijnen: per nummer 64 blzz., waarvan 16 in kleur. De wel veel belovende inhoud van het eerste nummer bestaat onder andere uit *St. James Infirmary* van Dick Matena (nieuw werk!), *Eternity Road* van Enki Bilal, eRowlf van Richard Corben (in kleur!), *Zora* van Fernando Fernandez (in kleur!), *Life on another Planet,* een 16 pagina's tellend verhaal van Will Eisner en *Zwarte Verhalen* van Alfonso Font. Inlichtingen bij Semic Press, sinds kort verhuisd naar het adres Prinsengracht 366 te 1016 JA Amsterdam.

Wordt vervolgd

Ondanks de geruchtenstroom van het tegendeel blijft *Wordt vervolgd* bijna maandelijks kwalitatief perfekt en behoorlijk geselteerd materiaal uitbrengen: Servais/-Dewamme vervolgen *Het Bosliefje,* Comès *De dorpsgek van Schoonvergeten* en Forest/Tardi *Het besloten land*. Daarnaast *Canardo* van Sokal en werk van Geradts, Vleeschhouwer, Clerkx, Lex van de Oudeweetering, Windig/De Jong (*Dik Bosch*), Jean C. Denis, nieuwsrubriek, enz. *Wordt vervolgd* kost per nummer (68 blzz.) *f* 5,95. Een jaarabbonnement van 11 nummers: *f* 60,—.

FANZINES

Hop!

In *Hop!* nr. 25 een dossier betreffende Le Rallic, interview met de stripdeskundige en Angoulême-organisator Francis Groux, de Le Rallicstrip *Gait, la cavalière du*

Texas, het jeugdblad *O.K.*, het tweede deel van het Dossier omtrent Bob de Moor (het slot, de bibliografie van De Moor in *Tintin* staat aangekondigd voor nr. 26). Dany de Laet schrijft over *Cap'taine Sabord*, terwijl uitvoerige nieuw- en besprekingsrubrieken deze niet eens volledige inhoudsopgave kompleteren. Dit nummer telt 64 blzz. en kost FF 15.—. Inlichtingen: Rue E. Duclaux 13, 15000 Aurillac, France.

Visions
In nr. 10 naast de postorderberichten en Yendor uitgeversaktiviteiten de strip *Babyface* van Bart van Erkel, een striptekenaar die onderhand wel eens een doorbraak verdient. De uitvoerige en aktuele aankondigingen en korte signalementen maken *Visions* meer dan een aanvulling op deze rubriek. Voor een tiental guldens bent u 6 maal per jaar volledig bij op de stripmarkt: postgiro 3812165 t.n.v. Fantastic Visions, Slaak 18 te 3061 CS Rotterdam. Vermelding verdient zeker nog dat men veel van de in deze rubriek genoemde buitenlandse stripbladen kan betrekken via Fantastic Visions: dat scheelt een hoop geschrijf, ingewikkeld internationaal geldverkeer en dergelijke moeizame ellende.

Clumzy
Aangekondigd voor nummer 2: de Belgische stripauteur Berck met nog niet in Nederland gepubliceerde herdrukken, een interview met Tillieux, afdrukken van de originelen die uitgeloofd zijn voor de danig interessante *Clumzy*-prijsvraag (zie nr. 1), enz. Inlichtingen: Ringenhofweg 67 te 2500 Lier, België.

Shunt
Voor *f* 5,95 bekomt men *Shunt* nr. 10 met een interessante kennismaking met de Belg Lukas, links-Franquin-adept, aandacht voor Frazetta en nieuws en besprekingen. *Shunt* nr. 9, dat ons niet bijtijds bereikte bevatte overigens het eerste deel van het interview met Lukas, dat in nr. 11 afgesloten wordt. Daarnaast bevat dit blad veel stripwerk, dat varieert van aardig (Antonio) tot meer dan amateurwerk (Frits Jonker). Prijs *f* 5,95 (50 blzz. fotostencil plus omslag) of per 4 nummers *f* 22,50) over te maken op postgiro 3015020 t.n.v. G. van den Heuvel te Veenendaal.

Strip Pers
In nr. 33 (*f* 3,20) 8 pagina's Bob Mau-special, informatie over verschenen en nog te verschijnen stripuitgaven, de rubriek 'Ontdekt' (die te vergelijken valt met *Stripschrifts* 'In de zoeker'), enz. Inlichtingen bij P.H.R. Crapels, Julianastraat 11, Hoensbroek.

SIGNALEMENT

In de bijlage *Wij op vakantie* bij *Wij* (Magazine voor aanstaande en jonge ouders) nr. 5 zeven fraaie kleurenillustraties van Fred Julsing /–/ Giraud is druk bezig met een nieuw vervolg van Blueberry. Het is getiteld *Le Tribu Fantôme* en het verhaal komt erop neer dat de uiteengevallen indianenstam door toedoen van Blueberry herenigd wordt /–/ Tot veler verbazing bleek de zoveelste uitgave van *Ans en Hans* van Het Spectrum en/of Espee binnen de kortste keren uitverkocht /–/ Druillet, sinds kort in het Nederlands via *Spetters*, is weer teruggekeerd bij Dargaud /–/ (*A Suivre*) is gestart met een nieuwe Tardi naar de roman *A Port de Tolbiac* van Malet /–/ In *Stripschrift* nr. 148 verwezen we in deze rubriek naar een illustratie in verband met de Amsterdamse Vrouwenradio.

Door plaatsgebrek verviel de afdruk van betreffend affiche. Hierbij alsnog Tante Sidonia en Bianca Castafiors /–/ Naar aanleiding van de buitenlandse opvolger van Paulus de Boskabouter in de *Winschoter Courant* stond in *Stripschrift* nr. 148 in deze rubriek: De zoveelste Nederlandse krantenstrip die plaats maakt voor buitenlands massafabrikaat /–/ Daar staat tegenover dat vanaf 1 augustus diezelfde *Winschoter Courant* de gagstrip *Kommer & Kwel* van Klaas Vanderspoel publiceert /–/ Tegelijkertijd of binnenkort publiceren ook *Zwolse Courant, Nieuw Kamper Dagblad, Deventer Dagblad, Zutphens Dagblad, Sallands Dagblad, Gelders-Overijselse Courant, Drentse en Asser Courant, Emmer Courant, Het Binnenhof, Twentse Courant* en *Nieuwe Apeldoornse Courant* deze strip /–/ Een verheugend verschijnsel – de totale oplage ligt ver boven de 700.000 – maar een druppel op de gloeiende plaat /–/

grafisch service centrum albracht bv

te montfoort

vraagt voor haar exploitatiemaatschappij van boeken en tijdschriften een

STAF-FUNCTIONARIS

waarvan de werkzaamheden het best omschreven kunnen worden als

'uitgevers-aktiviteiten'

De twee buitenlandse uitgevers die wij in Nederland vertegenwoordigen garanderen door de aard van het pakket (Lombard en NOVEDI stripalbums en -boeken en het jeugdweekblad KUIFJE) zeer interessante en afwisselende werkzaamheden.

Wij denken aan iemand met een middelbare schoolopleiding die het als een uitdaging beschouwt om in een klein team, vooral commercieel, aan het werk te zijn. Kennis van de Nederlandse stripmarkt stellen wij wel als eis.

Uw schriftelijke sollicitatie kunt u richten aan de Directie van Albracht Lektuur Diensten B.V., Waardsedijk 1, 3417 XJ Montfoort.

Aanvullende informatie over deze vacature kunt u telefonisch inwinnen bij de heer R. A. J. Ultee, telefoon 03484-2544, toestel 23.

Sam's strip

IK ZOEK EEN GOED VERLATEN EILAND VOOR M'N STRIP
IK HEB PRECIES WAT U ZOEKT
REAL ESTATE
11-24
IS VAN EEN TEKENAAR VAN ESQUIRE GEWEEST DIE ILLUSTRATIE-WERK IS GAAN DOEN
© 1961, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.
COMPLEET MET VALLENDE KOKOS-NOTEN, HORIZON EN EEN KIST LEGE FLESSEN OM BOOD-SCHAPPEN IN TE VERSTUREN
HEEFT U OOK EILANDEN MET MOOIE GESTRAN-DE MEISJES ?
DIE KOMEN IETS DUURDER
dumas

U HEP GEBELD ?
JA ! EEN STRIP HEEFT EEN VAN MIJN GRAPPEN GESTOLEN !
12-4
© 1961, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.
'S KIJKEN... HMM...
KRUIMEL-DIEFSTAL
dumas

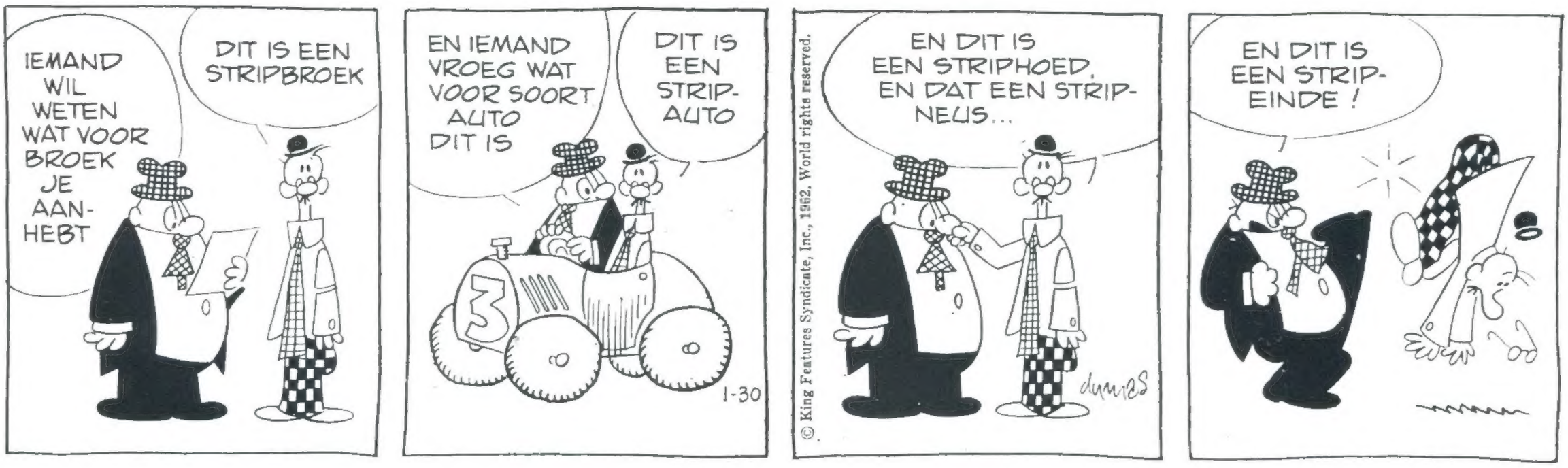
IEMAND WIL WETEN WAT VOOR BROEK JE AAN-HEBT
DIT IS EEN STRIPBROEK
EN IEMAND VROEG WAT VOOR SOORT AUTO DIT IS
DIT IS EEN STRIP-AUTO
3
1-30
© King Features Syndicate, Inc., 1962, World rights reserved.
EN DIT IS EEN STRIPHOED, EN DAT EEN STRIP-NEUS...
dumas
EN DIT IS EEN STRIP-EINDE !

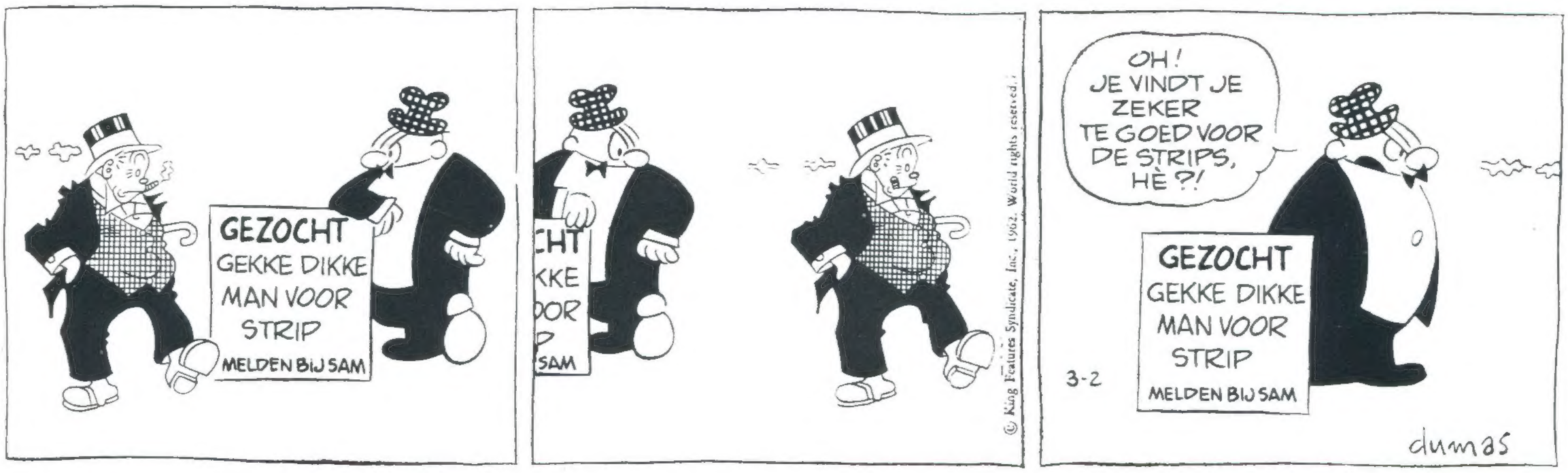
GEZOCHT
GEKKE DIKKE MAN VOOR STRIP
MELDEN BIJ SAM
© King Features Syndicate, Inc., 1962, World rights reserved.
OH ! JE VINDT JE ZEKER TE GOED VOOR DE STRIPS, HÈ ?!
GEZOCHT
GEKKE DIKKE MAN VOOR STRIP
MELDEN BIJ SAM
3-2
dumas

strips van yendor

Franquin zette voor ZWART-KIJKEN Guust Flater aan de kant. In de korte, afgeronde 'grappen' van ZWARTKIJKEN geeft de vader van het Belgische stripverhaal zijn sombere visie op de samenleving.
48 pagina's, zwart/wit, formaat: 22 x 28 cm.
Prijs: ƒ 12,50.

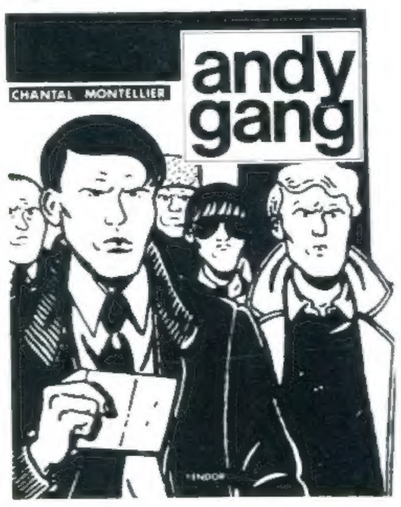

ANDY GANG, een stripboek over de politie, gemaakt door CHANTAL MONTELLIER, een vooraanstaande striptekenares uit Frankrijk. Voor de verhalen over Andy Gang maakte Chantal gebruik van krantenberichten over politieoptreden. Corruptie, intimidatie en mishandeling zijn de sleutelwoorden. 'Smeris' Andy Gang blijkt niet je beste kameraad.
72 pagina's, zwart/wit, luxe hardcover-editie.
Prijs: ƒ 19,90.

Berni Wrightson - DE LAATSTE KRIJGER.
Acht, naar het bizarre neigende, horrorstrips van de Amerikaanse meester op horrorgebied Berni Wrightson.
64 pagina's. Prijs: ƒ14,90.

STRIPS VAN Gotlib

HUMORISTISCH, SATIRISCH, MEEDOGENLOOS, GROF, KOMISCH, HARD, BIZAR, VLIJMSCHERP, IJZERSTERK, VULGAIR.

RHAA LOVELY
DEEL1,2en3.

Sinds kort zijn alle drie de delen herdrukt.
Ieder album telt 50 pagina's.
Prijs per deel: ƒ 14,90.

Dominique Hé - DE AVONTUREN VAN ROLAND DONGES.
In een verfijnde tekenstijl schetst Dominique in dit verhaal de geschiedenis van een jonge man die aan het eind van de vorige eeuw Frankrijk verlaat om naar Azië te gaan.
Hij wordt gevangen genomen door piraten bij de Chinese kust in de direkte omgeving van het rijk van Keizer Tzu-hsi.
Speculaties met geld en grond van de Europese-, Amerikaanse- en Japanese machten, opstanden en epidemieën teisteren de laatste dagen van het rijk der Mantsjoes.
80 pagina's, groot formaat (24 x 32). Prijs: ƒ 19,90.

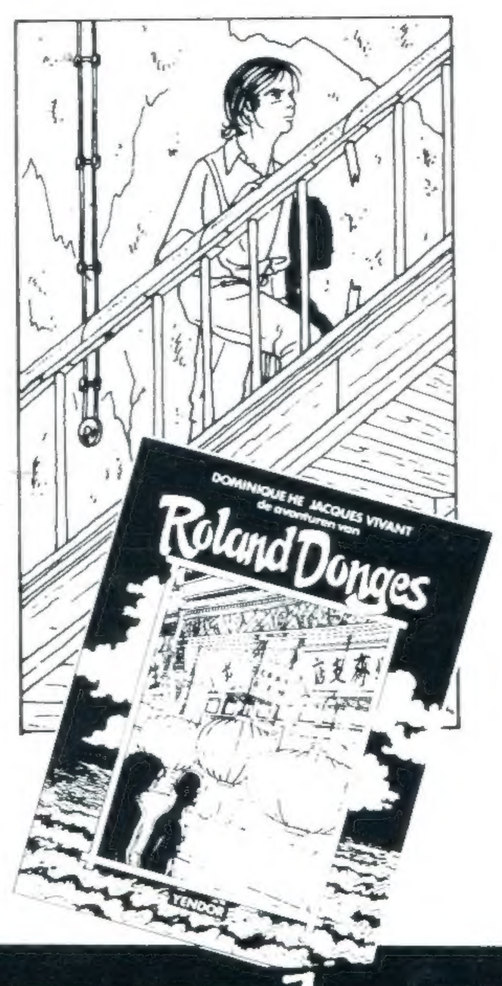

Serge Clerc - ACHTER DE STERREN.
Serge Clerc is medewerker aan het Franse striptijdschrift Métal Hurlant en maakt illustraties voor de muziekbladen NME (Engeland) en Rock & Folk (Frankrijk) Door zijn betrokkenheid met muziek is het niet verwonderlijk dat in dit album, naast enkele science fiction verhalen, ook een aantal verhalen over de popmuziek opgenomen zijn.
64 pagina's. Prijs: ƒ14,90.

Martin Veyron - BAREND TERZIJDE Deel 1.
Barend Terzijde is geen mannetjesputter, geen opgewonden stripheld, die zich willens en wetens in het avontuur stort.
Barend Terzijde is een buitenstaander, een toeschouwer, die plotseling het toneel wordt opgeduwd en dan maar moet zien hoe hij het redt. Vliegtuigen met hem aan boord storten neer, schepen vergaan, auto's verongelukken. Steeds weer wordt hij geconfronteerd met bizarre gebeurtenissen, maar steeds opnieuw ook probeert hij zich aan deze omstandigheden aan te passen en juist door deze houding het hoofd boven water te houden.
Op treffende wijze belichaamt hij de gedachte van Pascal,

die zegt:'De mens is slechts een riet, maar het is een denkend riet'.
62 pagina's. Prijs:ƒ14,90.

Ted Benoit - ZIEKENHUIS.
Ted Benoit geeft in dit stripverhaal een klinische kijk op het ziekenhuis-gebeuren. Na alles wat er over dokters en verpleegsters al geschreven is in de zgn 'Doktersromans' kan dit album omschreven worden als een 'Anti-Doktersroman'.
56 pagina's. Prijs: ƒ14,90.

Crespin - ARMALITE 16.
Na de 'Grote Ramp'...de bergen...een meisje...wie is zij?...beneden in het dal... mannen in groene pakken... waar komen zij vandaan...zij zijn van de oude stempel... hun chef heeft glazen voor zijn ogen...zoals de oude Paulin...het meisje...ze zeggen dat ze met de raven praat...en met de uilen... geweerschoten...bloed...verward weet ze dat ze niet alleen meer is...en dat de winter die komt...
Een niet-alledaags stripverhaal van de Fransman Michel Crespin, medewerker aan het toonaangevende Franse striptijdschrift Métal Hurlant.
56 pagina's, geheel in kleur. Hardcover-uitvoering.
Prijs: ƒ 19,90.

NIEUWE STRIPS VAN YENDOR:
(verschijnen najaar 1981)

Moebius	MAJOOR FATAAL
Frank Hampson	DAAN DURF Deel 2 - DE WOESTE PLANEET
Alexis/Gotlib	TOT AAN JE STROT IN HET GENOT
Gal/Dionnet	DE WRAAK VAN ARN

overal verkrijgbaar